GHEORGHE MUSTAȚĂ

CU PĂRINTELE GHELASIE DESPRE ORIGINEA OMULUI

ANTROPOLOGIE CREŞTINĂ

Casa de Editură
Venus
2004

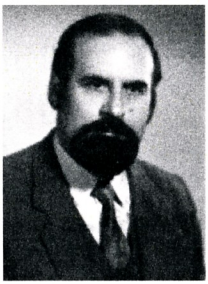

Gheorghe Mustață este profesor la Facultatea de Biologie a Universității "Al. I. Cuza" Iaşi. Predă Antropologie, Evoluționism şi alte discipline biologice şi este director al Stațiunii Biologice Marine "Prof. dr. Ioan Borcea", de la Agigea, care aparține de universitatea ieşeană.

L-a cunoscut pe Părintele Ghelasie Gheorghe, care i-a fost Duhovnic şi au scris împreună unele dialoguri.

"Menirea Omului nu este de a "Consuma" Natura, ci de a o Umaniza, adică a o "Orienta spre DUMNEZEU" şi de a o DUCE în DAR, şi apoi din acest DAR să mănânce şi el".

Ierom Ghelasie Gheorghe. "Omul, HOTARUL de Taină"

ISBN: 973-7960-37-8

Casa de Editură Venus
Str. Cloşca 28, Iaşi 6600
Tel. 0232-211808
e-mail: carte@venus.ro

ISBN: 973-7960-37-8

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
Mustață, Gheorghe
CU PĂRINTELE GHELASIE DESPRE ORIGINEA OMULUI. ANTROPOLOGIE CREŞTINĂ
Casa de Editură Venus, Iaşi-2004
164p., 21cm
ISBN: 973-7960-37-8

CUPRINS

Introducere 5
I. Aspecte antropologice 15
II. Sfinții Părinți despre crearea omului 27
Poate fi vorba de o dublă creație a omului? 36
Fenomenul uman în gândirea preotului şi a omului de ştiință Pierre Teilhard de Chardin 42

III. Antropologia Părintelui Ghelasie 47
Viziunea despre om a Părintelui Ghelasie 48
De unde s-a pornit la creație? 52
Facerea omului 59
Sexualitatea şi semnificația mistică a sexelor 62
Adam şi Eva protopărinții noştri 70
Taina facerii omului 75

IV. Omul, Hotarul de taină 79
V. Omul, măsura divino-creației 91
VI. Omul şi misiunea sa cosmică 95
VII. Ucenicul şi Duhovnicul 117
VIII. În loc de concluzii 133
IX. Acatistul Chipului Omului 143
Note 157

INTRODUCERE

Mănăstirea Frăsinei reprezintă un unicat între mănăstirile din țara noastră, în primul rând prin modelul athonit de viețuire.

Construită pe locul unei sihăstrii inițiată înainte de 1700 de către monahii **Ilarion** şi **Ştefan**, mănăstirea s-a înălțat falnic sub grija Sfântului Ierarh **Calinic Cernicanul,** pe când era episcop de Vâlcea. Ridicată într-o pădure de frasini, de unde îi vine şi numele, într-un peisaj de o rară frumusețe, între munți, mănăstirea te smereşte de cum îi calci pragul. Sunt convins că, atunci când **Părintele Ghelasie** a scris „*O, ICOANĂ de Rai, pe o „Gură de Plai", ai venit în aceste Locuri să ne aduci TĂRIA VIEȚII, că ai văzut pe cei ce ne pândesc şi ne amenință*"[1], s-a gândit în primul rând la amplasamentul Mănăstirii Frăsinei.

De fiecare dată, când ajung la Mănăstire, simt că mi se înseninează sufletul şi că mă lepăd, cel puțin pentru un timp, de cele lumeşti.

Totdeauna am considerat că mănăstirile noastre sunt aşezate în cele mai pitoreşti, mai curate şi mai sfinte locuri. Prin poziția sa şi prin peisajul dumnezeiesc care o înconjoară, Mănăstirea Frăsinei mă duce cu gândul la Psalmul 67, unde se spune: „*Munte al lui Dumnezeu este muntele Vasan, munte de piscuri este muntele Vasan.*

Pentru ce munții cu piscuri pizmuiți muntele în care a binevoit Dumnezeu să locuiască în el; pentru că va locui în el până la sfârşit".

Tot aşa, la Mănăstirea Frăsinei va locui Dumnezeu până la sfârşitul veacurilor, deoarece este un loc sfânt, coborât din Rai.

Frumusețea locurilor este înălțată şi de curățenia sufletească şi de sfințenia monahilor.

Mănăstirea Frăsinei poartă cu sine spiritul Athosului. Spiritul altui munte îşi face în ea lucrarea. Dacă sihaştrii **Ilarion** şi **Ştefan** şi-au petrecut o parte din viață în muntele Athos, Sfântul Ierarh **Calinic** a reuşit să întemeieze un „*Mic Munte Athos – Carpatin*", după cum apreciază **Părintele Ghelasie**. Sfântul **Calinic** a primit pecetea Athosului şi a purtat-o cu sine în Carpați, contribuind astfel la plămădirea unui spirit Athonit Carpatin.

Deşi înrudit cu spiritul athonit, ar fi vorba, deci, de un spirit caracteristic zonei Carpaților, numit Carpatin.

„*Duhul Carpatin este Duh al DIVINULUI dincolo de Munte şi de Inimă care coboară în noi, în care ne transfigurăm. Şi fără acest Duh, fără LUMINA LUI peste toate luminile, nimic nu străluceşte. Este HARUL care nu strică Legea, dar şi mai dă acel „Ceva" de DĂRUIRE directă*".[2]

Spiritul Carpatin pune accent pe Duhovnicia Duhului ce se uneşte cu mintea şi cu inima. Duhul inimii copleşeşte inima.

Venind de la Muiereasca spre Mănăstirea Frăsinei dai de o mănăstire de măicuțe, care te surprinde prin simplitate şi frumusețe. Privind-o de sus, deoarece se află în panta muntelui, te îndeamnă să cobori şi să te închini sfintelor icoane şi să zăboveşti în fața iconostasului pentru a cere îndurare de la Iisus Hristos şi de la Sfânta Fecioară, pentru a le mulțumi că ai ajuns în aceste locuri sfinte.

Sus, la Hotarul de Taină al acestei Mănăstiri, se găseşte expus un **Legământ cu Blestem** lăsat de Sfântul **Calinic**, în care este prezentată **interdicția** femeilor de a intra în Mănăstirea Frăsinei. Aceeaşi interdicție care se aplică şi în Muntele Athos.

Acest Legământ nu este împotriva chipului femeiesc, ci încearcă să oprească femeile care n-au ajuns la Sfințenie. În Mănăstirea Frăsinei numai Icoana Maicii Domnului poate sta, ca Preacurată şi Pururea Fecioară, ea fiind Patroana Mănăstirii.

După cum spune **Părintele Ghelasie**: „*Toate femeile trebuie să „intre" în ICOANA Maicii Domnului şi prin aceasta se face „ridicarea" Femeii la cel mai mare grad de Demnitate*".[3]

Legământul Sf. **Calinic** nu trebuie să fie interpretat ca o „desconsiderare" a femeii, ci mai curând ca o „*Prefacere a chipului obişnuit de femeie în Icoana Chipului Maicii Domnului*".[4]

De aceea femeile se pot opri la biserica de la hotarul Mănăstirii Frăsinei şi pot face rugăciuni de slavă şi de înălțare Domnului.

„*La Hotarul Mănăstirii Frăsinei, Femeile trebuie să Îngenunche, ca prin Chipul Maicii Domnului să se învrednicească de însăşi Darurile Sale. Este o Mistică Înaltă, care de va fi Respectată, fiecare Femeie primeşte BINECUVÂNTAREA Deplină*".[5]

Deşi Sf. **Calinic** este înhumat la Mănăstirea Cernica, se simte şi la Frăsinei **Duhul său**, care este slăvit de comunitatea de monahi.

El veghează asupra tuturor şi aduce pacea duhovnicească şi sfințenia. Când intri în biserică te simți, în acelaşi timp, copleşit şi înălțat. Copleşit de smerenie şi înălțat de cântarea dumnezeiască pe care o ridică, în

timpul rugăciunii, corul de monahi şi de ierarhi. Este cu adevărat dumnezeiască această cântare de înălțare a lui Dumnezeu, care porneşte din inima şi sufletul a zeci de călugări de toate vârstele.

De altfel, de cum intri în mănăstire te simți bine primit de privirile calde ale monahilor, care te îndeamnă la slujbă, la masă sau îți caută un loc unde să te poți odihni. Rămâi impresionat când vezi cât de mulți tineri, cu chip de lumină şi cu priviri inteligente au ales calea monahismului. În acelaşi timp eşti înconjurat de mulți bătrâni, cu părul cărunt, şi cu barba lungă, figuri desprinse parcă din icoane, cu privirea interiorizată şi cu rugăciunea necontenită pe buze. Această imagine mi s-a întipărit de la prima vizită făcută la mănăstire şi mi-a rămas neschimbată pe parcursul timpului.

Arhimandritul **Neonil Ştefan**, starețul Mănăstirii, este „fermentul" acestui Sfânt aşezământ pe care îl păstoreşte de peste 40 de ani cu sfințenie şi cu hotărâre.

Pe **Părintele Ghelasie** l-am cunoscut mai întâi din scrierile sale: „**Medicina isihastă**", „**Vederea prin lumină Harică**", „**Din memoriile originilor**" etc.

Am ajuns apoi la Mănăstirea Frăsinei, unde l-am cunoscut personal. Am mers împreună cu fiul meu, **Georgian-Tiberiu** (pe atunci student la medicină), cu colegul său de liceu **Cristian Popescu** şi cu matematicianul **Gheorghe Ionesi (John)**. Am vorbit mult despre **Părintele Ghelasie** şi despre Mănăstirea Frăsinei. Îmi cream tot felul de imagini. Când am intrat în mănăstire am fost furat de frumusețea locului şi am fost învăluit de o pace sufletească pe care nu puteam s-o explic şi nici s-o definesc. Întâlnirea a fost surprinzătoare. Înalt, mai mult decât slab, cu fața trasă, cu nasul bine marcat pe fața luminoasă şi cu urechile mari, cu mustața

abia mijândă, ca a unui flăcăiandru, care se arcuia timid spre barba alcătuită doar din câteva fire mai lungi, pe care le puteai număra dintr-o privire, ne-a primit zâmbind. Chipul său radia o lumină odihnitoare şi primitoare. Cutele frunții se întretăiau şi se delimitau adânc pe orizontală şi pe verticală de parcă formau o cruce. Acum, după ce i-am pătruns cu mintea şi cu simțirea cartea „**Omul, HOTARUL de Taină**", când am înțeles că **Părintele Ghelasie** considera Omul ca **HOTARUL CRUCII Cosmice**, iar **CRUCEA ca Taina IUBIRII Absolute**, pot să spun că **Părintele Ghelasie** era purtătorul Crucii Cosmice, a Crucii ca Taină a Iubirii Absolute. Ochii profunzi, inteligenți, catifelați şi blânzi te priveau parcă din adâncul sufletului, iar vocea groasă făcea contrast cu fragilitatea corpului. Părea un om între două vârste; un adolescent maturizat înainte de vreme. Când l-am văzut ultima dată, în 2002, marcat de boală, arăta ca un sfânt. N-am bănuit că n-am să-l mai văd, dar în timp ce îl priveam îl asemănam cu un sfânt. Fața Părintelui radia atâta lumină, atâta calm şi bunătate, atâta pace duhovnicească încât n-am s-o uit până la sfârşitul zilelor mele.

De la prima întâlnire ne-am simțit apropiați. După ce ne-a cazat am mers la vecernie, iar după vecernie a venit în chilia noastră, ne-am aşezat turceşte pe pat şi am început să discutăm. Eram curioşi să îi cunoaştem părerile, să-i descifrăm tainele gândirii, care din cărțile sale se prindeau mai greu. În dialog era magistral. Nu mă aşteptam. Credeam că are să se învârtă în jurul ideilor şi n-am să-l înțeleg. Dimpotrivă, avea o expunere logică, plăcută, cu un limbaj atrăgător, presărat cu expresii olteneşti, printre care „măi tataie", era de un pitoresc neaşteptat. La prima întâlnire am discutat despre

Geneză. Dialogul s-a pornit ca o dispută de pe poziții diferite (religioasă şi ştiințifică) despre geneza Lumii şi a Cosmosului. N-am crezut că vom găsi atâtea puncte comune. Dezbaterile primei întâlniri au generat primul dialog realizat cu **Părintele Ghelasie**. „**Un dialog despre Originile Lumii cu Părintele Ghelasie Gheorghe**" (1997).

Următoarele întâlniri au avut caracterul unor prelegeri pe înțelesul neiniților care vor să afle câte ceva despre mistică pe cale intelectuală. Era cu totul deosebit între isihastri noştri, considerat de unii, care nu l-au înțeles, oarecum exotic. Când l-am găsit prima dată în căsuța lui, „Butoiul lui Diogene" am fost surprins. „Butoiul" şi „cilindrul", cum spuneam noi celor două sălaşuri ale **Părintelui Ghelasie**, înconjurate de stupi de albine, dădeau impresia unei „colț de Rai". Un colț de Rai în care trăia un „sfânt", un isihast, ascet în adevăratul sens al cuvântului, care practica o medicină isihastă şi care încerca să pătrundă în tainele genezei. „Butoiul" servea de bibliotecă şi de loc de meditație şi de redactare a unor scrieri mistice sau de medicină isihastă. **Părintele Ghelasie** m-a învățat să fac „pâine harica". Am făcut şi am mâncat o perioadă. N-am mai făcut de mult, cuprins fiind de lene şi de păcat. Acum, când sunt bolnav, când am fost încercat până peste limită, îmi dau seama ce bine mi-ar prinde o cură de „pâine harică".

În următoarele întâlniri am abordat în dialogul nostru probleme de antropologie ştiințifică şi creştină. Dialogul reprezenta o adevărată **provocare**. În aceste discuții **Părintele Ghelasie** a fost mult mai categoric. A tratat geneza omului strict teologic, fără a accepta o influență ştiințifică, deşi aduceam argumente şi din Sfinții Părinți, în special din Sfântul **Vasile cel Mare** şi din **Pierre Teilhard de Chardin** şi **Alexandros Kalomiros.**

Părintele Ghelasie pornise deja „În căutarea unei Antropologii Creştine" aşa cum reiese din dialogul purtat cu **Ioan Mircea Popovici Constănțeanul** şi publicat în 1997.

Începutul fiind deja făcut, au început acumulările de bază şi prelucrarea lor. Treptat Părintele îşi limpezeşte problemele, îşi cristalizează ideile şi începe să contureze sfera unei Antropologii Creştine în viziune proprie.

De altfel, în cursul **„Homo sapiens sapiens L. Origine şi evoluție"** (2002) prezentăm părerile Sfinților Părinți şi ale **Părintelui Ghelasie** privind geneza omului. Ca urmare a dialogurilor purtate au fost redactate două lucrări. Una de mine, în dialog cu **Părintele Ghelasie**, în care dezvoltam mai mult argumentele aduse de Antropologia fizică şi de **Alexandros Kalomiros** privind dubla facere a omului şi una de **Părintele Ghelasie** în dialog cu mine, în care Părintele şi-a expus mai pe larg ideile. Eu nu am mai publicat lucrarea mea pentru a nu-l pune în dificultate pe Părintele, care şi aşa nu era înțeles şi era atacat de către unii care nu prea se străduiau să-l citească şi să-l înțeleagă. **Părintele Ghelasie** publică însă dialogul **„Pe Urme Antropologice"** (1999), care reprezintă o abordare profundă a problemei genezei omului în scrierile sale. Spuneam că această lucrare a pornit de la o provocare lansată în discuțiile purtate, însă provocarea a prins şi **Părintele Ghelasie** s-a angajat în rezolvarea din punct de vedere mistic a acestei probleme. Că lucrurile stau aşa putem deduce din publicarea în 2001 a lucrării **„Omul, Hotarul de Taină"**.

Omul reprezintă în gândirea **Părintelui Ghelasie** o Mare Taină, devine „Întretăierea" – Crucea dintre Dumnezeu şi Lume, „Hotarul de Taină" al Divinului şi al Creației. Omul devine Oprirea Transcendentală, Crucea

Cosmică, iar Iubirea Omului este tocmai Taina Chipului Crucii.

Acest mod de a înțelege Omul şi de a-l trata în relația sa cu Divinitatea reprezintă ceva nou. Deşi pleacă de la gândirea Sfinților Părinți trebuie să spunem că **Părintele Ghelasie** introduce o nouă ontologie în abordarea Omului ca ființă a Creației.

Acest mod de a gândi nu putea să nu provoace reacții. Acestea au apărut. Pentru aceştia **Părintele Ghelasie** realizează un „**Răspuns de apărare**" (2002).

În acest „**Răspuns de apărare**", antropologia **Părintelui Ghelasie,** capătă un contur deplin. Ideile sunt bine precizate, limpezi, iar conceptul capătă caracteristicile întregului. Dacă urmăreşti capitolele: **Antropologia**, **Întruparea divină şi Omul, Măsura Divino-Creației** şi le corelezi cu capitolele **„Omul, Hotarul de Taină, Omul Hotarul Crucii Cosmice** şi **Omul şi Natura** ajungi la cuprinderea a ceea ce reprezintă Omul în mistica Părintelui.

Ca o încununare a acestei creații, ca o „Odă a Bucuriei", **Părintele Ghelasie** ne prezintă „**Acatistul Chipului Omului".**

Cu durere, cu cutremurare şi cu lacrimi în ochi am citit însemnările **Părintelui Ghelasie**, justificările pline de smerenie pentru tot ce a scris şi pentru intensele sale trăiri mistice.

„*Scrierile mele sunt nişte însemnări proprii, în care am adunat* „***căutările mele de o Viață"****, cu nedumeririle şi neînțelegerile mele personale şi de aceea par uneori cu „amestecuri" de acest fel …*

Şi invit „cititorii" mei, să nu se grăbească, să se alarmeze, ci cu răbdare să parcurgă totul şi apoi să-şi facă o „părere" …

Este foarte greu să te „aperi" şi să „susţii" propriile tale „adevăruri", încât vor fi întotdeauna şi „învinuitori neîmpăcaţi". Nu aceşti „învinuitori" mă supără, ci mă înfricoşează „greşelile" ce pot fi într-adevăr şi pe care eu însumi nu le bag în seamă".[6]

*

Cunoscându-l pe Duhovnicul meu, pe **Părintele Ghelasie,** şi urmărindu-i frământările şi trăirile, curăţenia sufletească şi Harul Divin cu care a fost înzestrat, cu lacrimi în ochi mă rog să nu fi greşit.

A dezvoltat medicina isihastă, pe care a practicat-o şi a prezentat-o lumii, pe propriul corp.

A fost un ascet în adevăratul sens al cuvântului şi a avut o viaţă îndumnezeită, aşa cum l-am cunoscut eu.

A nu-l urmări, a nu-l înţelege pe deplin şi a-l acuza de erezie mi se pare un mare păcat. Nu pot să accept modul în care părintele **Hrisostom** îl interpretează pe **Părintele Ghelasie** şi îl aşează de-a valma între aşa-zişii eretici ai domniei sale. Nu-mi pot permite să-i analizeze din punct de vedere mistic scrierile. Aceasta o vor face specialiştii înzestraţi cu Harul lui Dumnezeu şi sper să o facă în linişte, fără grabă şi fără patimă. Am ţinut, totuşi, să prezint, în cele ce urmează Crezul **Părintelui Ghelasie** despre om, aşa cum a bănuit el că este.

Cele pe care le voi prezenta în continuare se bazează pe discuţiile purtate cu **Părintele Ghelasie** la Frăsinei şi pe cărţile publicate.

Pentru a ilustra labirintul prin care **Părintele Ghelasie** a trebuit să treacă am schiţat şi câteva elemente de antropologie ştiinţifică şi unele păreri ale Sfinţilor Părinţi.

I. ASPECTE ANTROPOLOGICE

Predau Antropologie fizică studenților biologi şi mă întreb, odată cu ei, ce este omul? Care este esența lui? Nu pot să afirm că am putut înțelege pe deplin esența omului şi menirea lui în univers. Mai bine am înțeles, cred, rădăcinile ființei umane, comuniunea ei cu lumea animală. Urmărind omul în comparație cu Primatele, grup din care face parte, rămâi impresionat de afinitățile structurale şi comportamentale ale acestui grup. Dacă urmăreşti simienii (maimuțele), de la formele inferioare (Platyrrhina), până la cele superioare (Anthropomorpha) nu poți să nu surprinzi, pe de o parte, marile asemănări structurale şi funcționale ale corpului (cu multiple tipuri de subtile specializări şi adaptări), iar pe de altă parte un continuu progres biologic care conduce către maimuțele antropomorfe şi om. Marele lanț al Ființelor este atât de perfect ilustrat de evoluția biologică a acestor organisme, încât nici cei mai mari primatologi, sau antropologi nu îndrăznesc să intervină în arborele genealogic al filiației umane şi să delimiteze net omul de maimuță, să stabilească granița de trecere între om şi maimuțe. Dacă din punct de vedere morfologic (biologic) ne este aproape imposibil să facem tranşant această delimitare, iată că, după impunerea **Etologiei** ca ştiință, de către **Konrad Lorentz**, laureat al Premiului Nobel, această delimitare este tot aşa de dificilă şi sub raport comportamental. Ca biolog sunt pus în situația de a vedea evoluția ca pe o soluție dumnezeiască de desăvârşire. Evoluția mi se pare un dat, iar omul mi se pare cu atât mai mult ca un produs al materiei, cu cât îl cercetăm mai mult.

În ultimul timp cercetările de biologie moleculară şi mai ales cele ale genomului uman ne-au apropiat atât de mult de animale şi între acestea de Primate, încât putem afirma, cu regret, că nu avem nimic al nostru, nu avem nimic propriu uman, ci suntem structural, citoarhitectonic şi genetic porniți din aceeaşi rădăcină cu animalele în general şi cu Primatele, în special. În ceea ce priveşte structura **citocromului C** s-a constatat că, din cei 104 aminoacizi componenți, 103 sunt comuni omului şi cimpanzeului. Ce înseamnă aceasta? Dacă amănunțim genomul uman, în structura sa, şi îl comparăm cu cel al maimuțelor antropoide, constatăm, cu regret şi cu mare surpriză, că pornim de la un model comun. Parcă cineva a realizat în mod intenționat anumite modificări (combinații) în structura cromozomilor de la orangutan, cimpanzeu, gorilă şi om, încât acum parcă descoperi mişcările care s-au făcut în cadrul aceluiaşi material genetic. De unde atunci pretenția de a ne separa, de a considera omul un regn aparte? Această pretenție mi se pare cu atât mai absurdă şi arogantă cu cât intrăm în intimitatea structurilor şi proceselor biologice care ne leagă pe noi, oamenii, de lumea animală.

Nu mă simt îndreptățit, ca biolog, să consider că omul este un animal? Că este un animal evoluat? Şi chiar dacă nu este doar animal (ci şi altceva) că îşi are originea în animalitate?

Chiar dacă accept că Omul este produsul Creației lui Dumnezeu, este adevărat, o Creație cu totul particulară, sunt nevoit să cred că Dumnezeu a realizat în aşa mod lumea vie încât aceasta să evolueze, să se desăvârşească şi prin Om să ajungă la asemănarea cu **Chipul Său**.

Deja am abdicat de la principiile evoluționismului. De fapt, nu am abdicat de la principiile evoluționismului, ci am plusat considerând că, chiar Dumnezeu, în Facerea Creației Sale a folosit evoluția ca principiu de bază în desăvârşirea acesteia.

Am schițat aici câteva din gândurile şi frământările mele de biolog, provocat fiind de gândirea şi concepția antropologică creştină a **Părintelui Ghelasie**, pe care l-am avut ca duhovnic şi cu care în repetate rânduri am discutat pe această temă.

Este o caracteristică a omului, ca ființă, să se întrebe ce este şi care este menirea sa în Univers? Ce rost ar fi avut Universul fără om? Asta nu înseamnă că până la apariția omului Universul nu avea rost. Dar parcă prea este perfectă şi frumoasă lumea. Trebuia să fie cineva care să-i admire frumusețea şi perfecțiunea şi să se bucure de ea.

Că o astfel de întrebare este specific umană, reiese cu claritate din faptul că nu există trib, nu există cultură umană, în care să nu găsim o formă de răspuns la o astfel de frământare. Că răspunsurile nu sunt asemănătoare mi se pare perfect normal.

Poate avea omul pretenția că a ajuns să descopere adevărul absolut? **D.D. Roşca,** în **Existența tragică**, urmându-i pe antici, ține să ne convingă de faptul că omul, cu cât cunoaşte mai mult cu atât i se deschide hăul necunoaşterii. Democrit s-a ridicat deasupra contemporanilor lui intuind că particula ultimă până la care se poate divide materia este atomul. Ce ştia el despre atom? Mai mult decât contemporanii săi şi nimic din ceea ce se cunoaşte astăzi. Astăzi, într-o viață de om nu poți cuprinde acumulările omenirii în domeniul cunoaşterii atomului şi a folosirii forței sale. Democrit nici

măcar n-a bănuit că şi atomul are o structură internă şi că este divizibil. Cam acelaşi lucru s-a întâmplat şi pe direcția cunoaşterii ființei umane.

Anticii îl considerau pe om ca un produs al naturii, alături de celelalte specii şi nici măcar Aristotel nu s-a sfiit să-l încadreze pe om între Animalele cu sânge. Mult mai târziu oamenii au descoperit o evidentă asemănare a omului cu maimuțele. **E. Tyson** (1650-1708) observă multiple asemănări structurale între om şi orangutan în lucrarea sa „**Orang-outang sive Homo sylvestris**". Emitea chiar părerea că pigmeii din Africa ar fi o forma intermediară între om şi maimuțe.

Linné, considerat drept naş al naturii, a introdus nomenclatura binară botezând speciile de plante şi de animale (cu un nume pentru gen şi altul pentru specie: *Rosa canina* = trandafirul, *Canis familiaris* = câinele) şi chiar şi pe om (*Homo sapiens* = omul înțelept). Mai mult decât atât, **Linné** realizează o clasificare a lumii vii şi îl introduce pe om în lumea animală, în ordinul Primates, alături de maimuțe, poziție în care a rămas până în zilele noastre.

Încadrarea omului între animale a stârnit ample discuții. Chiar în secolul XX, unii dintre marii biologi, între care şi renumitul zoolog **Pierre P. Grasse** au încercat să plaseze omul într-un regn aparte.

O astfel de idee porneşte din vanitate, deoarece unii oameni desconsideră animalele şi înalță prea mult omul. Uită că din punct de vedere biologic provine de la aceeaşi sursă – țărâna pământului.

Până la perfecționarea microscopului optic nici măcar naturaliştii nu îndrăzneau să avanseze ideea că între plante şi animale ar exista anumite afinități structurale. Iată însă că a fost descoperită celula.

Surpriza a fost deosebit de mare atunci când s-a constatat că celula stă la baza structurii corpului atât la plante cât şi la animale. Teoria celulară, care avea să fie formulată în 1738, consfinţea unitatea de structură a plantelor şi a animalelor. În 1953, când a fost elucidată structura acizilor nucleici (ARN şi ADN) surpriza avea să fie considerabil mai mare. Tot ceea ce reprezintă viaţa pe Terra (virusuri, bacterii, plante, animale şi om) prezintă acelaşi tip de material genetic. Deci, viaţa a pornit pe Terra de la aceeaşi rădăcină, are o origine comună. Cum să mai ai pretenţia că omul trebuie să fie considerat un regn aparte?

Să revenim la asemănarea omului cu maimuţele. **George Louis Leclerc de Buffon** (1707-1781), membru al Academiei Franţei de la vârsta de 27 de ani, considerat „**pana de aur**" a Europei, în lucrarea „**Nomenclatura maimuţelor**" aprecia că orangutanul ar fi „*primul dintre maimuţe şi ultimul dintre oameni*".

Se povesteşte că, prin 1770, când a fost adusă prima gorilă la Paris, la un circ, lumea se îngrămădea s-o vadă şi se entuziasma, ca de o mare minune. Venind şi un mare prelat al timpului să o vadă, acestuia i-a scăpat expresia: „*vorbeşte şi te botez*". Impresionat de marea asemănare a acesteia cu omul, acesta atât mai cerea, să vorbească, pentru a o putea considera om şi boteza

Prima formulare a ipotezei descinderii omului din maimuţă a fost lansată de **Jean Baptiste Lamarck**, părintele evoluţionismului. Fundamentarea acestei idei avea însă să fie făcută, în mod magistral, de către **Charles Darwin** în lucrarea „**Descendenţa omului**".

O contribuţie importantă la reuşita acestei teorii avea s-o aibă eminentul biolog german **Ernest Haeckel**. El a acceptat ideile lui **Darwin** şi a încercat să probeze

că în evoluția de la maimuțe către om s-a trecut printr-o verigă intermediară, o maimuță-om. În acest sens publică în 1868 o lucrare în care prezintă o astfel de verigă de legătură dintre maimuțe şi om.

Pe baza unor argumente ştiințifice concepe planul de structură al unei astfel de forme de tranziție, pe care o numeşte *Pitecanthropus erectus*. Nu numai că prezintă planul de structură al acestei specii ipotetice, dar face referiri şi asupra spațiului geografic în care ar fi putut trăi şi chiar asupra perioadei geologice. Ideile lui **Ernest Haeckel** au stârnit interesul naturaliştilor. În 1891, doctorandul său, **Eugen Dubois** crezând în spusele profesorului său, se deplasează în Indonezia şi descoperă în insula Djawa, la Trinil, pe malurile râului Solo, la poalele vulcanului Lawu Kukusan, unele resturi osoase fosile, care se încadrau perfect în descrierea făcută de **Ernest Haeckel** pentru *Pitecanthropus erectus.***Eugen Dubois** îl descoperă cu adevărat pe *Pitecanthropus erectus*. Acest fapt a provocat o adevărată explozie de entuziasm în lumea biologilor. Cercetările antropologie au suferit o dezvoltare explozivă, care a condus la descoperirea a numeroase forme umane fosile, care au fost clasificate în grupe diferite: australopiteci şi forme umane: arheantropi, paleantropi şi neantropi. Dacă *Pitecanthropus erectus* (numit în urma congresului de Antropologie şi Etnologie de la Moscova, din 1968, *Homo erectus erectus*) era considerat ca având o vechime de circa 500.000 de ani, descoperirile ulterioare au condus la demonstrarea existenței unor forme umane vechi de milioane de ani. Descoperirea lui *Australopithecus africanus* a revoluționat gândirea antropologică şi a împins veriga de legătură dintre om şi maimuță cu peste un milion de ani în urmă.

Descoperirea lui *Homo habilis*, în 1960, a condus la detronarea lui *Homo erectus erectus.* Vechimea lui *Homo habilis* este de peste 1,8 milioane de ani. Însă şi *Homo habilis* avea să fie detronat de alte forme umane, cum ar fi *Homo ergaster*. Tot aşa *Australopithecus africanus* avea să-şi piardă importanța, ca verigă de legătură, prin senzaționala descoperire a lui „*Lucy*" (*Australopithecus afarensis*), cu o vechime de 3,5 milioane de ani. Descoperirile nu se opresc, astfel că sunt scoase la iveală forme mult mai vechi: *Australopithecus anamensis* (4,2-4,1 milioane de ani), *Ardipithecus ramidus* (4,4 milioane de ani), *Ardipithecus ramidus kadabba* (5 milioane de ani) şi chiar *Orrorin tugenensis* (6 milioane de ani). Care este forma de tranziție? De fapt până acum au fost descoperiți oameni sau maimuțe. Această formă de tranziție a fost împinsă până la refuz. Ce se întâmplă? Vom ajunge să cunoaştem cu adevărat o formă de tranziție? Ce trebuie să înțelegem prin această formă de tranziție? Dacă este vorba de afinitățile structurale (biologice), atunci nu vom ajunge niciodată să găsim cu adevărat o astfel de formă deoarece, dacă am descoperi, să presupunem, chiar prima formă umană, din punct de vedere morfologic, ar fi aproape imposibil să o diferențiem de maimuțe. Unii biologi ar argumenta că este maimuță, alții că este om. În fond, care este esența prin care diferențiem pe om de maimuță? Unde se opreşte maimuța şi de unde începe să se manifeste omul? Care este criteriul de diferențiere? Unii antropologi, între care şi **Heberer,** propun drept criteriu de diferențiere, capacitatea cranianã. Sub 800 cm^3 ar fi vorba de maimuțe iar peste această capacitate craniană ar fi oameni. Putem măsura inteligența umană în cm^3? Chiar **Darwin** s-a supărat şi n-a acceptat un

astfel de criteriu. Cel mai mic creier l-ar fi avut **Immanuel Kant** (sub 1000 cm^3), iar cel mai mare **Turgheniev**, scriitorul rus (2012 cm^3) şi, să-mi fie cu iertare, cred că **I. Kant** a fost cu mult mai valoros, ca intelect, decât **Turgheniev**. Vorba lui **Bogdan Petriceicu Haşdeu** „*Inteligența nu depinde de mărimea* „***bostanului***".

Ce criteriu poate fie atunci adoptat pentru a diferenția pe om de maimuță? Antropologia modernă consideră că doar **capacitatea de a construi unelte** poate diferenția pe om de maimuțe (nu capacitatea de a folosi unelte). Omul este un constructor de unelte, omul este un făuritor de cultură **(homo faber).**

Putem considera că, pentru realizarea celei mai simple unelte (piatra tăiată pe o singură față – chopper) este necesar un act de gândire. Omul se deprinde de animalitate prin gândire. Nu putem surprinde această caracteristică pe chipul formei de tranziție dintre maimuță şi om. Întreaga evoluție a culturii umane (întreaga serie din evoluția uneltelor de piatră) a fost descoperită în Africa de Est (în riftul african). Africa ar fi putut fi teatrul evoluției umane.

Ceea ce ne impresionează şi ne creează enorme dificultăți, este multitudinea formelor care au tins către ființa numită om. Arborele genealogic al omului este fantastic de stufos. Cum s-a realizat trecerea către omul modern? De când datează omul modern? Problemele sunt destul de complicate. Sunt mai multe teorii. Cea mai plauzibilă ni se pare aşa-numita teorie „**Eva mitocondrială**".

Pornind de la studiul ADN-ului din mitocondrii (care se transmite numai pe linie maternă) **Rebecca Cann** şi **Allan Wilson** (1987) au ajuns la concluzia că omul modern *Homo sapiens sapiens* s-ar fi desprins dintr-o

formă primitivă de **presapiens** (din care ar fi evoluat atât *Homo sapiens sapiens* cât şi *Homo sapiens neanderthalensis*), care ar fi apărut în Africa. Prima femeie purtătoare a formulei genetice umane a fost numită ***Eva mitocondrială*.** De la ea ar fi pornit rădăcinile omului modern, în urmă cu circa 150.000 de ani, în Africa, de unde ar fi migrat în Lumea Veche, eliminându-l pe omul de neandertal, cu care nu s-ar fi contopit genetic.

De aici a început să se cristalizeze *Homo sapiens sapiens*, care în zilele noastre a cucerit întreaga planetă şi ţinteşte deja Cosmosul.

Urmărind de ansamblu omul modern, omul zilelor noastre, cu greu poţi să-l înţelegi. Ne aflăm în aceeaşi dificultate în care se aflau anticii când încercau să rezolve aceeaşi problemă. Ce este omul?

Umanistul italian **Giovanni Pico della Mirandola** în lucrarea sa „**Despre demnitatea omului**" îl consideră pe om o „**creatură de natură variabilă, multiformă şi nestatornică, creatură cameleonică**".

Se întreba şi el în dialogul său cu Dumnezeu: „*Ce este omul, ca să Te gândeşti la el? L-ai făcut cu puţin mai jos decât Dumnezeu şi L-ai încununat cu slavă şi cu cinste. I-ai dat stăpânire peste lucrurile mâinilor Tale*".[1]

Pico este convins că Dumnezeu s-a gândit să creeze o fiinţă care să înţeleagă şi să-i admire măreţia şi frumuseţea operei sale. Conform lui, Dumnezeu a hotărât ca omul, noua fiinţă, care nu a primit nimic propriu, în timp ce celelalte fiinţe au fost create după modele eterne, să aibă comun tot ce au celelalte fiinţe. De aceea, în timp ce toate celelalte fiinţe au o natură proprie, cu legi prescrise şi nu pot îmbrăca o altă natură, omul nu este îngrădit de nici o natură sau mod de a fi,

adică poate fi orice, poate să se modeleze după prototipul care i se pare cel mai bun. Omul poate fi totul, pentru că se poate plăsmui pe sine în orice chip, de aceea el este: „*superior îngerului, care nu poate fi decât înger, în timp ce el poate fi bestie sau Dumnezeu*".[2]

Că definirea şi înțelegerea omului este deosebit de grea ne-o probează şi **Blaise Pascal**, care are păreri contradictorii.

Încercând să caracterizeze constituția materială a omului, **Pascal** afirma:

„*Omul nu este decât o trestie, cea mai slabă din natură, o picătură de apă este suficient să-l omoare. Însă: …* ***Este o trestie gânditoare***".[3]

Aceasta este esența omului – gândirea.

Încercând însă să înțeleagă oamenii **Pascal** este pus în dificultate:

„*Ce himeră mai este şi acest om? Ce noutate, ce monstru, ce haos, ce îngrămădire de contradicții?! Judecător al tuturor lucrurilor; imbecil vierme de pământ; depozitar al adevărului; îngrămădire de incertitudine şi de eroare; mărire şi lepădătură a Universului. Dacă se laudă, eu îl cobor; de se coboară, îl laud şi îl contrazic, mereu până ce reuşeşte să înțeleagă că este un monstru*".[4]

Putem, oare, cu adevărat, să înțelegem această ființă complexă care este omul, care oscilează între diavol şi Dumnezeu, care are o mie de fețe, care este o „*ființă cameleonică*"? Rămâne o întrebare retorică.

Şi **Edgar Morin** se întreabă în „**Paradigma pierdută: natura umană**".

„*Ce este omul? Ființă vie, animal, vertebrat, mamifer primat, hominian, el este mereu şi altceva, iar acest altceva, numit* ***homo sapiens****, scapă nu numai*

unei definiții simple, dar şi unei definiții complexe. Căci nu e doar vorba să acceptăm că omul se exprimă prin afectivitate, trebuie să acceptăm de asemenea că nebunia este o problemă centrală a omului, şi nu doar un exces sau un deşeu al acestuia. Trebuie să încercăm să înțelegem –şi ne aflăm adică la început – rolul extraordinar, disfuncțional şi funcțional, pe care-l joacă iraționalitatea şi raționalitatea (şi invers). Trebuie să înțelegem că, aşa cum microfizicianul, pentru a putea înțelege fenomenele pe care le observă, utilizează noțiuni contradictorii din punct de vedere logic, dar în acelaşi timp necesar complementare, la fel şi noi, pentru a putea înțelege omul, va trebui să legăm între ele noțiunile contradictorii ale înțelegerii noastre. Astfel, ordinea şi dezordinea sunt antagonice şi complementare în autoorganizarea şi devenirea antropologică, după cum adevărul şi eroarea sunt antagonice şi complementare în peregrinarea umană".[5]

Socrate aplică dictonul: „***Cunoaşte-te pe tine însuți***". Pentru aceasta a fost considerat ca unul dintre oamenii cei mai înțelepți ai timpului său. Cunoscându-te pe tine însuți poți să-i înțelegi şi până la urmă să-i cunoşti mai bine şi pe semenii tăi. Dar când semenii tăi sunt de ordinul miliardelor, când sunt civilizații atât de diferite, pe bună dreptate te întrebi dacă mai poți să-i înțelegi pe ceilalți. Cum pot eu, un occidental, să-i cunosc pe tibetani sau pe indieni, dacă nu trăiesc între ei? Cum pot eu să definesc omul, sau măcar să înțeleg limitele omului în manifestarea sa, dacă îmi este greu să accept că un fachir îşi comandă starea de catalepsie şi apoi revine la normal? Ce este omul şi ce poate să fie? „Diavol sau Dumnezeu" crede **Pico della Mirandola**.

Ce putem desprinde dintr-o analiză mai profundă a omului? „*Ni se dezvăluie în acest moment, ascuns sub conceptul călduț şi securizat de* ***sapiens***, - spune **Edgar Morin**, *chipul omului: o ființă cu afectivitate intensă şi instabilă, care surâde, râde, plânge, un anxios şi un angoasat, un* „***jusseur***" *extaziat, extatic, violent, furios, îndrăgostit, o ființă invadată de imaginar, o ființă care cunoaşte moartea dar refuză să creadă în ea, o ființă care secretă mitul şi magia, o ființă posedată de spirite şi zei, care se hrăneşte cu iluzii şi himere, o ființă subiectivă, ale cărei raporturi cu lumea obiectivă sunt întotdeauna nesigure, o ființă supusă greşelii, rătăcirii, în fine o ființă ubrică, o ființă care produce dezordine. Şi pentru că această asociere între lipsa de măsură, instabilitate şi incertitudine, real şi imaginar, pentru că această confuzie între obiectiv şi subiectiv, între eroare şi dezordine o denumim în deobşte nebunie, suntem obligați să constatăm că* ***homo sapiens*** *este* ***homo demens***".[6]

Am putea continua în stilul acesta să ne întrebăm ce este omul, dar tot nu vom ajunge la o concluzie stabilă. Nu vom ajunge deoarece omul este contradictoriu.

Mass-media ne hrăneşte până la refuz (parcă dintr-o pornire satanică) cu manifestările cele mai înjositoare ale omului: crime abominabile, violență şi prostituție. Este o falsă impresie, deoarece între oamenii zilelor noastre găsim şi oameni îndumnezeiți. Suntem însă hrăniți spiritual numai cu mizerii. Cum să-l poți înțelege pe om în aceste condiții?

II. SFINȚII PĂRINȚI DESPRE CREAREA OMULUI

Sfinții Părinți au fost preocupați de înțelegerea facerii omului şi a menirii lui în Lume.

Sfântul **Ignatie Briancianinov** comentează facerea Omului, aşa cum reiese din Referatul Biblic şi ne învață cum trebuie să înțelegem cele referitoare la facerea omului: „*Dumnezeu a făcut om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească şi parte femeiască i-a făcut*". (Geneza (Facerea) 1, 27)

Asta înseamnă că omul trebuie să fie asemănător lui Dumnezeu sub multiple aspecte fiind vorba de un chip comun:

„*Prin cuvântul **chip** trebuie să înțelegem că ființa umană este o copie din ființa lui **Dumnezeu**; iar prin **asemănare** este exprimată coincidența nuanțelor chipului său a calităților lui … **Dumnezeu** a creat omul după chipul şi asemănarea Sa, l-a creat cu perfecțiunea chipului Lui. Omul a fost amprenta lui **Dumnezeu**, nu numai după ființa sa, dar şi după calitățile lăuntrice – după înțelepciune, după noblețe, după curățenia sacră, după statornicie în bunătate. Indiferent că era limitat, răul sau lipsa nu aveau loc în om, era perfect că avea asemănarea cu Dumnezeu*".[1]

Nu comparați portretul omului, făcut de Sf. **Ignatie Briancianinov**, prin raportare la Dumnezeu cu oamenii din zilele noastre. Cum arată şi cum se comportă oamenii zilelor noastre se străduieşte televiziunea şi presa scrisă să ne probeze până la refuz,

încât pe bună dreptate te întrebi: **Doamne,** aşa ai făcut tu omul?

Chipul Omului despre care vorbeşte Sf. **Ignatie Briancianinov** este al omului înainte de căderea în păcat, a lui Adam şi al Evei, pe când erau locuitori ai raiului.

Când a zis **Dumnezeu:** „*Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră*", atunci trebuie să credem că aşa a fost creat Omul.

O astfel de stare a omului doar sfinții o mai arată în zilele noastre. Căderea în păcat acoperă toate calitățile omului şi ridică în lumină toate pornirile luciferice. Nici nu-i de mirare atâta timp cât **sataniştii** se mişcă în deplină libertate în numele aşa-ziselor **drepturi ale omului**. Să intre oare şi sodomismul în drepturile omului?

Omul trebuie să fie asemănător lui **Dumnezeu** deoarece aşa a fost conceput la creație prin Suflarea Divină. **Dumnezeu** trebuie să sălăşluiască în om, astfel încât omul să fie părtaş al chipului lui **Dumnezeu** spune Sf. **Ignatie Briancianinov**: „*Omul ce a atins această stare se numeşte **Dumnezeu** după har. Către această stare suntem chemați cu toții de către Creator din momentul facerii prin strămoşii noştri, precum a zis însuşi Creatorul:* „***Eu am zis: Dumnezei sunteți***"*(Ps. 81, 6). În această stare s-a aflat şi strămoşul nostru imediat după crearea lui, aşa că, cuvintele spuse de femeie, de către Mântuitorul, sunt cu adevărat dumnezeieşti*"[2].

Referitor la menirea omului în lume, Sf. **Ignatie Briancianinov** ne atrage atenția că aceasta a fost bine stabilită de Dumnezeu încă din Ziua Facerii: „*Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră; el să stăpânească peste peştii mărilor, peste păsările cerului,*

peste vite, peste tot pământul şi peste toate târâtoarele care se mişcă pe pământ". (Fac. 2, 26).

Iată-l pe om **rege** al viețuitoarelor şi stăpân al Naturii.

Se admite că omul este format din trup şi suflet; trupul este un locaş al sufletului şi împreună trupul şi sufletul formează o unitate, ce întruchipează întreaga ființă. Tocmai de aceea omul este un suflet viu, deoarece în momentul unirii trupului cu sufletul se formează o singură ființă.

În ceea ce priveşte trupul, interpretarea acestuia după Sfinții Părinți este diferită. Trupul este văzut fie ca o platoşă care apără sufletul, fie ca un cort. Trupul este deci lumină, dar şi arma sufletului, iar „*sufletul se înconjoară şi se îmbracă cu membrele trupului*" precizează Sf. **Macarie cel Mare**.[3]

Tot Sf. **Macarie cel Mare** zice că **Dumnezeu** a creat trupul omului „*drept locaş fie – şi pentru a putea viețui şi – a se desfăta în acest timp, precum în a Sa casă împreună cu minunata Sa Mireasă şi anume cu sufletul*".[4]

Părintele **Serafim Rose** se ridică deasupra multora dintre contemporanii săi prin înțelegerea sacrului şi a profanului. Dacă în tinerețe a cochetat cu evoluționismul, mai târziu avea să se detaşeze şi, fără a anatemiza ştiința şi fără a-i nega rolul în cunoaşterea creației lui Dumnezeu, încearcă să interpreteze esența teologică a Referatului Divin privind Facerea omului. Nu admite o împăcare a ştiinței cu religia şi consideră că ideile lui **Teilhard de Chardin** şi ale lui **Alexandros Kalomiros** sunt nişte erezii.

Părintele **Serafim Rose** se întreabă, asemenea Sf. **Ioan Gură de Aur**, ce înseamnă „*Să facem om*", aşa cum se specifică în Referatul Biblic? Aceasta înseamnă

că a fost un sfat de chibzuire. Cu cine putea Dumnezeu să se sfătuiască? Desigur că Fiului Său îi vorbea, Cuvântului Ziditor.

Pentru a ne elucida momentul facerii Omului şi pentru a ne prezenta un portret al acestuia **Serafim Rose** apelează la Sf. **Grigore Teologul**, care atrăgea atenția că Omul a fost zidit din țărâna Pământului în unire cu Suflarea Divină:

„*Ci încă nu se făcuse vreo îmbinare a celor două, nici vreo amestecare a celor potrivnice, semne ale unei mari înțelepciuni şi dornicii şi zidirea firilor, nici se făcuse cunoscut până acum întregul belşug al bunătății. Acum Cuvântul Ziditor hotărând să dezvăluie şi să alcătuiască o singură ființă însuflețită din amândouă – vreau să zic din zidirea nevăzută şi cea văzută – făureşte Omul; şi luând trup din materia ce se află de mai înainte, şi punând în el Suflu luat din Sine (despre care Cuvântul ştia că este un suflet rațional şi chip al lui Dumnezeu), ca pe un fel de a doua lume, mărit în micime, l-a aşezat pe pământ, Înger nou slujitor, îmbinându-le pe amândouă, pe deplin cunoscător al Zidirii văzute, dar numai în parte a celei cugetătoare; împărat al tuturor celor de pe pământ, dar supus al Împărăției celui de sus; pământesc şi ceresc; vremelnic, şi totuşi muritor; văzut, şi totuşi cugetător; la jumătatea drumului între măreție şi nimicnicie, împreunând într-o persoană duhul şi trupul; duh, pentru bunătățile revărsate asupra lui, trup, din pricina culmii la care fusese înălțat; unul, ca să poată să urmeze vieții şi a-l slăvi pe binefăcătorul său, celălalt, ca să poată suferi, şi prin suferință să i se aducă aminte şi să se îndepărteze, dacă cumva s-ar mândri pentru măreția sa; ființă vie, cercat aici şi mutat apoi altundeva; şi, spre*

a întregi taina, îndumnezeit prin atragerea sa către Dumnezeu"[5].

Am prezentat aici un citat mai lung pentru frumusețea lui, pentru a dezvălui modul în care Sf. **Grigore Teologul** şi-a imaginat Facerea Omului şi calitatea „**picturii**" pe care o face omului. Aici este prins omul cu toate potențele lui. Potențele sunt nelimitate. Omul are potențe de înălțare şi de cădere nelimitate, depinde de el cum ştie să le folosească. Pornind de aici ni se pare perfectă caracterizarea omului ca fiind „*statuia care se sculptează singură*".

Am găsit în acest citat multe elemente pe care le vom întâlni dezvoltate în gândirea **Părintelui Ghelasie.**

Faptul că omul are potențe multiple prin care se poate realiza ca Om, dar că această realizare depinde numai şi numai de fiecare om în parte găsim şi în scrierile Sf. **Vasile cel Mare**: „*Să facem om după chipul nostru şi după asemănare. Pe unul îl avem de la zidire, pe altul îl dobândim prin voia slobodă. În alcătuirea dintâi, ni s-a dat să ne naştem după chipul lui* ***Dumnezeu****; prin voia slobodă se plăsmuieşte în noi ființarea după asemănarea lui Dumnezeu*".[6]

Conform Referatului Biblic omul este purtătorul Chipului lui Dumnezeu. Acest lucru nu se poate schimba. În ceea ce priveşte asemănarea, aceasta apare ca potență, însă realizarea ei în fapt depinde de fiecare în parte, pare a fi o hotărâre personală. Este ca şi cum Dumnezeu ți-ar oferi şansa, dar nu te obligă să-i urmezi calea.

Iată-l pe om între două opțiuni: cea de a realiza asemănarea cu Dumnezeu pornind de la Suflarea Divină dată în timpul facerii, sau cea de-a doua, de a dezvolta în sine pornirile țărânei, prin care se aseamănă cu

animalele. Ar putea, să le depăşească pe acestea în bestialitate.

Cu finețe surprinde **Serafim Rose** acest aspect:

„*Cred că prin cele spuse Scriptura ne înfățişează aici o învățătură de mare însemnătate, şi că ea se cuprinde în următoarele: firea omenească stă la mijloc între cele două extreme, opuse una alteia, între ființele dumnezeieşti şi netrupeşti, pe de o parte, şi viața dobitoacelor şi vietăților necugetătoare pe de altă parte* (idee similară cu cea a Sf. Grigore Teologul). *Într-adevăr, în alcătuirea omului uşor le putem surprinde pe amândouă: de la DUMNEZEU el a primit cugetul şi puterea de judecată, care este comună pentru bărbat şi femeie, iar din lumea necugetătoarelor, omul este alcătuirea trupească şi toate cele trupeşti (căci oricine face parte din categoria oamenilor are pe deplin şi una şi alta din însuşiri). Desigur că întâietatea o are puterea de cugetare, după cum am desprins din istoria privitoare la facerea omului, în care abia în al doilea rând ne vorbeşte despre faptul că legătura şi apropierea lui cu lumea necugetătoare este o rânduială pentru înmulțire*".[7]

Cred că şcoala, familia şi biserica ar trebui să depună eforturi însutite pentru a învăța copiii să înțeleagă faptul că realizarea lor ca oameni depinde în primul rând de ei, de ceea ce îşi doresc ei să ajungă şi să fie, că „***omul este statuia care se sculptează singură***", deci că fiecare este rodul muncii sale. Acest tip de educație trebuie să țină de competența guvernului, a şefului de stat şi al Parlamentului ca instituție democratică. De aici interdicția de a difuza, pe toate canalele posibile, germeni prostituției, violenței, sodomismului etc. De ce să ne mai mirăm, în zilele

noastre, de pornirile dobitoceşti ale unora dintre semenii noştri?

Sf. **Grigore de Nyssa** încearcă să explice unele dintre pornirile animalice ale unor semeni de-ai noştri, considerând că ţâşnesc din lăuntrul nostru deoarece biologic suntem chip de ţărână asemenea animalelor.

„*Întrucât vieţuitoarele necugetate au venit pe lume înainte de om, şi deoarece, cum am mai pomenit, din însuşirile firii acelora a primit şi omul o parte – mă gândesc la cele privitoare la procreare – înseamnă că şi omul are unele din însuşirile dobitoacelor. De pildă, mânia nu poate forma nici un punct de asemănare cu Dumnezeu şi om; tot aşa nici plăcerea nu caracterizează firea cea atât de înaltă a lui Dumnezeu; la fel laşitatea, obrăznicia, lăcomia, pofta de câştig şi disprețul față de pierdere ca şi alte simțăminte, nu sunt ele dintre cele care-i plac lui Dumnezeu. Astfel de porniri le-a luat omul din firea animalelor necugetătoare*".[8]

Aşa este, însă nedreptățim uneori animalele. În zilele noastre unii oameni au unele ieşiri de bestialitate de care s-ar ruşina şi animalele. Se pare că cea mai mare bestie de pe pământ este bestia umană. Animalele ucid doar pentru a-şi ostoi foamea, pe când unii oameni pentru scopuri infinit mai mârşave.

Părintele **Serafim Rose** apreciază ca fiind înțeleaptă explicația Sf. **Grigore de Nyssa**, însă ne atrage atenția că ființa umană are ca potență în sine toate însuşirile care-o pot înălța spre Dumnezeu.

„*Iată o învățătură foarte adâncă. Cei ce cred în ideile evoluționiste spun: „Omul se trage din maimuță, deci este o făptură asemenea animalelor". Dar Sfinții Părinți spun că suntem o zidire mixtă, în parte cerească, în parte pământească. În partea pământească*

Dumnezeu a îngăduit modul de reproducere similar animalelor, şi astfel vedem cât de animalici suntem când ne lăsăm stăpâniți de patimi. Avem aceste animale „înlăuntrul nostru dar mai avem şi partea cerească pe care tânjim s-o redobândim".[9]

Sf. **Maxim Mărturisitorul** constată că omul a căzut în păcat şi că are nevoie de mântuire. Nu numai că omul a căzut în păcat, dar starea lui se înrăutățeşte progresiv. Sporind mereu răul, dezvoltând diferite patimi ale trupului omul poate ajunge la deznădejde. Căderea în păcat este provocată şi întreținută de plăcerile vieții.

Căderea în păcat este determinată, între altele de: „*goana distinctivă după propria plăcere. Dragostea de sine (philantia) este rădăcina răului. Efectele ei sunt dezastruoase, omul se rupe de Dumnezeu, iar în natura umană îşi fac apariția diviziunile. Agentul activ este Diavolul, ispititorul, dezbinatorul şi uneltitorul tuturor metodelor vicioase ale păcatului, prin care omul încearcă să găsească plăcerea şi să evite durerea. Însă voința omului cooperează în toate acestea cu Cel rău*".[10]

Sf. **Maxim Mărturisitorul** caută să găsească explicația căderii omului în păcat. Consideră că această cădere a omului s-ar desfăşura în etape bine stabilite cronologic: **necunoaşterea**, determinată de ruperea de Dumnezeu; **iubirea de sine**, prin care se depărtează izvorul creator al ființei sale; **tirania** față de semen, determinată de egoism.

În prologul **Răspunsurile către Talasie Sf. Maxim** descrie mulțimea păcatelor omeneşti ca izvorând dintr-o pierdere a conştiinței unității:

„*Aşa s-a tăiat firea cea unică în nenumărate părticele şi noi, cei ce suntem de aceeaşi fire, ne*

mâncăm unii pe alții ca reptilele şi fiarele. Căci căutând plăcerea din pricina iubirii trupeşti de noi înşine şi străduindu-ne să fugim de durere din aceeaşi pricină, născocind surse neînchipuite de patimi făcătoare de stricăciune. Astfel ne îngrijim prin plăcere de iubire trupească de noi înşine (philantia), naştem lăcomia pântecului, mândria, slava deşartă, îngâmfarea, iubirea de argint, zgârcenia, tirania, fanfaronada, aroganța, nechibzuința, nebunia, părerea de sine, înfumurarea, disprețul, injuria, necurăția, uşurătatea, risipa, neînfrânarea, frivolitatea, umblarea cu capul prin nori, moleşeala, pornirea de a maltrata, de a lua în râs, vorbirea prea multă, vorbirea la nevreme, vorbirea urâtă şi toate câte mai sunt de felul acesta. Iar când ascuțim mai mult, prin durere, modul iubirii trupeşti de noi înşine, naştem mânia, pizma, ura, duşmănia, ținerea de minte a răului, calomnia, bârfeala, intriga, întristarea, deznădejdea, puținătatea de suflet, plânsul la nevreme, tânguirea, jalea, sfărâmarea totală, ciuda, gelozia şi toate câte țin de o dispoziție care a fost lipsită de prilejurile plăcerii. În sfârşit, când din alte pricini se amestecă plăcerea, durerea, dând perversitate (căci aşa numesc unii întâlnirea părților contrare ale răutății), naştem fățărnicia, ironia, viclenia, prefăcătoria, linguşirea, dorința de a plăcea oamenilor şi toate câte sunt născociri ale acestui amestec viclean".[11]

Iată cât de largă este paleta păcatelor umane.

Dar, după cum, cu caldă înțelegere, ne prezintă Părintele **Dumitru Stăniloae**, căderea omului în păcat a provocat tragedia Divină (Tragedia Golgotei), prin care Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a adus Mântuirea, făcând din nou posibilă comuniunea omului cu Dumnezeu: „*… actul lui Dumnezeu de reluare a legăturii cu firea omenească,*

de astă dată pentru veci şi în toată deplinătatea, pentru a-şi exercita deplin puterea în scăparea definitivă a firii omeneşti de moarte, a fost un act de maximă unire cu ea, asumând-o ca fire a Persoanei sale, dar fără a incita ca El să rămână şi Persoană a firii Sale dumnezeieşti.

Iar răspunsul pozitiv dat de om voinței lui de a realiza această unire maximală, a venit şi din partea unei persoane umane: din partea Sfintei Fecioare Maria. Şi această unire maximală voită de ***Dumnezeu*** *şi acceptată de om, nu se putea explica decât din iubire*".[12]

Poate fi vorba de o dublă creație a omului?

Considerăm că ar fi nefiresc să nu punem în discuție aici şi unele aspecte controversate legate de fenomenul de antropogeneză, chiar dacă ies din canoanele bisericii şi ar putea fi considerate de unii drept erezii. Nu dorim să impunem anumite puncte de vedere, ci lăsăm fiecăruia libertatea de a alege calea pe care mintea, inima şi conştiința sa o consideră cea mai firească. De altfel, în această carte noi ne propunem să prezentăm câteva aspecte din gândirea **Părintelui Ghelasie** privind Antropogeneza, pentru a pune în evidență profunzimea şi strălucirea gândirii sale teologice.

Totdeauna am fost impresionat de sfera largă de cuprindere a **Părintelui Ghelasie** în ştiință, filozofie şi teologie.

Am purtat ample discuții pe probleme de antropologie, iar unele dintre ideile dezvoltate apar în dialogul „**Pe urme antropologice**" (1999). Nu voi altera

cu nimic ideile **Părintelui Ghelasie**, ci doresc să nuanțez complicatele cărări prin care a trebuit să treacă pentru a-şi purifica şi titra mărgăritarele gândirii.

Poate fi vorba despre o dublă creație a omului? Dacă da, de unde s-a pornit? Două ar fi rădăcinile acestei probleme şi ele pornesc din Referatul Biblic:

1. În **Facerea omului** scrie: „*Domnul Dumnezeu a făcut pe om din țărâna pământului, i-a suflat în nări suflu de viață şi omul s-a făcut astfel un suflet viu*". (Geneza (Facerea) 2, 7)

Am putea deduce aici că facerea lui Adam s-a făcut în două etape? La început a fost făcut corpul din țărână, apoi a urmat suflarea Divină de viață.

2. În Referatul Biblic, se tratează de două ori facerea omului: în capitolul 1, versetele 26 şi 27 şi în capitolul 2 versetul 7. Facerea lui Adam este interpretată ca o a doua facere.

Filón din Alexandria este primul care lansează ideea unei duble creații. După el Dumnezeu a modelat trupul omului din țărână, apoi i-a dat suflare de viață (Dumnezeiască).

„*Între acest om şi cel creat după chipul şi asemănarea lui* ***Dumnezeu*** *există o deosebire radicală. Pentru a crea acest om,* ***Dumnezeu*** *s-a servit de propriul Logos şi nu de vreun model luat din altă parte.* „***De aceea Moise spune că omul însuflețit prin suflare în față este o reprezentare şi o copie a acestui logos***". *Acest om primordial – Logosul – era primul cetățean al lumii şi conducătorul naturilor raționale şi divine, fie inteligibile, fie trupeşti. Descendenții acestui om – oamenii istorici – care participă la ideea celuilalt, poartă în ei marca înaintaşului lor, dar într-un mod mai şters*".[13]

Părintele **Vasile Răducă** prezintă în „**Antropologia Sf. Grigore de Nyssa**" modul în care episcopul Nyssei îşi explică taina dublei creații. Sf. **Grigore de Nyssa** vorbeşte mai curând de „*o dublă constituire a omului în creație: pe de o parte este omul după chipul lui Dumnezeu, iar pe de altă parte de omul care seamănă cu natura nerațională*".[14]

Urs von Balthasar consideră că „*prima creație fiind perfectă, după chipul lui* ***Dumnezeu*** *ar fi o* ***pliromă*** *sau „****ein einziges wesen*** (esența unică)".[15]

Părintele **V. Răducă** arată, citându-l pe **Hübner**, că Sf. **Grigore** considera „*că omul primei creații desemnează conceptul general divin. Ceea ce se spune despre conceptul general de om este valabil pentru toți inşii care constituie pliroma, pliromă care este o sumă şi nu un* ***eine Einheit*** *(o unitate)*".[16]

Sf. Grigore de Nyssa fiind pus în situația de a compara omul descris de Biblie şi omul concret – istoric, supus suferințelor şi nenorocirilor a fost nevoit să aibă în vedere cele două creații, crede părintele **V. Răducă:** „*Când Scriptura spune: „****Dumnezeu a creat omul****", prin sensul general al acestui cuvânt ea desemnează natura umană. Într-adevăr, în această creație Adam nu este numit, cum o face istorisirea (Bibliei) după aceea: numele dat omului nu este cutare sau cutare, ci omenirea în general. Prin desemnarea generală a naturii umane, suntem invitați să presupunem ceva, şi anume, că în această primă creație toată omenirea este cuprinsă în preştiința şi puterea dumnezeiască*".[17]

Deşi acceptă ideea că ar putea fi vorba de o dublă creație, Sf. **Grigore de Nyssa** consideră că nu este nici o diferență între cele două creații: „*Nu există nici o diferență între omul apărut în timpul primei creații a lumii*

şi cel care se naşte în vremea desăvârşirii întregului: toate poartă deopotrivă chipul dumnezeiesc".[18]

Ne impresionează faptul că Sf. **Grigore de Nyssa** acceptă ideea de desăvârşire a întregului uman. Desăvârşirea este asigurată de faptul că toți poartă chipul lui Dumnezeu:

„*Natura – vorbesc de caracteristicile propriei vieți – face drumul în sus, sub formă de trepte pornind de la cele mărunte spre ceea ce este mai desăvârşit. Cu toate că fenomenul nou creat al lumii, constituie o premisă pentru existența nivelului următor, nu există nici confuzie, disarmonie între nivelele existențiale, care compun cosmosul, atâta vreme cât fiecare dintre acestea păstrează locul primit în vederea procesului de creație*".[19]

Deci, Dumnezeu a făcut lumea ca să urce mai sus, să se desăvârşească.

Alexandros Kalomiros, preot ortodox, medic în „**Sfinții Părinți despre originile şi destinele omului şi cosmosului**", abordează problema originii omului şi a cosmosului într-un mod neaşteptat. Îl depăşeşte pe **Pierré Teilhard de Chardin** în ceea ce priveşte încercarea de împăcare a religiei cu ştiința.

Făcând o paralelă între zilele Facerii din referatul Biblic şi erele geologice din ştiință ajunge la concluzia că Dumnezeu a făcut lumea în timp, pornind de la simplu la complex, fiind vorba de o adevărată evoluție divină a creației:

„*Vedem astfel că Facerea ne învață că în această creație Dumnezeu a declanşat o evoluție în timp de la simplu la complex, de la inferior la superior, că El n-a creat lumea în chip instantaneu, ci în şase ere*

consecutive, desăvârşind-o astfel succesiv, creaturile cele mai desăvârşite fiind create în ultima zi".[20]

Ca şi Sf. **Grigore de Nyssa**, **Al. Kalomiros** consideră că în creaţia lui Dumnezeu „*firea urcă treaptă cu treaptă în feluritele însuşiri ale vieţii, de la cele mai de jos până la cele mai desăvârşite*".[21]

Pe linia Sfinţilor Părinţi **Al. Kalomiros** este de acord cu faptul că creaţia omului este specială şi că fiinţa umană este desăvârşită fiind asemănătoare lui Dumnezeu: „*Omul este o creatură, cea mai desăvârşită dintre toate vieţuitoarele, cu puţin doar mai nedesăvârşită decât îngerii, dar totuşi o creatură. El este chemat să devină Dumnezeu prin harul participării sale la Prototipul său, Dumnezeu – Omul* ***Iisus Hristos. Şi astfel, acest vieţuitor desăvârşit care e doar cu puţin mai prejos decât îngerii, a ajuns mai slăvit fără de asemănare decât serafimii***".[22]

Prin harul lui Dumnezeu omul a ajuns la această culme, deşi a trebuit să treacă prin toate treptele evoluţiei:

„*Harul lui Dumnezeu ne-a făcut să urmăm treptele care ne-au dus din ţărână spre organismele unicelulare din apă, apoi spre trilobiţi, după care Dumnezeu a luat de mână o creatură goală şi tremurătoare, ce căuta hrană şi încerca să scape de fiarele sălbatice, şi a binecuvântat-o insuflându-i duhul Vieţii Sale şi a făcut-o suflet spiritual viu, aşezând-o într-o grădină săditǎ pentru el, în care harul lui Dumnezeu prisosea în toate*".[23]

Dezvoltând gândirea Sf. **Serafim din Sarov, Al. Kalomiros** caută să convingă pe toţi că atunci când Dumnezeu l-a făcut pe Adam n-a suflat suflarea lui

asupra unui chip de lut (țărână) ci asupra unei ființe omeneşti vii:

„*Avem aici o voce patristică limpede, afirmând fără nici o umbră de îndoială sau echivoc că:*

1. „*Interpretarea obişnuită, cum că Adam a fost creat de Dumnezeu ca o statuie de lut lipsită de viață sau ca un trup lipsit de suflet, şi că suflarea lui Dumnezeu în fața sa a fost sufletul pe care Dumnezeu i l-a dat pentru ca el să devină o ființă vie, e total eronată.*

2. *Înainte de a primi suflarea lui Dumnezeu în fața sa, Adam era ființă activă, ca toate animalele pământului având duh, suflet şi trup ca toate animalele, fiecare potrivit felului (genului) său.*

3. *Suflarea lui Dumnezeu n-are un înțeles biologic sau psihologic, ci este o energie necreată a Sf. Duh dată lui Adam de Hristos ca pecete a legăturii cu el, Prototipul şi Modelul întregii umanități, ca realizarea chipului lui Hristos în om. Această suflare a lui Dumnezeu, această energie necreată a Duhului Sfânt, e aceeaşi cu cea dată creştinilor în Sfântul Botez*".[24]

După **Kalomiros**, aşa cum se prezintă în Sfânta Scriptură, în ziua a şasea, Dumnezeu a făcut, alături de alte animale (vite, târâtoare şi fiare pământeşti, după soiul lor) şi pe om, însă pe acesta l-a făcut după chipul şi asemănarea Sa.

Mai târziu, după ce a aranjat Grădina Raiului a luat pe unul dintre oameni şi l-a îndumnezeit dându-i suflare Divină. Analizând starea naturii şi a oamenilor **Al. Kalomiros** considera că un astfel de om îndumnezeit nu putea fi decât un om din epoca bronzului.

„*Presupun, deci că Adam, această ființă vie activă despre care vorbeşte Sf. **Serafim din Sarov**, care a fost aşezat în acel tărâm geografic al harului lui*

Dumnezeu numit rai sau paradis, n-a fost nici o maimuță, nici un om de Neanderthal, nici un om chiar din paleolitic, ci mai degrabă un om din epoca relativ recentă a bronzului sau a fierului ales de Dumnezeu, aşa cum au fost aleşi ulterior toți ceilalți oameni aleşi, cum au fost Enoh, Noe, Avraam şi Moise".[25]

Nu dorim aici să vă tulburăm gândirea. Vrem să arătăm cât de mare este labirintul prin care trebuie să treci pentru a înțelege devenirea omului.

Fenomenul uman în gândirea preotului şi a omului de ştiință Pierre Teilhard de Chardin

Părintele iezuit **Pierre Teilhard de Chardin** a fost unul dintre cei mai mari geologi, paleontologi şi antropologi din prima jumătate a veacului XX. Cartea sa **Fenomenul uman** reprezintă cu adevărat un **fenomen**, al gândirii. Partea ştiințifică a cărți **Fenomenul uman** nu prezintă nici o fisură şi este în topul gândirii antropologice şi biologice caracteristică mijlocului veacului XX.

La întrebarea ce este omul şi care este poziția lui în Lumea vie şi în Univers, **Pierre Teilhard de Chardin** răspunde:

„*Omul, aşa cum a reuşit astăzi Ştiințele să-l reconstituie, este un animal ca şi celelalte, atât de puțin separabil, prin anatomia sa, de Antropoide, că modernele clasificări ale Zoologiei, revenind la poziția lui* ***Linné****, îl include în aceeaşi superfamilie a Umanoidelor. Or, judecând după rezultatele biologice ale apariției sale, nu este el cu totul diferit?*"[26]

Teilhard remarcă cu insistență faptul că între om şi animale saltul morfologic este infim. Care este saltul şi în ce constă?

„*Între ultimele straturi ale Pliocenului, din care Omul ar fi absent, şi nivelul următor în faţa căruia biologia trebuie să fi rămas mută de uimire recunoscând primele cuarţuri şlefuite, ce s-a întâmplat? În ce a constat veritabila grandoare a saltului?*"[27]

Ajunge şi **Teilhard** să se întrebe: prin ce diferenţiem omul de maimuţă? Unde se termină maimuţa şi de unde începe omul?

„*Dacă vrem să tranşăm această chestiune (la fel de necesară pentru Etica Vieţii cât şi pentru cunoaşterea pură …) a „**superiorităţii**" omului asupra Animalelor nu văd decât un singur mijloc: să îndepărtăm ferm, din fascicolul comportamentului uman, toate manifestările secundare şi echivoce ale activităţii interne şi să ne plasăm în faţa fenomenului central al Reflecţiei*".[28]

Teilhard vorbeşte de Reflecţie, deci de gândire ca un criteriu de diferenţiere dintre om şi maimuţe. „***Reflecţia** este puterea dobândită de o conştiinţă, de a se replia asupra ei însăşi şi de a se lua în posesie pe sine ca pe un obiect dotat cu o consistenţă şi valoarea ei particulară; nu numai a cunoaşte ci a se cunoaşte; nu numai a şti, ci a şti că ştii*."[29]

Omul, ca fiinţă reflexivă a reuşit să dezvolte o nouă sferă pe planeta Terra – **noosfera** (sfera inteligenţei umane concretizată în construcţiile sale şi în transformarea naturii).

Naşterea omului înseamnă naşterea gândirii şi are aceeaşi valoare cu apariţia vieţii. Urmărind antropogeneza în esenţa ei **Teilhard de Chardin** îşi dă seama că totul reprezintă „*o chestiune de creier mai bun*":

„*Dacă fiinţa din care s-a născut Omul nu era bipedă, mâinile nu i-ar fi fost libere la timp pentru a*

desărcina maxilarele de funcțiile lor de apucare; şi, prin urmare, banda groasă de muşchi maxilari care închideau craniul nu s-ar fi relaxat. Datorită bipedismului eliberând mâinile s-a putut dezvolta creierul; şi tot datorită lui, în acelaşi timp, ochii, apropiindu-se de fața diminuată, au dobândit posibilitatea de convergență, fixând ceea ce mâinile apucau, adunau şi, în toate sensurile, reprezentau tocmai gestul exteriorizat al Reflecției! În sine această minunată întâlnire nu trebuie să ne surprindă. Cea mai mică formă care ia naştere în lume nu este ea produsul unor formidabile coincidențe, - un nod de fibre alergând dintotdeauna din cele patru colțuri ale spațiului? Viața nu lucrează urmând izolat şi nici în reprize. Ea împinge înainte toată rețeaua odată". [30]

Pierre Teilhard de Chardin descoperă în evoluția omului o nouă formă de transmitere a „**caracterelor ereditare**" (nu prin ADN), a celor dobândite prin cultură, sub raport spiritual. Este vorba de o transmitere a acumulărilor intelectuale de-a lungul generațiilor, acumulări depozitate în patrimoniul civilizației umane.

O observație de valoare a lui **Pierre Teilhard de Chardin** este aceea că omul nu reprezintă o individualitate, ci o forță colectivă. Nu este vorba de evoluția individului, ci de cea a umanității:

„*Evoluția nu are decât să se privească în oglindă pentru a-şi vedea profunzimile şi a se descifra pe sine. Ea devine, pe deasupra, liberă să dispună de ea însăşi, - să se dăruiască sau să se refuze. Nu numai că citim în cele mai mici acte ale noastre, secretul dimensiunilor ei, dar, prin una din părțile ei elementare, noi o ținem în mâinile noastre: responsabili de trecut în fața viitorului ei*". [31]

Pierre Teilhard de Chardin ne convinge de faptul că misiunea omului este aceea de a împinge Noosfera înainte deoarece viața trebuie să urce în continuare. Către ce? Către supraviață. „*Evoluția trebuie să culmineze într-o conştiință supremă. Dar această Conştiință, tocmai pentru a fi surprinsă, nu trebuie să poarte în sine maxima perfecțiune a conştiinței noastre; replierea iluminatorie a ființei asupra ei însăşi. A prelungi o stare difuză curba Umanizării constituie o eroare evidentă! Numai în direcția unei Hyper-reflecții, adică în direcția unei Hyper-personalizări putem extrapola Gândirea. Astfel, cum ar putea ea să înmagazineze cuceririle noastre care se fac toate în Reflexio*".[32]

Precizăm faptul că **Pierre Teilhard de Chardin** nu a admis nici o abatere de la normele ştiințifice în cartea sa **Fenomenul uman**. Ca un mare preot iezuit el nu s-a îndepărtat de religie şi nici de Dumnezeu. A văzut toată creația şi pe om ca o zidire a lui Dumnezeu. A admis însă că Dumnezeu a realizat Creația Sa pornind de la simplu la complex, încât să evolueze, adică să se desăvârşească. Şi, pentru a împăca spiritele şi pentru a invita la gândire şi pace, în paragraful „*Conjuncția ştiință-religie*" ne sfătuieşte să meditǎm.

„*În aparență, Pământul Modern a născut dintr-o mişcare antireligioasă, Omul ajungându-şi sieşi. Rațiunea substituindu-se Credinței. Generația noastră şi încă două generații înainte n-au auzit vorbindu-se decât de conflictul între Credință şi Ştiință. În aşa fel încât, la un moment dat, se părea că cea din urmă trebuie să înlocuiască, fără drept de apel, pe cea dintâi.*

Or, pe măsură ce tensiunea se prelungeşte, devine mai vizibil că, până la urmă conflictul se va rezolva sub formă absolut diferită de echilibru, nu prin

eliminare sau prin dualitate, ci prin sinteză. După aproape două secole de lupte pătimaşe, nici Ştiința, nici Credința, nu au reuşit să se micşoreze una pe alta, dimpotrivă, devine evident că una fără alta nu se vor putea dezvolta normal, din simplul motiv că aceeaşi viață le animă pe amândouă.

Nici în elanul, nici în construcțiile ei, Ştiința nu poate ajunge până la capătul ei însăşi, fără să se coloreze de mistică şi să se încarce de credință".[33]

Am încercat să prezentăm câteva aspecte legate de originea şi devenirea omului pentru a pregăti pătrunderea în gândirea **Părintelui Ghelasie** şi a descoperi ineditul acesteia.

III. ANTROPOGENEZA PĂRINTELUI GHELASIE

În cele ce urmează ne propunem să urmărim gândirea şi concepția Antropologică Creştină a **Părintelui Ghelasie**, aşa cum am reuşit s-o cunosc din cărțile sale, dar mai ales din discuțiile pe care le-am purtat în numeroase nopți la Mănăstirea Frăsinei de-a lungul anilor.

Întâlnirile cu **Părintele Ghelasie** căpătau aspectul unor dezbateri, sfera de cuprindere şi profunzimea aspectelor abordate depăşind cu mult o conversație obişnuită. Rămâne încă o taină pentru mine cum a reuşit **Părintele Ghelasie** să-şi formeze o atât de temeinică pregătire în domeniul filosofiei, teologiei şi misticii.

Părintele Ghelasie a fost un gânditor şi unul dintre cei mai mari mistici ai neamului nostru. Cel puțin aşa l-am simțit eu. A abordat multiple aspecte de mistică, dar şi de Antropologie Creştină. Deoarece scrierile sale sunt oarecum ermetice nu a fost pe deplin înțeles de unii şi a fost atacat în diferite moduri. Mai bine zis a fost hărțuit, ceea ce a provocat formularea unui răspuns de apărare bine argumentat şi susținut.

În mod firesc şi **Părintele Ghelasie** se întreba: Ce este omul? Îşi punea problema dacă omul este un **animal spiritualizat**, un **animal îndumnezeit**, sau un animal cu menirea de divinizare? Nu. Noțiunea de animal nu-i era la îndemână.

Urmărindu-i gândirea vom constata că **Părintele Ghelasie** nu acceptă sub nici o formă ideea că omul ar

putea fi un animal, fie el spiritualizat sau îndumnezeit şi că ar fi produsul evoluției.

Viziunea despre om a Părintelui Ghelasie

Se ştie că în concepția teologică omul este produsul Creației. Este Natura (țărâna) peste care Dumnezeu a suflat Chipul Divin. În felul acesta s-a pecetluit pentru veşnicie Chipul Divin, care are în el Memorialul Cosmic.

Părintele Ghelasie nu acceptă ideea că omul ar putea fi format din două părți diferite: **trup** şi **suflet**, alipite, sau introduse una în alta, de parcă **sufletul** ar fi o suflare fără țărână, iar trupul (corpul) ar fi doar țărână fără altceva. Sufletul şi trupul se îmbină într-o structură unitară, ce reprezintă mai mult decât fiecare parte luată separat.

„*Aşa consider că Omul este o* „***Ființialitate – Persoană – Om",*** *care este Omul propriu-zis* „***ÎNTREG şi UNITAR****", plămădit din* „***Țărână-Natură****" şi SUFLAREA DIVINĂ şi această UNITATE Proprie Om se structurează în dihotomia Suflet şi trup care sunt* „***manifestările****" Persoanei-Om. Omul nu este Suflet-Spirit întrupat într-un corp material, ci este o* „***Ființialitate-Persoană-Om"*** *cu o manifestare Sufletească-Spirituală şi totodată cu una materială – trupească*".[1]

Părintele Ghelasie pune accentul pe om ca întreg.

„*A considera Crearea Omului în două etape, întâi trup-țărână şi apoi Suflet, este în logica antică de separare … Țărâna-trup nu* ***poate fi*** *Om, fără SUFLAREA DIVINĂ şi nici invers, ci doar* ***deodată*** *şi prin* ***Plămădirea*** *dintre Cele Două, se creează Omul – ÎNTREG şi acest*

ÎNTREG – Om se structurează în sine ca Suflet şi trup, ca reflectări de Om".[2]

Părintele Ghelasie consideră că această tendință de a separa principiile este o moştenire a gândirii antice, precreştine perpetuată ca un cal troian în interpretări teologice. În locul dualității trup-suflet, părintele aşează binomul ființă-manifestare.

În concepția lui **Ghelasie** existența omului este transmundană, prin trup el are acces la cele văzute, prin spirit la cele transcendente.

„*Omul este cea mai **UNITARĂ şi ne-împărțită F**iință – Făptură, de aceea este „**PESTE** lume"şi poate VEDEA nevăzutul cu Spiritul şi Văzutul cu trupul, deodată şi Unitar*".[3]

Părintele Ghelasie consideră „**chipul de om**" o pecete a „**chipului divin**". Asemănarea dintre Dumnezeu şi om este o asemănare între chipuri. Pentru **Ghelasie**, chipul este o reprezentare, o icoană a întregului. El se transmite nu numai de la Dumnezeu la om, dar şi de la părinți la copii, ca un fel de matrice formatoare care prefigurează viitoarea persoană:

„*Sămânța Bărbatului şi a Femeii sunt Țărâna-pământul-Natura lumii, în Unirea cărora se Suflă Dragostea Părintească de Naştere – Creație ce este MEMORIALUL Chipului de Om transmis de la Părinți structurează Memorialul de Suflet şi trup ce se structurează şi formează Viitorul Om-Copil*".[4]

Părintele Ghelasie pune accentul pe Chipul de Om şi consideră că „*TAINA ACTULUI Creator DIVIN din Naşterile Omului este tocmai această TRANSMITERE de CONTINUITATE din PECETEA CHIPULUI DIVIN al Părintelui*".[5]

Nu numai că are loc transmiterea Chipului de Om de la părinți la copil dar Chipul de Om din copil rămâne neatins de păcatele părinților.

În schimb în omul păcătos Chipul de om îşi pierde Memoriile Sufletului sau ale trupului. Poate să-şi adauge memorii rele sufleteşti sau trupeşti care numai că acoperă Chipul de om, ci provoacă o rupere a acestuia de origine.

Partea trupească se consumă cel mai repede şi atunci rămâne omul fără trup, doar cu sufletul, însă şi acesta este păcătos şi murdar: „*Aşa la moarte Omul nu este doar un Suflet fără trup, golit şi dezbrăcat de trup, încât noi cei trupeşti nu-l mai putem vedea, că Omul este doar cu partea Sufletească – Spirituală ce se vede doar tot cu Sufletul*".[6]

Însă omul chiar mutilat de suflet sau de trup rămâne tot om întreg deoarece are pe el Pecetea Divină ca Memorial indestructibil.

Deci, pentru **Părintele Ghelasie** omul este în primul rând **Chipul de om. Prin Chipul de om trebuie să înțelegem o Supra-Structură deoarece este vorba de o asemănare cu Chipul lui Dumnezeu.**

Chipul de Om generează structurile sale: Trup şi suflet. Ni se atrage în mod evident atenția că nu trebuie să credem că Dumnezeu suflând asupra trupului Zidit din țărână al lui Adam i-a dat acestuia **suflet**. **Părintele Ghelasie** crede că Dumnezeu a suflat un Suprachip de Om, un principiu generator față de care atât sufletul cât şi trupul sunt manifestări sau actualizări simultane**.**

Aşa cum Dumnezeu a făcut deodată Cerul (ca lume spirituală) şi Pământul (ca lume materială – trupească) tot aşa a făcut deodată trupul şi spiritul fără despărțire şi fără amestecare.

Deci, natura creată nu este numai materială, ci şi spirituală (cer şi pământ). Apare aici o înrudire între materie şi spirit. Această înrudire este determinată, după **Părintele Ghelasie** de geneza lor din VIUL DIVIN: „*Care este ÎNRUDIREA? **Este** în primul rând VIUL DIVIN ce creează deodată Spiritul şi materia, care Se PECETLUIEŞTE atât pe Spirit cât şi pe materie şi în al doilea rând, aşa-zisul „VIU de Creație"al Naturii Create ce „LEAGĂ"Spiritul de materie şi materia de Spirit, ca o PUNTE de COMUNICARE şi **Relație** reciprocă*".[7]

Cu alte cuvinte, viul divin este un viu increat, care generează o natură creată, vie la rândul ei, un principiu formativ care cuprinde trupul şi sufletul ca manifestări ale sale. **Părintele Ghelasie** obişnuia să spună că „*VIUL şi MIŞCAREA DIVINĂ creează şi un VIU şi o Mişcare de Creație*".

Pentru **Părintele Ghelasie** Creația nu este o simplă reflectare a divinului într-un altceva, exterior sieşi, un act unilateral, ci un dialog (Logos) fără cenzură (pe lumină şi „**față către față**") între Dumnezeu şi creația Sa:

„*Biblic, Creația **nu** este **„reversul**" Divinului (Fața de Umbră a Divinului), ci este „VORBIREA LUI DUMNEZEU cu Lumea Sa Creată şi **Vorbirea Lumii** cu al Său CREATOR, „FAȚĂ către FAȚĂ" (nu „spate către spate") în **STRĂLUMINĂ** (nu pe întuneric)*".[8]

Această expresie „*Creația este VORBIREA LUI DUMNEZEU cu Lumea Sa creată*" este cu adevărat poetică (o licență a unui adevăr biblic revelat). Şi mai departe ne atrage atenția **Părintele** că „*Dumnezeu creează o lume capabilă să vorbească cu divinul, ceea ce reprezintă tocmai scopul şi menirea creației*".[9] Părintele ne deschide ochii şi ne dezvăluie taina

revelației biblice: „*Toată Revelația Biblică este TAINA DIALOGULUI DIVIN şi Lume*".[10]

De unde s-a pornit la creație?

Părintele Ghelasie ne ia de mânuță şi ne poartă prin creație prezentându-ne taina acesteia. Şi, ca să nu ne încurcăm, ne creează un scenariu pe care ne propune să-l urmărim cu atenție.

La un moment dat, din veşnicie, când Sfânta Treime îşi petrecea existența în pace, **Fiul lui Dumnezeu** se apropie de Tatăl, care era alături de Sfântul Duh şi îi cere permisiunea să-i prezinte un dar. Darul constituie încă o dovadă de iubire din partea fiului. În ce constă darul respectiv? Născut din Tatăl, Hristos reprezintă, desigur, Chipul de Fiu al Tatălui. Fiul S-a gândit la un act de creație prin care să Zidească o lume, în care să fie şi un **Chip de Creație** care să fie asumat de El. Iată-L deci pe Hristos venit în fața Tatălui şi spunându-I:

„*PĂRINTE, iată încă un DAR de IUBIRE!*
CHIPULUI Meu de FIU
Singurul ce poate fi ***Dăruit ȚIE,***
Îi mai Adaug şi un Chip de Creație,
Şi EU UNICUL şi ABSOLUTUL TĂU FIU
Iată-mă de Două Ori Fiu,
Cel NĂSCUT din TINE
Şi cel asemenea cu MINE Creat
Într-o UNIRE NE-amestecată".[11]

Deci, Hristos, Fiul lui Dumnezeu, într-o revărsare de iubire față de Tatăl, s-a gândit la posibilitatea conceperii unei creații în care, alături de o lume complexă de făpturi să fie şi o făptură cu chipul său, chip pe care şi-l asumă.

În calitate de Fiu el nu putea să realizeze creația fără binecuvântarea Tatălui şi fără participarea Duhului Sfânt.

Părintele Ghelasie ține să ne limpezească faptul că, teologic Dumnezeu Tatăl este Făcătorul (fără binecuvântarea lui nu se poate face nimic), că Fiul este Lucrătorul şi că Sfântul Duh este Înfăptuitorul, deoarece numai în felul acesta se poate realiza o creație egală şi nedespărțită a Sfintei Treimi.

Darul lui Hristos presupune întruparea sa în Lume (Creație). EL este însă o Persoană Divină. Poate fi şi Creația de natură Divină? **Nu se poate**. Atunci cum se poate realiza puntea de legătură – înrudirea dintre Divin şi Creație? Se pare că revelația la ajutat pe **Părintele Ghelasie** să dezlege această taină. Înrudirea dintre Lumea Creată şi Divin este dată de Taina Fiului lui Dumnezeu ce-şi Asumă Creația, o Împropiază. În felul acesta Creația nu este străină de Divin, ci este, într-un fel, înrudită cu Divinul.

Creația nu este un revers al Divinului, nici o manifestare a acestuia, ci un act direct Divin. Astfel Divinul, prin actul Său creează o altă Ființialitate, care poate sta în fața Divinului. Şi subliniază cu insistență **Părintele Ghelasie**, nu însuşi Divinul se face pe Sine Creație, ci Divinul Absolut, printr-un ACT direct Creează şi o Natură de Creație.

Aici este taina cea mare: **Creația este de Origine Divină, nu de Natură Divină.**

Creația are o înrudire cu Divinul deoarece Fiul lui Dumnezeu, care este de natură Divină, creează un **Chip de Fiu de Creație,** căruia îi dăruieşte Chipul Său. Astfel Creația nu este de Natură Divină, ci este de Chip Divin,

prin care se înrudeşte cu Divinul şi poate sta în faţa Divinului.

Fiul lui Dumnezeu se Întrupează în Creaţie (Întruparea Hristică) însă Întruparea nu se face doar în creştinism, ci este o Întrupare Precosmică, deoarece porneşte de la Voinţa Divină de a realiza şi o Lume de Creaţie.

Toată această taină divină o găsim excelent prezentată în „Parabola ARHECHIPULUI FIU – DIVIN – OM".

„Zice FIUL LUI DUMNEZEU: CHIPUL MEU este totodată DIVIN şi de Creaţie, într-un UNIC CHIP de FIU ce se ASUMĂ reciproc, fără de amestecare. Şi acest CHIP UNIT este CHIPUL de FIU-OM, CHIPUL Facerii Creaţiei Lumii. Conceperea Creaţiei este „PRIN" acest CHIP şi în MENIREA acestuia, prin care EU, FIUL DIVIN – OM Mă Voi ÎNTRUPA Deplin în CHIPUL de Om – Făptură, ÎMPLINIREA Facerii Lumii.

EU SUNT CHIPUL Fiinţial al Creaţiei şi toate ale Creaţiei vor fi De – o - Fiinţialitate cu CHIPUL –OM al Meu.

Cerul cu Îngerii vor fi Chipul „CUVÂNTĂRII" CHIPULUI Meu de FIU – OM; Natura-Cosmosul va fi ***LUCRAREA*** *CUVÎNTĂRII şi OMUL-FĂPTURĂ va fi Însuşi ÎNTRUPAREA ÎNTREAGĂ a CHIPULUI MEU de – FIU – DIVIN – OM.*

Toată Zidirea va fi din CHIPUL Meu Fiinţial de OM-FIU şi aşa toate vor fi UNA în mine şi prin MINE, toate vor STA în FAŢA TATĂLUI DUMNEZEU, şi aşa DIVINUL şi Creaţia se vor ÎMPĂRTĂŞI de ÎNTÂLNIREA în VEŞNICIE. EU SUNT CHIPUL ***FIU – DIVIN – OM*** *şi prin Creaţia Lumii VOI fi CHIPUL FIU – OM – DUMNEZEU.*

În Îngeri Mă Voi PECETLUI ca CHIP al CUVÂNTĂRII, în Natura Cosmică Mă Voi PECETLUI ca CHIP DE LUCRARE

a CHIPULUI CUVÂNTULUI; în OM VOI SUFLA ÎNTREG CHIPUL de FIU – DIVIN – OM, ca Făptura Om să UNEASCĂ toată Zidirea, Cer şi Pământ, pe ALTARUL dintre DUMNEZEU şi Creație.

ŞI ALTARUL Voi Fi Eu Însumi, TRUPUL – BISERICA – OM – Creație Îndumnezeită".[12]

Părintele Ghelasie reuşeşte să ne convingă de faptul că toată creația este înfăptuită de Dumnezeu Cuvântul, de Fiul lui Dumnezeu.

Venind în fața lui Dumnezeu Tatăl şi aducându-i Darul Iubirii, Hristos nu vine nepregătit, nu vine cu mâinile goale, ci el îi aduce Cartea Vieții, care reprezintă Taina unei Enipostazieri, sau Taina unei Întrupări Precosmice sau Prehristice, Taina Precreației.

În Cartea Vieții Hristos înscrie Memorialul Trupului Precosmic, pe care îl Asumă ca pe Propriul Memorial. Această Asumare **Precosmică,** această **precreație** reprezintă Taina **Pre-existenței lumii.**

Memorialul de Taină al Trupului Precosmic se va face Trupul – Cosmic, deci Cartea Vieții cu Memorialul Precosmic se Revărsa în Trupul-Cosmic şi aşa se face Lumea-Cosmică. Spațiul Cosmic sau Trupul – Lumii sau Lumea-Cosmică se formează prin Ieşirea Memorialului Creator Divin.

Deci, Creația Precosmică existând ar urma Crearea Lumii-Cosmice, a Trupului Lumii.

Cine poate şi trebuie să rupă Pecetea Cărții Vieții pentru realizarea Facerii? Desigur că numai Hristos. Chiar dacă Lucifer, Îngerul căzut din Lumină, a dorit ca el să dezlege Pecetea Cărții Vieții şi să realizeze întruparea, asta nu se putea, deoarece Creația este Taina Întrupării lui Hristos.

Memorialul Trupului Precosmic se găseşte în Cartea Vieții. Urmează Facerea. Totul fiind pregătit Dumnezeu **Creează** Lumea de-a gata, ca Sămânță-Trup pe care o Seamănă în Ogorul Cosmic, care este Trupul Lumii.

Cât de plastic ne prezintă **Părintele Ghelasie** începerea Facerii: „*Acesta este TRUPUL MEU, care se FRÂNGE*"*… şi începe Cosmizarea-Facerea Lumii*".[13]

Fiind biolog evoluționist am vrut să-i aduc **Părintelui Ghelasie** ideea că Dumnezeu a Făcut Lumea în aşa fel încât să evolueze, să se **desăvârşească.**

Părintele Ghelasie nu acceptă o Revărsare evolutivă a Memorialului Precosmic înscris în Cartea Vieții. Această idee este bine conturată în cartea „**HRISTOS TRUPUL LUMII ŞI AL VEŞNICIEI**": „*Această „REVĂRSARE" nu este „evolutivă" ci „De-a gata formată că are tot „MEMORIALUL" „Pre-exitent". DUMNEZEU Creează Făpturi şi lucruri gata structurate", că „Zice şi se Face". Cele „Şase zile" ale Facerii Lumii,* ***nu sunt timp****, ci o „descriere a Formelor de Creație". „Timpul" apare abia după „Facerea lumii întregi", după „ODIHNA LUI DUMNEZEU", Ziua a ŞAPTEA. DUMNEZEU este dincolo de timp*."[4]

Recunosc faptul că mă aşteptam ca **Părintele Ghelasie** să aibă unele afinități față de ideea că DUMNEZEU a făcut lumea în sens evolutiv, în aşa fel încât să se desăvârşească în timp. Dar nu a fost aşa. Modul în care pune problema timpului în Facere este cuceritoare, iar ideea că Zilele Facerii nu reprezintă timp, ci o descriere a Formelor de Creație merită a fi reținută.

Deşi am înțeles cum a fost concepută şi realizată Facerea Lumii Cosmice din trupul lui Hristos, care a fost Asumat, se impune să facem nişte precizări pentru a

evita unele confuzii. **Părintele Ghelasie** dorea foarte mult ca interlocutorii săi să înțeleagă perfect limbajul teologic şi tainele misticii creştine.

În acest sens trebuie să accentuăm faptul că Întruparea înseamnă tot ceea ce este **Creație**. Numai Dumnezeu rămâne dincolo de Întrupare.

Hristos concepe Întruparea. În iubirea nemărginită față de Tatăl doreşte să-i aducă în dar o Lume Cosmică pornită din Trupul Său, pe care şi-o Asumă. Ca o încununare a acestei Creații se gândeşte să-l facă şi pe om, care să fie după Chipul Său. Omul Creației ar încununa creația şi ar putea realiza legătura acesteia cu Divinul.

Hristos se Întrupează în Lume realizând Mântuirea şi restabilind astfel legătura Omului cu Divinitatea. Hristos este Noul Adam. Se cere însă şi un răspuns din partea Creației, pentru realizarea întâlnirii cu Divinul.

În Rugăciunea Hristică, în Liturghisirea Hristică se realizează Întruparea Lumii în Dumnezeire.

Euharistia Hristică reprezintă Împlinirea Tainei Divine şi de Creație, care asigură Întâlnirea mult căutată de Om cu Divinul şi Intrarea în Veşnicie.

Se vorbeşte astfel de Trupul Euharistic sau de Trupul Liturghisit.

Liturghisirea este însăşi Rugăciunea, este o Prezentare în fața Divinului, este legătura care se face cu Dumnezeu oferindu-i un Dar la Altar. Prin Liturghie, prin această rugăciune, care se face numai şi numai în fața Altarului, se uneşte Chipul Lumii cu Chipul lui Dumnezeu. Se spune că şi îngerii participă la Liturghisirea Omului, însă îngerii se aduc pe sine ca DAR, în timp ce Omul aduce Lumea (sub formă de Prescură) în care este cuprins şi el. În Rugăciunea Liturghisitoare Omul trebuie

să aducă ca Dar – Jertfă ceea ce are el mai bun (asemenea lui Abbel) arătând că renunță la bunurile lumii pe care le aduce ca închinare.

Liturghia reprezintă Legământul de Taină pe care-l faci cu Dumnezeu pe care îl recunoşti mai presus de toate şi căruia îi Închini totul şi te închini şi tu ca persoană.

Darul de la Altar trebuie să fie arderea (mistuirea) celor ce-l leagă pe Om de lume, oferind astfel posibilitatea de a realiza legământul cu Dumnezeu.

În Liturghisire se realizează în fapt introducerea Lumii prin Dar în Divinitate. Aşa cum Dumnezeu a făcut o Întrupare în Lume, tot aşa Lumea poate realiza o Întrupare în Dumnezeu.

Orice rugăciune creştină realizează un Legământ de Taină cu Divinul, căruia i te închini şi pe care îl recunoşti mai presus de Toate. Liturghisirea oferă posibilitatea de a „*băga prin DAR Lumea în DUMNEZEU*".

Prin Prefacerea Darului – Prescurei, ca trup al credincioşilor, în Trup Euharistic se realizează cea mai mare taină a Lucrării Dumnezeieşti – legătura pe care o realizează Lumea prin Om cu Dumnezeu.

Darul – Prescurea şi Vinul Liturghisirii în care sunt Întipăririle Credincioşilor sunt Asumate de Hristos cel Înviat în Trupul Său Cel Îndumnezeit.

Astfel, Prescurea şi Vinul Liturghisirii primesc condiția de Trup şi Sînge Euharistic (Trup al Lumii Întrupat în Trupul lui Hristos cel Înviat).

Liturghisirea nu se face decât în Biserică, de aceea în Creştinism Biserica este o condiție obligatorie.

Prefacerea în Euharistie se realizează prin Taina Coborârii Sfîntului Duh. Sfântul Duh coboară în Darul –

Prescurea şi Vinul Liturghisirii pentru a le ridica la Dumnezeire. Ridicarea nu se realizează direct, ci numai prin intermediul Sfântului Duh.

Hristos a Coborât în Lume şi şi-a Asumat-o în Trupul Său, însă răspunsul nostru la Asumarea lui Hristos nu se poate face decât prin Coborârea Duhului Sfânt peste Prescurea şi Vinul Liturghisirii, pe care le ridica la Unirea cu Trupul Înviat Hristic.

Trupul Euharistic ne oferă accesul la Întruparea peste Fire.

Trupul Euharistic este în acelaşi timp Trupul lui Hristos şi Trupul Lumii (prin Darul Prescurei şi a Vinului Liturghisirii) ca urmare a Coborârii şi Ridicării de către Sfântul Duh. Aceasta este Euharistia, adică Transfigurarea Condiției Lumii în Condiție Îndumnezeită.

În această Condiție Îndumnezeită prin Rugăciune, noi putem primi Binecuvântarea Tatălui Dumnezeu.

Părintele Ghelasie ne sfătuieşte să repetăm de mii de ori, până se va înscrie în mintea noastră faptul că Hristos prin Întrupare coboară pe Dumnezeu în Lume şi astfel prin El se face „*calea de urcare în DIVIN*", însă noi, Lumea, Urcăm la Hristos cel urcat în Divin, numai şi numai prin Duhul Sfânt. Trebuie să înțelegem că nu există Hristos fără Duhul Sfânt şi Duhul Sfânt fără Hristos.

Facerea omului

Urmărind referatul biblic putem constata că Dumnezeu procedează în două maniere diferite când este vorba de realizarea creației. Începând cu cerurile şi pământul şi terminând cu ultimele ființe vii făcute în ziua a şasea (vite, târâtoare şi fiare pământeşti) Domnul

Dumnezeu **a Zis şi S-a făcut**. Pentru facerea omului însă a procedat cu totul altfel, Dumnezeu a zis „*Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră*". „*DUMNEZEU luat țărâna pământului, a făcut om şi i-a suflat în nări suflare de viață*". Până aici totul este limpede. Ceea ce ne apare ca inedit în gândirea **Părintelui Ghelasie** este faptul că Dumnezeu Creează un Chip deosebit față de celelalte ființe ale creației. În suflarea Sa Dumnezeu suflă un **Chip de Om** sau, mai bine zis un Supra-Chip de Om deoarece este vorba de **Chipul Divin**. Prin asta omul se ridica deasupra creației, este peste Cer şi Pământ:

„*Omul are în **plus** şi o **Condiție de SUPRA-Natură,** chiar „PESTE Cer şi Pământ". PESTE Trup şi Suflet şi chiar mai mult o **SUPRA-UNIRE A ÎNTREGII Creații cu DIVINUL***".[15]

Revelația **Părintelui Ghelasie** este că „*Omul este o COPIE Creată după CHIPUL direct al lui DUMNEZEU, ce se caracterizează în primul rând prin „SUFLAREA DIVINĂ", ce îl face pe Om „Ființă Creată VIE"*.[16]

Ca biolog aici mă cutremur eu. **Părintele Ghelasie** îl înalță pe om spre divinitate. Eu încerc să-l despart de animalitate şi uneori îl pierd şi îl cobor şi mai mult datorită comportamentului unor semeni de-ai noştri.

O astfel de gândire nu ține seama de ceea ce ne atrage atenția **Părintele Ghelasie** şi anume de faptul că, prin căderea în păcat, omul capătă „*un chip fals, de pretinsă Spiritualitate sau de materialitate*".[17]

Esența omului este Chipul de Om, care produce şi Sufletul şi Trupul..

Omul nu este (zidit) creat prin Cuvânt (Zice şi se Face), ci prin Suflare. Diferența este esențială: „*CUVÂNTUL este o Transmitere de o ANUNȚATĂ COMUNICARE, pe când SUFLAREA implică toată FIINȚA*.

În CUVÂNT este ACTIVUL, iar în SUFLARE este OGLINDIREA CHIPULUI ÎNTREG FIINȚIAL".[18]

Nu pot cuprinde aici toate nuanțele şi toate subtilitățile creației omului pe care le pune în lumină **Părintele Ghelasie** în lucrările sale. Acestea pot fi luate direct dacă îi citiți cărțile cu luare aminte.

Nu pot însă să nu pun în lumină faptul că **Părintele Ghelasie** vede continuitatea actului creației în naşterea fiecărui om (a fiecărui copil). „*În Crearea Fiecărui Om, DUMNEZEU ia „Țărâna-Sământa Părinților", astfel că* ***Omul – Urmaşul lui Adam are Dublă Naştere,*** *din ACTUL direct DIVIN şi din Părinții Lumeşti …*

„*Atenție! Omul este Creat doar de ACTUL DIVIN – SUFLAREA IUBIRII DUMNEZEIEŞTI ce se* ***Împleteşte*** *şi cu o* ***CONTINUITATE de Părinți*** *Lumeşti, că orice Naştere implică această TAINĂ a CONTINUITĂȚII*".[19]

Această taină a continuității este o revelație pe care ne-o prezintă **Părintele Ghelasie**, prin care delimitează definitiv pe om de animalitate şi îi deschide calea către înălțare, către comuniunea cu Dumnezeu.

Părintele Ghelasie practică un cult al omului. Are o încredere nelimitată în om, pornind de la asemănarea sa cu Chipul lui Dumnezeu şi îl consideră drept o Ființă Teologică: „*Omul este în primul rând „Ființă Teologică" (cu CHIPUL Asemănării Creative DUMNEZEIEŞTI) ŞI totodată SUPRA-Natură (Libertate şi Conştiință PESTE Natură)*".[20]

Cum de a ajuns **Părintele Ghelasie** să practice un cult al omului? Tind să cred că el i-a măsurat pe oameni după dimensiunile sale sufleteşti şi duhovniceşti. El s-a comportat ca un sfânt. Cine nu l-a cunoscut nu poate să-l înțeleagă în scrierile şi mărturisirile sale. Şi-a iubit semenii şi i-a înălțat. A fost un duhovnic care a ars

ca o lumânare pe altarul înălțării, răspândind lumina credinței şi a încrederii în oameni.

Sexualitatea şi semnificația mistică a sexelor

După cum ne prezintă referatul biblic în **Facerea**, Dumnezeu a avut grijă ca toate ființele să se înmulțească. Dacă este vorba de ierburi acestea trebuie să aibă semințe în ele, dacă ne referim la pomi, trebuie să dea rod cu semințe. Tot aşa şi animalele din ape şi păsările cerului trebuie să se răsească după felul lor: „*Şi le-a binecuvântat Dumnezeu şi a zis: „Răsiți-vă şi vă înmulțiți şi umpleți apele mărilor şi păsările să se înmulțească pe pământ*" (Facerea 1, 22).

Tot aşa şi omului, după facerea ca bărbat şi femeie, i-a binecuvântat şi le-a zis: „*Creşte-ți şi vă înmulțiți şi umpleți pământul şi-l supuneți* „ (Facerea, 1, 28).

Ca un nepriceput mă întreb: cui le-a vorbit Dumnezeu? Pe cine i-a binecuvântat şi le-a cerut să se înmulțească? Oamenilor făcuți în aceeaşi zi (a şasea) cu animalele târâtoare, cu fiarele sălbatice şi cu animalele domestice, sau lui Adam şi Eva care au fost făcuți în Rai?

Exista o sexualitate biologică în Rai, după cum sugerează porunca divină dată omului de a se înmulți? Adam şi Eva doar în urma căderii în păcat şi a izgonirii din Rai au început să se înmulțească. Eva a fost certată şi pedepsită pentru fapta sa: „*Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în urma sarcini tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi de bărbatul tău şi te va stăpâni*" (Facerea 3, 16).

Înmulțirea lui Adam şi a Evei va avea loc în afara Raiului. Dacă nu survenea căderea în păcat cum aveau să se înmulțească ei? Erau, totuşi, diferențiați pe sexe. S-ar fi înmulțit la fel, ca şi în afara raiului, însă fără dificultățile naşterii primite de Eva ca pedeapsă?

Omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu, însă scriptura sfântă ține să precizeze „*bărbat şi femeie i-a făcut pe ei*". Acest lucru nu poate fi spus în legătură cu Dumnezeu ca model originar. Aceasta este o însuşire străină lui Dumnezeu.

Ce vrea să spună referatul biblic? De ce a fost precizată clar diferențierea omului în bărbat şi femeie alături de asemănarea cu Dumnezeu atâta timp cât ființa divină nu este separată în sexe?

Nu trebuie să cădem în greşeala celor care îi consideră pe primi oameni androgini. Adam şi Eva nu au fost hermafroditi. Separarea lor pe sexe a fost clară de la început.

Dezlegarea acestei taine, a separării pe sexe nu se poate face decât pe cale mistică.

Părintele Ghelasie considera că **arhechipul logosului creator** este o dualitate de naturi complet diferite – de natură divină şi de creație. Această dualitate este transpusă în dualități de creație ca chip de **masculin** şi **feminin.**

Arhechipul creator nu este ambigen. Este în acelaşi timp chip de Fiu al lui Dumnezeu şi fiu de creație. Destinul de naştere al chipului de fiu se face şi chip feminin deoarece **chipul de femeie** este destinat de a naşte în lume pe Fiul lui Dumnezeu.

Pentru întruparea sa în lume Iisus avea nevoie de o mamă din creație pentru a fi om asemenea fiecărui om al creației. Mama creației, mama lumii este Eva.

Bărbatul este taina divinului ce coboară şi în chipul de creație, iar **femeia** este o taină dublă, a naşterii în creație şi a chipului divin şi a chipului de creație în lume (cosmos).

Deci **bărbat** şi **femeie** sunt corespondențe ale **arhechipului creator**, cel divin şi cel de creație, dar nu în despărțire, ci în evidențe reciproce şi în destin specific.[21]

Acest **destin** nu trebuie interpretat ca o predestinație. Mistica isihastă a destinului este mult mai profundă, este însăşi personalitatea ființială care nu se schimbă în veci.

Urmând pe **Pusticul Neofit** în interpretarea mistică a bărbatului şi a femeii **Ghelasie** consideră că bărbatul are mintea de divin şi inima de creație (țărână), în timp ce femeia are mintea de pământ (creație) şi inima de divin: „*Destinul Bărbatului este să „**Coboare**" şi să îmbrace în Divin Exteriorul Lumii (ca Preoție) şi Femeia să dea TRUP de Exterior DIVINULUI din Interior, pe care trebuie să-l nască (ca Biserică)*".[22]

Mistica femininului are deci, o dublă taină: întruparea divinului şi răspunsul creației față de divin. Pare firesc deoarece femeia are destinul de a da **trup de biserică** divinului din interior, atâta timp cât creația este **chipul divin** făcut şi chip de creație.

Mistica bărbatului este mai simplă. La bărbat este vorba de o coborâre directă a divinului peste forma de creație, ceea ce dă o supraformă divină.

După cum remarcă **Părintele Ghelasie**: „*Sublimul Femeii este „**Sublim de creație în concurență cu Suprasublimul DIVIN**" Sublimul Bărbatului este fără „**concurență**", este doar de FORMĂ DIVINĂ*".[23]

Ținând cont de aceste aspecte, de specificul bărbatului şi al femeii, trebuie să înțelegem că amestecul

acestora determină manifestări patologice, inversări de personalitate etc. Deci, femeia nu trebuie să facă o mistică a minții, cum o face bărbatul, ci una directă a inimii, iar bărbatul nu trebuie să facă o mistică a trupului: „*Bărbatul care face Mistica Trupului cade uşor în* „***feminism***" *şi femeia care face Mistica Minții, cade adesea în* „***masculinizare***". [24]

Înțelegerea deplină a acestor aspecte semnalate de **Părintele Ghelasie** prezintă o semnificație cu totul deosebită în existența cotidiană.

Bărbatul şi femeia trebuie să-şi cunoască caracteristicile şi să le respecte cu sfințenie, să se comporte în mod natural.

Interpretând ştiințific dualitatea bărbat-femeie trebuie să precizăm că diferențele sunt de natură genetică, structurală şi comportamentală. Sexele sunt determinate genetic prin participarea cromozomilor sexuali: xx la femeie şi xy la bărbat. Edificarea sexului nu este dată numai şi numai de formula genetică. Este vorba de etape succesive care determină împlinirea deplină a sexelor. După etapa genetică (care se realizează în momentul fecundației – unirii gameților) urmează cea gonadică. Este vorba de formarea gonadelor (glandelor sexuale) în procesul de organogeneză. Gonadele se edifică în funcție de formula genetică. Cromozomii xx controlează formarea ovarelor şi a căilor genitale de tip feminin, iar xy formarea testiculelor şi a căilor genitale de tip masculin. Asta nu presupune însă că este imposibil să apară unele abateri de la normal (să se formeze un ovar şi un testicul cu căi genitale mascule sau femele sau şi mascule şi femele, sau să se formeze ovare şi căi genitale mascule sau şi mascule şi femele sau testicule cu căi genitale

femele sau combinate, sau alte combinații care intră în ceea ce numim hermafroditism).

După formarea normală a gonadelor, în funcție de formula genetică, urmează etapa hormonală. În această etapă se declanşează secreția de hormoni în funcție de formula genetică şi de structura gonadelor. Şi în această etapă pot apare unele abateri de la normal, intrând în sfera patologicului. Nu se declanşează secreția de hormoni sau alte tipuri de disfuncții.

Ultima etapă este cea comportamentală. Posesorii sexului genetic xy, cu testicule şi căi genitale normale de tip masculin şi cu o secreție hormonală normală trebuie să aibă un comportament tipic bărbătesc. Acest comportament se formează prin educație. Tot aşa în cazul femeilor. Se poate însă ca şi în această etapă a edificării sexului să apară comportamente anormale, de tip patologic. Sunt multe femei care au dorința de a deveni bărbați şi se comportă în acest fel, ceea ce afectează funcționarea normală a gonadelor şi împlinirea caracteristicilor feminine. Sunt şi bărbați care se cred femei, sau care doresc din toată ființa lor să fie femei, având un comportament feminin. Este vorba de o inversiune sexuală. În această situație persoanele respective au o inhibiție față de sexul opus şi adesea devin homosexuali.

Homosexualitatea presupune o abatere de la normal, de natură patologică. Este o neîmplinire a unor structuri nervoase hipotalamice care controlează viața şi comportamentul sexual. Această realitate este probată de cercetările moderne de neurofiziologie. Trebuie să-i înțelegem pe homosexuali şi să-i tratăm ca atare, ca pe nişte semeni afectați patologic. Nu trebuie însă să facem din aceasta o politică de stat şi nici nu trebuie să ne

abatem de la legile naturale şi să împărțim oamenii în bărbați, femei, gay şi lesbiene. Acest comportament sexual considerat a fi normal şi a fi protejat de „drepturile omului" probează mai curând o demență socială.

Părinții care nu înțeleg că fetele trebuie să fie crescute conform cerințelor caracteristicilor feminine, iar băieți în consens cu cele masculine pot provoca o inversiune în comportamentul sexual cu consecințe grave în viața acestora. Educația copiilor nu se face în funcție de modă. Căsătoria bărbaților între ei şi a femeilor între ele nu înseamnă liberalism democratic şi nici respectarea drepturilor omului ci, mai curând, încălcarea acestor drepturi prin liberalizarea unor comportamente satanice.

Este deturnată noțiunea de sex prin alterarea funcțiilor sale reproductive. Familia, considerată multă vreme celula de bază a societății umane este pusă în pericol. Pericolul devine şi mai mare acum, când clonarea umană începe a deveni o realitate, fără a provoca reacțiile fireşti ale unei lumi civilizate. Nu peste multă vreme putem fi informați de mass-media că au apărut primele familii de homosexuali cu copii proprii, după „chipul" mamei sau al tatălui. Sexul devine astfel doar fructul patimii trupeşti. Sodomismul sau prostituția, pedofilia, zoofilia şi alte practici satanice devin, prin eforturile depuse de televiziune şi de celelalte mijloace moderne ale mass-mediei atributele societății moderne.

Suntem poate prea virulenți, însă această virulență este pe măsura manipulării mass-mediei de către unele forțe ale răului.

Secolul XX a reintrodus sclavia şi a inventat turismul sexual. Traficul de ființe umane cunoaşte o dezvoltare exponențială la începutul secolului XXI.

Femeile sunt vânate şi obligate să facă prostituție. Toată lumea ştie, dar nimeni nu se sesizează. De ce s-ar sesiza? Ar mai fi trupele funcționale? Ar mai putea ele lupta împotriva terorismului?

De ce punem în discuție aceste aspecte? Par a nu avea legătură cu cele prezentate în discuțiile noastre despre mistica sexelor? Tocmai pornind de aici am fost nevoiți să atragem atenția asupra interpretării normale a sexelor.

Încerc să mă afund tot mai mult în mistica creştină, să pătrund în tainele creației, să țin calea indicată de **Părintele Ghelasie**, am însă nesfârşite reveniri la gândirea laică, la caracteristicile naturii. Am amănunțit procesul de reproducere în lumea vie şi am înțeles semnificația sexualității şi a reproducerii sexuate ca fenomen biologic. Reproducerea sexuată a apărut ca o salvare a speciei în perioade de vitregie a mediului. Autopolenizarea şi autofecundația sunt foarte rar întâlnite la unele plante. În rest domină procesul de încrucişare. Aceasta are însuşirea de a genera o vigoare genetică sporită. Nici chiar ființele hermafrodite nu se autofecundează. Ca biolog înțeleg că apariția sexualității a reprezentat un salt în evoluția organismelor, ar constituit macaraua care a ridicat povara lumii asexuate. Hermafroditismul sau ambisexualitatea se întâlneşte la multe grupe de organisme, dar şi la mai multe întâlneşti diferențierea sexelor, nuanțată adesea de un dimorfism sexual accentuat, iar pe alocuri chiar de un polimorfism sexual.

La specia de fluturi *Papilio dardanus* masculii sunt de un singur fel, însă femelele sunt de trei feluri: unele seamănă cu masculii, altele seamănă cu femelele de *Danaus chrysipus*, iar a treia categorie cu cele de

Amauris niavius. Ultimele două forme sunt mimetice, având rol în protecția speciei împotriva prădătorilor.

Realizarea sexualității, curtajul sau dansul nupțial, realizat de masculii păsării paradisului este o frumusețe divină. Aceste păsări nu cad în desfrâu, iar masculii nu fac dansul nupțial în fața unui harem de femele, urmând apoi să aleagă una. La om sexualitatea trebuie să se înalțe în dragoste şi să depăşească astfel plăcerile organice, carnale.

Dansul nupțial este totdeauna legat de procreare. La om adesea această funcție a sexualității este neglijată sau evitată, iar atunci când evitarea nu poate fi realizată fructul obținut este eliminat (avortul sau pruncuciderea). Sexul este de cele mai multe ori despărțit de dragoste, iar împerecherea devine un desfrâu sexual, sau o meserie. Practic este deturnată funcția sexualității.

Îi dăm dreptate **Părintelui Ghelasie** atunci când afirma că: „*Mistica Bărbatului este prin Unirea cu Inima şi cu Trupul, dar să nu facă* „***pat nupțial***" *cu acestea, ci să le dea supraforma de DIVIN, ca EUHARISTIE – CINA de TAINĂ. Mistica Femeii este de asemenea, prin Unirea cu Inima şi Trupul, dar la fel, fără* „***patul nupțial***", *ci ca* „***Leagăn de Naştere a DIVINULUI în Chip de Trup***".[25]

Părintele ne învață că mistica femeii este să dăruiască trup întrupării divinului în lume. Nu trebuie să uităm că Maica Domnului dă naştere unui Fiu Dumnezeiesc care este, în acelaşi timp şi fiu de creație.

Mistica bărbatului trebuie să fie oprirea directă în divin, care transcende trupul. Pot însă să apară greşeli, care au efecte grave. Între greşelile mistice menționate de **Părintele Ghelasie** ar fi: cea a bărbatului care nu face divinizarea peste trup şi cade în autodivinizare

până la feminizarea chiar a „**autocarpolarizării**"şi cea a femeii, care nu face „**întruparea divinului**" şi cade în autodivinizarea autocarpolarizării.[26]

Această greşeală conduce la femeia care îşi face din propriul corp un idol, ceea ce duce la desfrâu. Gătelile şi tot felul de artificii care duc la înfrumusețarea trupului nu pot conduce decât la ieşirea din natural.

Adam şi Eva protopărinții noştri

O problemă destul de controversată este facerea Evei. Atâta timp cât Dumnezeu Tatăl îl Naşte pe Fiul şi îl Purcede pe Sfântul Duh, fără a fi vorba de existența unei femei, de ce pentru Creație a fost necesară facerea Evei? De ce au fost necesare sexele?

Eva a fost zămislită din trupul lui Adam şi a fost adusă la Adam şi acesta a zis: „*Iată în sfârşit aceea care este os din oasele mele şi carne din carnea mea! Ea se va numi femeie pentru că a fost luată din om*". (Facerea 2, 23)

Se prezintă în Referatul Biblic şi un sens al acestei faceri: „*De aceea va lăsa pe tatăl şi pe mama sa şi se va lipi de nevasta sa, şi se vor face un singur trup*". (Facerea 2, 24)

Sfinții Părinți cred că diferențierea sexuală (acea parte a sexualității care se leagă de procreare) a fost introdusă de Dumnezeu datorită căderii în păcat. Este ca şi cum înainte de cădere fusese pregătită pentru om o altă formă de procreare.

Sfântul **Maxim Mărturisitorul** consideră că această formă de procreare este un fenomen secundar, un substitut (datorat căderii) în vederea perpetuării şi a nemuririi pe care Dumnezeu a voit să le dea omenirii. În

consecință, sexualitatea este legată în mod necesar de dialectica fatală a plăcerii şi durerii, care apare în viața omului păcătos.[27]

Mai mult decât atât Sf. **Maxim** identifică cuvintele „**bărbat**" şi „**femeie**" cu mânia (thymos) şi concupiscența (epithymia) deoarece relația sexuală a devenit simbolul prin excelență al vieții pătimaşe.[28]

Elementele masculin şi feminin nu sunt însă destinate dispariției, ci mai curând sunt subsumate principiului naturii comune.

Adam este primul om, este omul creat de Dumnezeu. El este părintele neamului omenesc.

Creația lui Adam, aşa cum am mai prezentat, a fost diferită de a celorlalte ființe. **Adamah** înseamnă în ebraică **pământ**. Adam omul a fost creat din țărâna pământului, căreia i s-a dat suflare de viață.

Adam a fost ultimul chip de făptură creată, după îngeri şi natură. El este creat în ultima zi a creației. Apare ca o încununare a creației. Adam-Omul împlineşte creația lui Dumnezeu, este încununarea chipului de creație. Urmează ziua a şaptea, ziua odihnei.

După facerea lui Adam urmează un alt drum al creației, acela a depăşirii creației în divin.

Aici **Părintele Ghelasie** sesizează o evoluție a creației ce ajunge la om urmând ca omul să se întoarcă prin spiritual la divinul care l-a creat. Nu m-am exprimat corect afirmând că **Părintele** sesizează o evoluție a creației. El nu acceptă sub nici o formă evoluția creației considerând că totul a fost realizat direct. Noi vedem această evoluție. Noi considerăm că în creația sa Dumnezeu a aplicat principiul evoluției. Nu a şters nimic din cele create. Nu le-a considerat ca rebuturi, ci toate

ființele, toate grupele de organisme sunt, conforme cu modul lor de viață, cu pretențiile lor față de viață.

Pentru noi acest aspect al evoluției, această ridicare de la simplu la complex fără a fi ştearsă nici o urmă, este atât de evidentă, încât am simțit nevoia să formulăm o nouă lege general-biologică: **Evoluția nu-şi şterge urmele ci le păstrează funcționale**.

Părintele Ghelasie considera că în actele sale creatoare Dumnezeu Cuvântul rememorează totul şi îl dăruieşte fiecărei creații astfel că fiecare trebuie să-şi facă rememorarea în chip propriu. Omul trebuie, după **Părintele Ghelasie**, să facă depăşirea individualității şi să găsească unitatea cu divinitatea. Adam nu trebuie să fie doar o imagine a chipului lui Dumnezeu, ci trebuie să realizeze cu adevărat asemănarea cu Dumnezeu, să realizeze „**unitatea cosmică**". Omul este împlinirea creației şi tocmai de aceea toată creația este „**cu ochii pe om**", tinde spre om şi caută să se „**unească în om**".[29]

De ce aceste separații în om? Rezolvarea acestui aspect de către **Părintele Ghelasie** este inedită şi interesantă.

Dumnezeu l-a făcut pe Adam din **țărâna pământului** căreia i-a dat suflare de viață. **Țărâna pământului** este tocmai **memoria cosmică**, astfel că trupul lui Adam nu este o simplă materie a pământului, ci memoria întregului cosmos. Țărâna pământului a primit suflare de viață. Suflarea de viață este **suflarea divină**. Aceasta formează sufletul omului. În acest mod omul uneşte cosmosul cu divinul. Aici este taina împlinirii creației în om. Este ca şi cum Dumnezeu ar fi făcut lumea pentru om. Nu este prea mult pentru om? Nu ne hrănim prea mult orgoliile? **Părintele Ghelasie** consideră că, creația lumii este în destinul chipului omului. „*Icoana*

în sine a acestuia este ÎNTRUPAREA lui HRISTOS, ARHECHIPUL în Sine al OMULUI".[30]

Adam este ființa creației purtătoare direct a chipului de om, tocmai de aceea are o destinație specială pentru întreaga creație.

Omul are o destinație specială deoarece unește spiritul cu materia, consideră filosofii. Taina este **arhechipul omului Hristic** „*Adam este deci, în această Dublă Realitate, de Făptură Proprie şi de Destin, ce-i Depăşeşte cadrul propriei Făpturi*".[31]

Aşa trebuie să-l înțelegem pe om înainte de cădere. Căderea omului este tocmai pierderea acestui destin şi rămânerea lui ca simplă făptură de om. Căderea omului – speranța întregului Cosmos – este mai grea decât căderea îngerilor, deoarece afectează întreaga creație. „**Plânsul**" omului devine „**Plânsul Cosmic**" deoarece omul are un destin supracosmic.

Adam – Omul a fost creat la început ca integral, fiind în asemănare cu Dumnezeu. Mai târziu i se ia costa şi este făcută Eva. În acest fel Adam rămâne Chip Sacerdotal, iar Eva devine Chipul Bisericii Sacerdotale.

Adam şi Eva sunt egali ca făpturi de om dar cu specificități diferite. Eva are menirea de **unire cosmică**. Biserica – Eva este arhechipul de mamă. Ea naşte preoția. Preoția nu poate sluji dacă nu are biserică. Putem gândi astfel că biserica poartă în pântece slujirea preoției.

Este foarte interesantă interpretarea mistică a Evei cu menirea sa cosmică.

…"*Eva este făcută din Coasta lui Adam. Coasta este o parte de lângă Inimă. Inima lui Adam este Inima de Filiație. Dumnezeu ia INIMA de FIU şi o face MAMĂ. De aceea Eva este Mama Fiului Omului, adică a Naşterii*

Fiului Omului. Eva nu este dublura – jumătatea lui Adam. Este Taina Chipului Naşterii, a Chipului de Filiație a lui Adam prin care Adam în Taina Creației FIUL LUI DUMNEZEU să se poată desfăşura Creația în Chipul de Filiație de Oameni, de Naşteri".[32]

Dumnezeu prefigurează înmulțirea în natură, ceea ce reiese cu limpezime din Referatul Biblic. Toate ființele sunt îndemnate să se înmulțească, inclusiv omul. Dacă Adam are o singură inimă, Eva pare a avea două inimi, deoarece ea în acelaşi timp este Om-Femeie şi mamă (cu inima de naştere) atât a Fiului Dumnezeiesc cât şi a naşterii chipului Fiului Dumnezeiesc.

Iisus şi-a propus să se întrupeze în creație, să fie în acelaşi timp Fiul lui Dumnezeu, parte a Sfintei Treimi, dar şi fiul de Creație, Dumnezeu-Om. Ca Fiu al lui Dumnezeu s-a născut direct din TATĂL. Ca fiu al Creației trebuia să fie născut de mama cosmică. Mama cosmică nu poate să fie decât o femeie care să nască fiii de creație. Iisus Hristos se întrupează din Maica Domnului. Sfânta Fecioară naşte pe Fiul lui Dumnezeu, care este în acelaşi timp şi Fiu de Chip de Creație.

Mistic Chipul Maicii Domnului este Chipul Tainei Creației: „*Maica Domnului nu este doar Născătoarea unui Fiu de Creație în care se Revarsă şi Chipul Fiului lui Dumnezeu, ci Maica Domnului Naşte pe FIUL LUI DUMNEZEU, iar totodată este CHIPUL de Fiu de Creație, deci face un Act DUMNEZEIESC, nu de simplă Creație*".[33]

În creație însă taina naşterii ține direct de Taina Căsătoriei. Se consideră, în căsătoria creştină că bărbatul nu este tată decât în măsura în care se naşte fiul. Şi astfel bărbatul devine fiu de fiu. În această situație actul nupțial trebuie să devină naştere. Cine ucide o naştere, face o crimă, face pruncucidere. Avortul este

un mare păcat care întunecă Pecetea Chipului lui Dumnezeu. Actul nupțial fără naştere poate degenera într-o patimă a sexului, în ceea ce se numeşte preacurvie. Nu vom dezvolta aici comportamentul uman al timpului nostru în societățile moderne.

Taina facerii Omului

Însăşi Taina Dumnezeirii în Sine ca Treime, este Taina Naşterii Fiului din Tatăl şi totodată Purcederea Sfântului Duh.

Sfânta Treime este formată din Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Tatăl este Părintele Absolut, El Naşte direct şi nemijlocit pe Fiul, iar Sfântul Duh Purcede din Tată.

Naşterea se realizează fără femeie, deci fără de sex, chiar dacă unii ocultişti încearcă să facă din Sfântul Duh un fel de „**feminism**".

Biblic se considera că Fiul Divin se Naşte din Tatăl preluând în Sine Memorialul Tatălui. Nu poate fi însă o naştere perpetuă, deci Fiul nu dă naştere în continuare la Fii Divini. El însă Renaşte Permanent Memorialul de Tatăl.

Un aspect foarte interesant apare aici. Fiul lui Dumnezeu, deci Fiul Divin se naşte doar din Tatăl, însă Fiul Întrupat (Hristos – Omul) se Naşte doar din Mamă.

Crearea lui Adam şi al Evei se pare că dezleagă Taina Naşterii. **Părintele Ghelasie** considera că Dumnezeu L-a Creat pe Adam ca pe un bărbat suflându-i Chipul de Fiu.

Deci, Adam – Omul este Chipul Întrupării Fiului Divin, având prin aceasta şi Asemănarea cu Tatăl.

Omul Creației, Adam, trebuie însă să asigure Re-Memorarea Chipului de Fiu. Pentru aceasta însă era

necesar şi Chipul de Mamă. În acest sens Dumnezeu o face pe Eva – Mamă din Coasta lui Adam. Cu alte cuvinte, Adam este Omul – Chip de Fiu, iar Eva este Omul – Rememorarea Naşterii Chipului de Fiu (Omul – Născător). Dacă Adam este **Arhetip**, atunci Eva este **Arhememorial de Om.**

Aici este subtilitatea. Adam nu se împarte în două realizând o contraparte feminină, ci coasta din care este creată Eva reprezintă Memorialul Re-Naşterii, care se transpune în Chipul de Mamă.

În Lumea Cosmică toate sunt Create prin acest Arhememorial al Naşterii.

„*Dacă DIVINUL – FIU poate Crea şi un Chip de Creație, la rândul său şi Lumea prin MAMA, poate RE-NAŞTE DIVINUL din Chipul Creat*"[34]

Dacă Sacralitatea în Sine din Dumnezeu este Tatăl, Sacralitatea Lumii este Mama.

Aceasta este situația normală, însă prin căderea în păcat se ajunge la anomalii. Păcatul perverteşte Memorialul de Naştere transformându-l în desfrâu, în autoplăcere.

Tema relației dintre bărbat şi femeie este Naşterea. „*Nu există iubire* „***de unul singur***" *şi nici* ***" în doi***", *ci doar* „***în TREI***" *şi doar TREIUL se poate UNI în* „***Cel DINTRE Unul şi Doi***" – spune **Părintele Ghelasie**.[35]

Fiul face şi unitatea şi diversificarea, fără împărțire şi fără amestecare.

Chipul Mamei, este în „Împlinirea" Noii Naşteri, până atunci Chipul Fecioarei – Miresei, ce are în sine Naşterile Fiului (CEI) în Posibilitate.

Bărbatul – Mire este şi el la fel ca „**Posibilitate**" de „**Împlinire**" a unei Noi Naşteri prin Mamă.

Doar Dumnezeu Tatăl este Tatăl Absolut. În Creație Fiul face doar „**Mărturisirea Paternității**" prin Potențialul de Naştere din Mama – Creator.

„**Potențele VIULUI" sunt de fapt în CHIPUL FIINȚIAL de FIU şi Mamă care se prelungesc în „Potențiale de Sex" şi se Împlinesc în Naşterile de Noi Fii(ce)".**

Naşterile de noi fii se realizează, în chip Biblic prin căsătorii. În Vechiul Testament se precizează că cine nu se căsătoreşte este blestemat, iar cine se căsătoreşte şi nu face copii este şi mai blestemat.

Taina Bărbatului şi a Femeii este Însăşi Taina Întrupării Hristice, de aceea Chipul Hristic şi Chipul Mamei Născătoare sunt bazele Iconice, ca o împlinire a Chivotului Vechi Biblic, care se Deschide şi se Arată, ceea ce era Ascuns şi nevăzut.

De aici trebuie să înțelegem că bărbatul şi femeia sunt acelaşi **Chip de Om,** că sunt în egalitate, dar au meniri proprii.

Pentru a înțelege sexualitatea şi separarea pe sexe a omului trebuie să ținem seama de ceea ce ne învață şi **Sfântul Maxim Mărturisitorul**. Se impunea o mediere în ceea ce priveşte sexele pentru asigurarea realizării desăvârşite a dimensiunii teandrice a universului.

Medierea o face Hristos. Ce face El pentru a desăvârşi această mediere?

Înainte de toate dimensiune teandrică devine clară, Iisus Hristos s-a născut dintr-o femeie, ca orice om, însă El a fost zămislit fără plăcerea senzuală şi fără stricarea fecioriei Maicii Sale. În afară de aceasta Hristos a sfărâmat robia morți pentru Sine, şi a fost liber să accepte o moarte care nu-I era impusă, o moarte de bunăvoie. În al doilea rând, în comentariul său, la Galateni 2.28, **Sf. Maxim** spune că: „*Atunci când*

*Apostolul spune că în Hristos nu există „**nici bărbat, nici femeie**", aceasta înseamnă că el a biruit patimile şi a supus forţele omului **logo-sului** naturii sale – iar aceasta este adevărata mediere între sexe*".[36]

Sexul nu reprezintă o condiţie în sine. El poate fi depăşit în mariologie, eclesiologie şi în Sfânta Taină a Căsătoriei sau în „**calea îngerească**" a monahismului.

Adam trebuia să depăşească separaţia dintre sexe printr-o viaţă castă, printr-o unire mai deplină decât unirea exterioară a sexelor, printr-o „**integritate"** care să devină integrare.

Prin cădere omul a devenit inferior vocaţiei sale, însă planul divin a rămas neschimbat.

Misiunea primului Adam este îndeplinită de Adamul ceresc. Prin naşterea Sa din Fecioară, Hristos depăşeşte separarea dintre sexe şi realizează răscumpărarea erosului. Noul Adam (Iisus Hristos) deschide două căi, unite numai în persoana Fecioarei Maria (fecioară şi mamă): calea căsătoriei creştine şi calea vieţii monahale.

IV. OMUL, HOTARUL DE TAINĂ

1. **Omul este „Întretăierea" – crucea dintre Dumnezeu şi lume, este „Hotarul de Taină" al Divinului şi al Creației. Omul este Oprirea Transcedentală, Crucea Cosmică.**

Părintele Ghelasie creează o nouă ontologie în interpretarea raportului dintre Dumnezeu şi Creație.

Spre deosebire de antici, care considerau că Dumnezeu reprezintă verticala cosmică, **Părintele Ghelasie**, arată că Dumnezeul este orizontala cosmică şi că omul se găseşte pe verticală, legând cele de jos cu cele de sus, Pământul cu Cerul, realizând Crucea Transcedentală: „*DUMNEZEU este, să zicem aşa, ORIZONTALA ABSOLUTĂ, şi omul este Verticala ce se „URCĂ" spre Cele de Deasupra ORIZONTALEI şi totodată se „coboară", în „Dedesubtul – josul" acesteia, şi iată „CRUCEA Transcedentală*".[1]

De fapt, prin **orizontala absolută** trebuie să înțelegem totul deoarece totul intră în Divin.

După **Părintele Ghelasie** Omul este „HOTARUL de Taină" între DIVIN şi Creație deoarece el este o conştiință între divin şi lume. „*Fiecare din noi suntem între „Hotarul" dintre DUMNEZEU şi Lume şi totodată acest „HOTAR" este în noi, şi noi înşine suntem acest „Hotar". Omul este chip de Hotar – Trecere*".[2]

2. **Omul este Chipul „Răstignirii Transcedentale", dar nu spre moarte, ci tocmai spre Viață**.

Crucea nu trebuie considerată ca un simbol al morții, ci ca unul al vieții. Hristos S-a jertfit pe cruce cu moarte pre moarte călcând spre viață veşnică. Crucea

răstignirii este crucea învierii. Fără Învierea lui Hristos Creația n-ar fi avut nici un sens.

Aşa cum preciza **Părintele Ghelasie**: „*Doar din CRUCEA de Taină, Lumea se ÎNVEŞNICEŞTE prin DIVIN şi DIVINUL se Coboară în Lume, fără amestecare în IUBIREA Însăşi a Veşniciei*".[3]

Şi tot aşa ne atrage atenția că „*Omul nu desființează Lumea ca să AJUNGĂ la DIVIN şi nu* ***desființează DIVINUL ca să Ajungă în VEŞNICIA Reciprocă***".[4]

3. **Taina Crucii Transcedentale, Vorbirea Întreită, cu Mintea – Conştiința, cu Mersul – Creşterea Vieții proprii şi cu Mâinile – Însuşi Rugăciunea.**

Sfinții Părinți atrăgeau atenția că în sus este oprirea minții omului, a conştiinței față de Dumnezeu, că în jos este trecerea vieții, creşterea ei spre veşnicie, iar în dreapta şi în stânga (indicate de mâini) este Vorbirea – Întâlnirea cu Dumnezeu până la Tainica Îmbrățişare. **Părintele Ghelasie** acceptă aceste idei şi caută să le dezvolte.

4. **În Sus, Divinul a făcut Loc Cerului Creat şi în jos Pământului, şi între Cer şi Pământ a Creat pe Om ca o Cruce a Creației.**

La început Dumnezeu a făcut Cerul şi Pământul. Acestea reprezintă Orizontala Divinului. Între Cer şi Pământ a aşezat Omul care, în chip de Cruce trebuie să unească Cerul cu Pământul.

5. **Iată Menirea Omului, Crucea față de Dumnezeu şi Crucea Lumii în sine însăşi. Omul este Hotarul între Lumi şi Omul le Uneşte prin Menirea Crucificării Sale de Taină**.

Nu este prea mult pentru Om? Nu se bazează Dumnezeu pe un chip prea firav să realizeze unirea

Cerului cu a Pământului? Nu trebuie să gândim aşa. **Părintele Ghelasie** ne învăța că: „*Practica mistică din Taina Creştină consideră că DOMNUL HRISTOS este OMUL Desăvârşit ce ÎMPLINEŞTE toate acestea şi se face Model – ICOANĂ*".[5]

Hristos şi-a Asumat Chipul Omului fiind cel care aduce Mântuirea restabilind Legătura dintre Om şi Dumnezeu.

Omul prin rugăciune şi iubire poate să-şi realizeze misiunea dată de Divin de a fi Hotarul de Taină.

6. **Rugăciunea Creştină este tocmai Taina Chipului Crucii Omului.**

Rugăciunea este un legământ de taină pe care-l faci cu Divinul.

Noi, Făpturile Create, nu putem urca în Divin prin propriile puteri. Tot o putere dumnezeiască ne poate ridica. Dacă Hristos a coborât în lume şi o asumă pe aceasta în Trupul Său şi noi oamenii primim Pecetea Chipului Său, trebuie să înțelegem că tot Hristos ne dă capacitatea de viață şi de răspuns. Răspunsul nostru se face prin rugăciune, prin Liturghisire, prin aducerea de Dar în timpul Închinării. Dar şi în această situație, pentru a fi primit, răspunsul nostru are nevoie tot de o Putere Divină. Această Putere o primim prin Sfântul Duh, care coboară la Altarul Închinării noastre şi ridică Darul Liturghisirii în Unirea cu Trupul lui Hristos.

Şi în Rugăciune, în această Condiție Îndumnezeită, noi putem primi Binecuvântarea Tatălui Dumnezeu.

După cum ne învață **Părintele Ghelasie**: „*Rugăciunea este într-adevăr* „***Vorbirea cu DUMNEZEU, dar aceasta nu se face obişnuit, ci ca o Vorbire Sacră****", de* „***Altar, de Dar, de Liturghisire, de EUHARISTIE***"".[6]

7. **Crucea este Taina Iubirii Absolute.**

Crucea este legată de Întrupare, iar Întruparea este legată de Cruce. Taina Întrupării este Taina Iubirii lui Hristos față de Dumnezeu Tatăl. Creația şi Întruparea reprezintă Darul Liturghiei Cosmice pe care o Înalță Hristos pentru Dumnezeu Tatăl şi pentru Duhul Sfânt.

Părintele Ghelasie se ridică la înțelegerea semnificației Crucii ca Taină a Iubirii Absolute şi ne învață că: „*Universul Creat este o Liturghie Cosmică pe care o face Însuşi FIUL LUI DUMNEZEU şi din această Liturghie se Substanțializează şi se Structurează Lumea şi toate existențele ei. Universul nu este însuşi FIUL LUI DUMNEZEU, ci CUVÂNTAREA Sa ce se Substanțializează Creativ într-o Substanță de Creație. Este CUVÂNTAREA ce se face, cum zice Scriptura* „***Zice şi se Face"*** */Facere 1, 1-3). Omul are o menire specială ca Trupul CUVÎNTĂRII DIVINE Să-l facă şi EUHARISTIE. Această menire de Sarcedoțiu - Preoție a Omului este Însuşi Chipul de Om*".[7]

8. **Iubirea Omului este tocmai Taina Chipului Crucii.**

Părintele Ghelasie este categoric atunci când afirmă că: „*Fără TAINA CRUCII VIEȚII şi fără TAINA ÎNTRUPĂRII Lui HRISTOS, nu se poate vorbi de o Mistică strict Biblică"*.[8]

În dialogul purtat cu **Părintele Ghelasie** despre menirea Omului şi despre Taina Crucii reprezentată simbolic de Omul care se roagă, acesta, pentru a fi mai convingător, ne-a prezentat sub formă de vis frământările lui Adam, provocate de căutarea chipului său. Adam era neliniştit deoarece nu-şi găsea chipul nici în făpturile Lumii, nici în Eva şi nici în Dumnezeu, care era peste Fire. În neliniştile şi căutările sale Adam – Omul, Stăpân în Rai peste toate Făpturile se opreşte la un Hotar

situat între Pomul Vieții şi Pomul morții (ispitirii). Aici îşi dă seama că este un Hotar de Taină, însă era deja prea târziu, când se deşteaptă, deoarece deja căzuse în păcat. Visul prezentat de **Părintele Ghelasie** îl găsim, într-o formă completă în „**Răspuns de apărare**". Aici găsim explicația faptului că iubirea omului este Taina Chipului Crucii:

*„Se zice, că odată Adam şi Eva cum mergeau în Rai în această „nelinişte tăcută", se pomenesc lângă POMUL VIEȚII şi Pomul ispitirii (moartea), care paradoxal erau unul lângă altul în Centrul Raiului parcă obosiți se aşezară să se ODIHNEASCĂ. Eva adoarme şi are primul său **VIS** din Rai. Se făcea că **o Floare** din POMUL VIEȚII i-a **căzut** pe Piept, şi Ceva de TAINĂ o străbătu în toată Ființa. Deodată Auzi UMBLAREA Lui DUMNEZEU şi GLASUL Său: - Eva, te-am **ALES** să Naşti pe „**FIICA Lumii**"! Şi în Brațe îi apare o Fetiță aşa de drăgălaşă … dar imediat un „**Şarpe mare**" şi fioros se repezi şi încolăci Fetița şi fugi cu ea … Eva țipă după Şarpe şi aşa se deşteptă din VIS. Îi curgeau însă lacrimi pe obraji. „Fiica Lumii" trebuia să fie MAICA DOMNULUI ce să Nască pe HRISTOS în Rai.*

*

*Adam şi el avu un **VIS**. Se făcea că **între** POMUL VIEȚII şi Pomul morții (ispitirii) se Înălța o **CRUCE MARE** strălucitoare. Parcă toate din Rai **VENEAU** aici şi se **OPREAU** în Fața CRUCII. Parcă prin CRUCE se **DESCHIDEA** o **INTRARE** ce ducea **DINCOLO**. El încearcă să TREACĂ, dar deodată se **ÎNCHISE**. Se AUZI GLASUL DOMNULUI: „- Nu poți TRECE, doar dacă „**Ai cu Tine Întreg Raiul**" şi aşa **ÎMPREUNĂ** să INTRAȚI. Şi Adam **OPRIT** în Fața CRUCII, STĂ nedumerit. Toate din Rai parcă năvăleau şi mai insistent şi Adam avu senzația că de fapt toate țin să **se ADUNE** în El. Nu ştia ce să facă. Îngenunche şi îşi **PLECĂ** Fruntea.*

*Uimire! **Însuşi** DUMNEZEU **STĂ PE CRUCE**. „- Adam, pe această CRUCE, **EU VIN DIN VEŞNICIE**, ca să **MĂ ODIHNESC** în Lumea mea Creată. Această CRUCE de TAINĂ este **HOTARUL dintre MINE şi Lume** şi **EU VIN** la acest HOTAR şi lumea de asemenea **Vine** la acest HOTAR şi aşa ne vom **ÎNTÂLNI**.*

ÎNTÂLNIREA** se va face **TRECEREA** Lumii peste HOTAR **în VEŞNICIA MEA.

*Tu Adame trebuie să Te **Întâlneşti** mai **întâi cu Lumea** şi aşa Te vei putea **ÎNTÂLNI cu MINE** la HOTARUL CRUCII, doar dacă **în Tine este ADUNATĂ** toată Lumea.*

*- Dar DOAMNE, răspunse Adam, **Lumea este „Pomul ispitirii-morții”,** iar TU EŞTI POMUL VEŞNICIEI.*

*- Adame, Tu **îți CAUȚI CHIPUL de Om,** şi nu-l GĂSEŞTI, nici în cele ale Lumii, nici în MINE, **ci în HOTARUL CRUCII dintre** Lume şi MINE.*

*- DOAMNE, Eu Omul sunt **Făptura Creată,** care să **TE CUNOASCĂ pe TINE,** să **Depăşească** cele ale Lumii, să **PRIMEASCĂ HARUL** TĂU, şi aşa să **se UNESCĂ** cu TINE. Omul este tocmai „**Ieşirea**” din „**Trupul Lumii**”, ce se face **Oprirea** Întâlnirii cu TINE. Eu **nu-mi Văd CHIPUL Meu de Om**, tocmai **datorită „Trupului”**, ce-mi **întunecă OCHIUL VEDERII DIVINE**. Eu Omul, „**Mănânc**” din toate ale Lumii şi **Gustul** de Rai al Lumii mă face **să „uit”** de TINE.*

*„**Uitarea de TINE**” mi se pare tocmai „**moartea Pomului ispitirii**” ce stă ca o „**prăpastie**”, chiar alături de TINE POMUL VEŞNICIEI.*

*Eu înțeleg Taina, de ce „Pomul morții” , **STĂ** tocmai **lângă** POMUL VIEȚII, tocmai ca să nu se **UITE** ce „**Este Lumea golită**” de DIVIN şi **ce „EŞTI TU DIVINUL** față de Lume”.*

*- De aceea Adame, **între** Cei Doi POMI, este **ICOANA CRUCII**, care este **TRECEREA DINCOLO** şi de*

*„**moarte şi de VEŞNICIE**". Iată **CHIPUL Tău de Om** Adame, **CHIPUL ICOANEI CRUCII, HOTARUL şi totodată a ÎNTÂLNIRII Lumii** cu MINE DUMNEZEU CREATORUL.*

*- Înțeleg DOAMNE! Lumea **golită-lipsită** de TINE, **moare** şi pierde VIAȚA, că TU EŞTI VIAȚA Lumii. Da şi TU-DIVINUL golit-lipsit de Lume, aduci moartea Lumii, că Lumea se distruge, **ca să RĂMÂI doar TU** ca DIVIN **UNIC** şi ne-umbrit de cele ale Lumii. **CRUCEA dintre „moarte şi VIAȚĂ"** este TAINA ce **OPREŞTE** „moartea Lumii".*

*- Iată Adame, **CHIPUL de TAINĂ al Omului, CHIPUL OPRIRII „mortii", CHIPUL VIETII Lumii.** EU DUMNEZEU am Creat Lumea din „golul inexistenței", am Creat Cerul şi Pământul, care au „**Existență**" dar **nu** au **VEŞNICIA VIEȚII**, tocmai **CHIPUL Omului**. Omul este „SUFLETUL VIU", adică Existența ce „**poate să nu moară**" **Cerul şi Pământul pot muri,** dar **Omul „Nu poate muri"** dacă **se va RĂSTIGNI pe CRUCEA** dintre moarte şi VIAȚĂ; cei Doi POMI de TAINĂ.*

*EU DUMNEZEU am Creat „**Existența Lumii**"; Tu Omul ai **MENIREA** să-i **DĂRUIEŞTI** Lumii **ÎNVEŞNICIREA VIETII**. Dar totodată Tu Omule, poți aduce „moartea" Lumii, adică „Existența fără **VIAȚA cea NEMURITOARE**".*

*Tu Omule eşti **CHIPUL VIETII Lumii.***

*Tu Omule **nu-ți Vei GĂSI** CHIPUL Tău de TAINĂ, **nici** în „Existențele Lumii", **nici în MINE DIVINUL,** ci **în VIATA Lumii**. Dacă **Vei „Omorî" Lumea** îți vei pierde **CHIPUL de Om** şi te vei face o simplă Făptură doar de „Existență" fără **VIAȚA cea DE-DINCOLO** de **Existența Lumii.***

***VIATA Cea DE-DINCOLO de Existena Lumii** este **TRECEREA PESTE** HOTARUL de TAINĂ, unde este **totodată ÎNTÂLNIREA** cu MINE DUMNEZEU Cel DE-DINCOLO de toate.*

*

EU, DUMNEZEU, cu HARUL MEU am ***Creat Existența Lumii*** *şi Ție-Omul Ți-am DĂRUIT* ***CHIPUL SUFLĂRII MELE – VIEȚII VEŞNICE*** *şi Tu Omule, ca CHIP al VIEȚII Lumii, ai* ***MENIREA să „ÎNVEŞNICEŞTI" Existența Lumii****.*

*Unde „****nu este****" CHIPUL Omului, vor fi „Existențe Lumeşti" dar* ***va „lipsi VIAȚA****" propriu-zisă, care este CHIPUL Omului. Unde* ***lipseşte*** *Omul,* ***moartea-distrugerea va fi „mişcarea fără VIAȚĂ"*** *a celor ce Există.*

*EU, DUMNEZEU, „****nu Creez moartea****", că EU SUNT* ***VIAȚA ABSOLUTĂ****. EU DUMNEZEU,* ***SUNT*** *doar* ***POMUL VIEȚII****.*

Tu Omule ***fiind totodată Chipul Lumii şi CHIPUL DIVIN****, iată, că* ***din Tine a*** *„ieşit" şi un* ***„Chip străin"*** *de Creația mea,* ***„Chipul morții".***

Omule, Te-am ALES să fii Creația care să ***STEA FAȚĂ în FAȚĂ*** *cu MINE DIVINUL. Iată cum aici în Rai,* ***în FAȚA*** *POMULUI VIEȚII a „****apărut****"* ***Pomul morții.***

Iată Omule CHIPUL Tău de Om, să Te ***OPREŞTI la HOTARUL „morții"****, pe care de îl* ***vei „trece"****, îți vei* ***pierde*** *CHIPUL DIVIN şi vei „****muri****"* ***odată*** *cu Lumea.*

Înțelege Omule, că ***Tu însuti eşti*** ***„Pomul morții"*** *şi aici în Rai „Pomul ispitirii-morții"* ***este HOTARUL de a te OPRI să „Nu mori****".*

Scăparea *Ta Omule, este doar* ***RĂSTIGNIREA*** *pe* ***CRUCEA*** *dintre „moarte şi VIAȚĂ",* ***RĂSTIGNIREA Cea VIE.***

EU ***ÎNSUMI DUMNEZEU MĂ RĂSTIGNESC*** *pe această CRUCE, ca să MĂ* ***ÎNTÂLNEŞTI*** *pe MINE în RĂSTIGNIREA Ta şi aşa Tu „****Omule-HOTARUL morții****" să DEVII* ***TRECEREA în VEŞNICIA VIEȚII.***

*- DOAMNE, răspunse Adam, mă înfricoşează CHIPUL Meu de Om, ca „****Chip al HOTARULUI-morții"*** *şi totodată Mă Cutremură CHIPUL Meu de VIAȚĂ VEŞNICĂ. N-am unde să alerg, decât la „****RĂSTIGNIREA Cea VIE"*** *a CRUCII.*

*Dar, ce este această „**RĂSTIGNIRE VIE**"?*

- *Este **ÎMPLINIREA CHIPULUI Tău de OM**, fără de care cazi în „moartea Lumii" şi nu TRECI în VEŞNICIA DIVINĂ.*

*În această RĂSTIGNIRE VIE, trebuie să **Aduni** în Tine **Întreaga Lume**, să o **faci Dar** şi totodată să **Asumi** în Tine **DIVINUL** şi să-L faci **DAR** şi mai mult, să **UNEŞTI** Darul Lumii cu DARUL DIVIN, care va **PLĂMĂDI TRUPUL DIVINO-Creație**, ce este **ÎMPLINIREA** CHIPULUI de Om.*

*Tu Omule ai „**Țărâna Pământului**", adică toată „**Memoria Lumii**", de aceea poți **Cunoaşte** toate ale Lumii, că tu porți „Semințele Lumii" ca să PREFACI Lumea în CHIP de Om.*

*Tu nu ai în Tine Lumea ca s-o **absorbi** şi s-o distrugi, ci EU CREATORUL am **PUS în Tine** Lumea, ca **să-i Dai VEŞNICIA.** Lumea Creată de MINE este „**Existență**" ce nimeni nu o poate „desființa", dar **VEŞNICIA este „ALTCEVA"**, este „**PESTE Existență**".*

***VEŞNICIA este UNIREA** „Existenței Create" cu MINE DIVINUL, pe care trebuie s-o facă însăşi Creația.*

***Nu EU fac UNIREA**, că aceasta este „**RĂSPUNSUL Creației**" şi în acest **RĂSPUNS Creația** Devine **VIE** propriu-zis.*

*Tu Omule ai **MENIREA VIULUI**, că am **SUFLAT** în Tine **Însuşi VIUL-SUFLAREA** DIVINĂ, Prin care **Ți-am PECETLUIT CHIPUL** MEU DIVIN, prin care şi Tu Omule eşti **TAINĂ de CHIP,** Asemănarea **cu DIVINUL.***

*VIUL este „**RĂSPUNS-DAR**", doar în „RĂSPUNS Propriu" Te **PREFACI** în „**dar-viu**". Cine **nu** RĂSPUNDE, „**moare**" (rămâne o „existență moartă" fără VIU).*

*Înțelege Adame, că doar în **RĂSPUNSUL** Tău **Propriu** este **TAINA POMULUI VIEȚII**.*

RĂSPUNSUL Tău *Propriu este* ***RĂSTIGNIREA*** *VIE, prin care* ***ADUCI în DAR*** *„**toate ale Tale dintre ale Tale**" (din RĂSPUNSUL Tău).*

În ***Tine*** *Omule,* ***Semințele-Memoriile*** *Lumii vor* ***Creşte*** *ca un „**Pom al ispitirii-morții**", dar Tu trebuie să le faci* ***DĂRUIRE*** *pe RĂSTIGNIREA VIE, să le* ***OPREŞTI*** *ca la un HOTAR, să nu creezi-distrugi Lumea, ci să o* ***ÎNCHINI pe CRUCEA VIE.***

Acum nu pricepi *ACESTE taine, dar* ***CRESCÂND*** *în* ***ASCULTAREA*** *de TAINĂ, ți se va DESCHIDE şi* ***LUMINAREA*** *GĂSIRII şi ÎMPLINIRII CHIPULUI.*

*

*Şi Adam-Omul parcă se OPRI la Pomul-ispitirii-morții şi cu Eva „**mănâncă**" din el … Un fior rece îl străbătu până în oase … Se deşteptă amețit şi înfricoşat".*[9]

Taina Chipului Crucii din om se revelează atunci când întinde mâinile pe Orizontala Crucii. Crucea este locul de întretăiere dintre Orizontala Divină şi verticala Omului. Între braț şi verticala trupului se găseşte Inima Crucii, Centrul sau Potirul Crucii.

Potirul Crucii este chiar în Inima Omului.

9. **Omul are „Dorul Transcendental" de a se Reîntâlni în primul rând cu Originea sa, de unde Memoria Ființială de Divin din Om.**

După cum spune tot **Părintele Ghelasie** : „*Omul caută să se Gândească pe sine şi Lumea, şi chiar pe DUMNEZEU, şi caută să se Simtă pe sine şi cele din jur materiale, dar are un „OF" nepotolit al Comunicării*".[10]

Părintele Ghelasie surprinde aici o caracteristică esențială a Omului: neliniştea interioară, profundă, care îl conduce la căutări perpetue. Această neliniște interioară a marcat, de fapt, întreaga viață a **Părintelui**

Ghelasie. El a căutat, ca nimeni altul, să găsească răspuns la multe dintre Tainele Divine. Acest „OF nepotolit al Comunicării" l-a moştenit, ca tot omul, de la Adam: „*Adam – Omul în Rai avea o „mâhnire" inexplicabilă, că nu avea tocmai „COMUNICAREA" cu Originile. Deşi „Vorbea cu DUMNEZEU", nu avea acea COMUNICARE – COMUN – ÎMPĂRTĂŞIRE Faţă de Lumea Raiului la fel, deşi avea Raiul în totalitate*".[11]

Părintele Ghelasie este insistent în a ne arăta că Omul a fost şi este într-o permanentă căutare, el nu poate fi singur şi caută comunicarea: „*Omul îşi CAUTĂ CHIPUL, iată TAINA Vieţii Omului*".[12]

Această tendinţă internă de cunoaştere, acest DOR Transcendental de comunicare reprezintă o caracteristică a lumii vii şi nu numai. Toate organismele intră în comunicare cu semenii lor şi cu lumea înconjurătoare. Până şi amoeba tinde către hrană sau se retrage în faţa unui pericol (o substanţă toxică). Ne apropiem aici de acea tendinţă internă a animalelor spre progres (desăvârşire) de care vorbea **Lamarck.**

Că aceasta este o caracteristică a creaţiei vrea să ne convingă **Părintele Ghelasie** atunci când ne atrage atenţia că: „*Şi toată Natura, toate elementele chimice până la formele biologice Rememorează ORIGINEA şi o „Reconstituie – renasc", în lipsa acesteia apărând distrugerea – moartea*".[13]

V. OMUL, MĂSURA DIVINO-CREAȚIEI

Omul este Începutul Creației şi tot Omul este Sfârşitul. Şi totuşi, Creația Lumii nu este Antroprocentrică, ci Teo-centrică, sau mai curând Hristo-Centrică.

Nu este vorba de o figură de stil. Hristos cel Întrupat este divin-Creație, iar Lumea se **Raportează la El**, iar Hristos se raportează apoi la Dumnezeu Tatăl – Absolutul. Deci, noi prin Hristos ne apropiem de Tatăl ca ultimul pas al verticalei noastre din Crucea Lumii. **El** ne dă Lumina şi Privirea spre Dumnezeu Tatăl.

Părintele Ghelasie se declară hotărât în a-l considera pe Hristos drept Activul în Creație, acesta fiind un Dar al Fiului către Tatăl Divin.

„*Această concentrare pe FIUL este TEO-Centrismul Teologicului Biblic Creştin; mai clar, ca HRISTO-Centrism, ca Iconic este CRUCEA-ICOANA ACTIVULUI Total al FIULUI FAȚĂ de TATĂL şi chiar Față de Creație*".[1]

Omul este taina Măsurii Divino-Creație, pentru că Omul este Crucea Cosmică, Chipul Fiului Divin-Întrupat.

Asta înseamnă că Arhemodelul Chipului de Om este însuşi Chipul Întrupării atât Pre-Hristice cât şi Hristice.

Părintele Ghelasie foloseşte aici termenul de Arhemodel Pre-Hristic pentru Chipul Fiului Dumnezeiesc în Pre-Creație şi cel de Hristic (Hristic Împlinit) pentru Arhemodelul Creațio-Divin, adică pentru Hristicul-Om.

„*Omul este ASEMĂNAREA prin excelență a CHIPULUI FIULUI, de aceea Omul este OGLINDIREA Întreagă a FIULUI ÎNTRUPAT şi totodată cel ce Oglindeşte toată Lumea (Cosmosul însuşi)*".[2]

Facerea Lumii este „desfăşurarea şi pregătirea" Întrupării Fiului Divin ce se Împlineşte total în Om.

Când spunem Facerea Lumii spunem Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Lumea-Cosmosul este Trupul lui Hristos în Creație. Însă, atenție! Toată Creația este întruparea Trupului lui Hristos iar Întruparea lui Hristos – Omul – este culmea Creației, este sfârşitul Creației. Aceasta înseamnă că întreaga Creație are Chipul Omului.

„*Omul nu este „produs" al Facerii Lumii, ci ARHEMODEL – ARHEMEMORIAL prin care FIUL DIVIN Creează Lumea, încât Cosmosul – Lumea are în Sine MEMORIALUL Chipului Omului şi îl „**Recunoaşte"** în propriile Structuri ale Făpturilor şi lucrărilor Lumii*".[3]

Pretenția noastră de a nu face din om un regn aparte, deoarece din punct de vedere biologic omul intră în comuniune cu plantele şi animalele în ceea ce priveşte structura celulară şi în comuniune cu tot ceea ce este viu pe Terra (ca o unitate a vieții), este tradusă de **Părintele Ghelasie** astfel: biologicul, plantele şi animalele şi toate ființele de pe Terra intră în comuniune cu structura biologică a omului deoarece toată creația a fost structurată după Arhemodelul chipului de Om. Deci, omul nu este o maimuță evoluată (rezultat al progresului biologic în evoluție), ci asemănarea maimuțelor cu omul şi-ar găsi explicația logică în Arhemodelul Chipului de Om.

Nu putem gândi aşa, însă aici prezentăm esența gândirii **Părintelui Ghelasie**:

„*Când DUMENEZEU Creează pe Om ia **Țărâna** Lumii Cosmice ce îl are deja în MEMORIALUL său şi aşa **Țărâna Lumii poate PRIMI** CHIPUL lui DUMNEZEU ce i se SUFLĂ şi aşa Creează Omul Suflet Viu.*

*Ce i se SUFLĂ „**Țărânei**" ca să se facă Om? I se **SUFLĂ CHIPUL ÎNTREG al FIULUI DIVIN**, prin care este **ASEMĂNAREA de CHIP de FIU şi Prin aceasta „după CHIPUL şi ASEMĂNAREA TREIMEI DUMNEZEIEŞTI"***[4]

Nu există evoluție, ci „desfăşurare" de Taină a Întrupării Hristice ce se Împlineşte prin Supra Creația – Om.

Ceea ce noi, biologii evoluționişti, vedem ca o împlinire gradată a ființelor spre om, omul reprezentând o încununare a progresului biologic, este văzut de **Părintele Ghelasie** doar ca o desfăşurare a Tainei Întrupării Hristice (a se vedea acest aspect şi în lucrarea „Pe urme antropologice".

VI. OMUL ŞI MISIUNEA SA COSMICĂ

Hristos îşi propune să creeze o Lume Cosmică din trupul său şi să şi-o Asume. Această Creație se bazează pe Iubirea Divină. Am putea spune că, din toate punctele de vedere, creația este perfectă. Se impunea însă ca întreaga creație să fie încununată prin facerea unei ființe care să fie peste natură, care să înnobileze natura şi s-o pregătească pentru a o aduce în Dar lui Dumnezeu. Această ființă avea să fie Omul, care avea să primească însuşi Chipul Lui Hristos. Nu este vorba de trecerea directă a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu în trupul Omului, ci de Asumarea acestuia prin Pecetluirea cu Chipul Divin.

Prin primirea Pecetei Chipului Divin Omul reprezintă o Creație aparte, ce se ridică peste Natură şi va avea o menire cu totul şi cu totul superioară, aceea de Umanizare a Naturii, devenind astfel Hotarul de Taină dintre Dumnezeu şi Creație.

„*Omul este Făptura care ASUMĂ permanent toate MEMORIILE, atât DIVINE, cât şi ale Naturii Cosmice, încât Omul este HOTARUL de TAINĂ dintre DUMNEZEU şi Creație dintre zisele* „***Planuri de Creație***", *dintre Cer şi Pământ, dintre Nevăzut şi Văzut, dintre Formă şi Structuri, dintre Esență şi Dezvoltare; este HOTARUL de ÎNTILNIRE în CRUCEA ÎNVIERII – VEŞNICIEI. CRUCEA-Om este împlinirea ultimă a Raportului şi LEGĂTURII DIVIN şi LUME*".[1]

Pentru a ne convinge de poziția şi de rolul Omului în Creație **Părintele Ghelasie** ne atrăgea atenția în mod deosebit, în discuțiile purtate, că Facerea omului reprezintă o facere de tip special în raport cu lumea cosmică, deoarece omul a primit Pecetea Chipului Divin

şi el trebuie să pregătească Natura, să o prefacă în vederea întrupării Fiului lui Dumnezeu. „*Luați seama la aceste aspecte pentru a înțelege TAINA Creației Biblice*" ne atrăgea atenția de nenumărate ori **Părintele Ghelasie**.

„*Am menționat „**sus şi tare**", că Omul nu este Natură ci Supra-Natură, cu Memorial-Înrudire cu Natura-Țărână gata terminată din Ziua ultimă a Şasea, Chip ÎNTREG – Formă – Persoană – Om, prin ACTUL DIVIN al SUFLĂRII DIVINE ce se PECETLUIEŞTE într-un ACTIV-VIU Veşnic, cu Menirea de ASUMARE a Naturii în PREFACEREA ei peste ÎNTRUPAREA FIULUI LUI DUMNEZEU, înseşi ACTUL propriu-zis al Creației Lui DUMNEZEU*".[2]

Pornind de la dialogurile purtate cu **Părintele Ghelasie** şi de la scrierile sale, am încercat să conturez această inedită viziune asupra Facerii Omului şi a misiunii sale Cosmice.

Această interpretare a Facerii Omului din Referatul Biblic pare să şocheze pe unii dintre cititorii **Părintelui Ghelasie**, mai ales pe aceia care nu au răbdarea să citească până la capăt toate aspectele puse în discuție.

Pentru toți, dar mai ales pentru aceştia din urmă **Părintele Ghelasie** prezintă în „**Răspuns de Apărare**" (2002) o seamă de principii sau norme pe care trebuie să le aprofundăm pentru înțelegerea deplină a TAINEI Facerii Omului. Ținând cont de faptul că în dialogurile sale **Părintele Ghelasie** le prezenta într-o anumită ordine, noi ne permitem să le menționăm:

1. **Omul nu face „*Formarea Naturii*", ci Supraformarea – Umanizarea, Asumând-o în propriul Chip de Om, dându-i o Prefacere până la Îndumnezeire.**

Fără a fi considerat un produs al evoluției Naturii, concepție despre care **Părintele Ghelasie** nici nu vrea să audă, el consideră că Omul este Rege al Naturii şi că are un rol foarte important în Umanizarea sau Supraformarea acesteia. Este adevărat că în Referatul Biblic omul este considerat un „**stăpân al Naturii**", însă în viziunea **Părintelui Ghelasie** menirea omului este cu mult mai mare.

Omul ca stăpân al Naturii trebuie să asigure prefacerea acesteia, s-o umanizeze în asemenea măsură încât s-o poată aduce în fața Altarului ca Dar pentru Dumnezeu. Şi nu orice fel de dar, un dar plăcut lui Dumnezeu, asemenea darului lui Abel.

Ce înseamnă această prefacere şi umanizare a naturii? Este greu de explicat. Să încercăm, totuşi, o variantă. Noi când dorim să oferim în dar nişte fructe unei persoane, vom alege, cu siguranță, pe cele mai arătoase şi mai bune din cele pe care le avem. Aceasta ar fi o caracteristică a calității omului. Dacă ne propunem însă să oferim fructe în Dar lui Dumnezeu, atunci trebuie să avem grijă să îngrijim pomii şi să-i ajutăm să poată produce fructe cu mult mai mari, mai frumoase şi mai aromate. Natura trebuie să fie prelucrată, să fie ajutată (fie chiar dacă o curățim doar de dăunători, se poate însă mult mai mult) pentru a fi umanizată, adică plăcută lui Dumnezeu atunci când i-o oferim în dar.

Asupra „**formei**" naturii omul poate impune deci o formă de rang mai înalt, o „**supraformă**", moştenită a **„chipului"** său uman. Prin acest chip (supraformă) omul se conduce pe sine şi, odată cu el, conduce întreaga natură spre îndumnezeire.

2. **Omul păcătos nu mai poate face „Umanizarea Naturii", că Omul face „naturizarea Omului", o „regresie-distrugere" atât a Chipului de Om cât şi a Naturii însăşi.**

Deoarece păcatul reprezintă o „**regresie-distrugere a chipului**", el împiedică, ceea ce, în absența sa ar trebui să fie „**Umanizarea Naturii**". Dimpotrivă, păcatul determină regresia omului la forma sa „**naturală**", pierderea moştenirii, a chipului de om ca reflectare a chipului divin.

Pe de altă parte umanizarea naturii şi pregătirea ei pentru a fi adusă în Dar lui Dumnezeu presupune iubire şi dorința de închinare în fața Altarului Lui. O livadă de pomi fructiferi bine îngrijită, o vie bine legată şi stropită, sau o grădină de legume înfloritoare reprezintă o natură umanizată, rodul muncii unui om credincios, cu frică şi iubire de Dumnezeu.

O livadă părăsită sau o cultură de legume neîngrijită ajung într-o stare de sălbăticie (naturalizare) jalnică, asemenea proprietarului căzut în păcat, care numai iubire de Dumnezeu nu probează. Nu putem vorbi de ridicarea spre divinitate a unui om păcătos, ci de căderea lui, de naturalizarea lui (fără a considera că natura virgină este o natură căzută).

3. **De ce Omul trebuie să facă mai întâi o Regăsire a Chipului propriu de Om, prin Legătura şi Rememorarea Divinului din Pecetea Divină de pe Chipul său de Om, şi apoi să Asume „Curat şi nepătimaş", Natura.**

Recunoaşterea în tine a chipului de om trebuie să-ți deştepte o exaltare către divin. Regăsirea chipului de om trebuie să te curețe de toate patimele lumeşti. Patimele nu sunt altceva decât o asumare a

elementelor perisabile ale naturii umane, o identificare cu ele şi, implicit, o abandonare a chipului de om.

Cu alte cuvinte „**a fi om nu-i mare lucru, să fii OM e lucru mare**". Nu este suficient doar să ai înfățișarea de om pentru a te considera pe deplin împlinit, ci este necesar să conştientizezi că porți Pecetea Chipului Divin pentru a putea acționa ca un om adevărat. Având Pecetea Chipului Divin curată trebuie să-ți Asumi Natura şi s-o umanizezi, s-o aduci la nivelul treptei sale de supranatură să probezi calitatea de ființă plasată deasupra naturii ce are menirea de a stăpâni Natura.

4. **Asumarea pătimaşă a Naturii nu face Umanizarea Naturii, ci „naturizarea Omului" – ca o înrobire – cădere în Natură**.

Natura, în sine, nu are patimi, ci „**legi**". Omul, deturnându-şi destinul, „**împătimeşte Natura**", o corupe. Prin influența sa luciferică, natura poate să fie „**demonizată**". Pentru a alege calea spre îndumnezeire omul trebuie să îşi recunoască mai întâi chipul divin (pecetea divinului din propria ființă). Numai astfel poate asuma şi transfigura natura.

Conform principiilor **Părintelui Ghelasie** omul nu trebuie doar să trăiască în armonie cu natura, ci s-o ridice pe aceasta la înălțimea Ființei Umane (văzută ca Rege al Creației).

Iată însă că, mulți oameni considerându-se stăpâni ai naturii îşi permit să pătrundă în natură, s-o devasteze, s-o distrugă în scopul realizării unor interese meschine proprii. Milioane de hectare cad anual din pădurile „Oceanului Verde al Amazonului" ca urmare a acțiunii nesăbuite a unor oameni puşi pe profituri cu orice preț. În România, după 1989, pădurile sunt supuse celui mai mare dezastru din istoria acestei țări. Şi aceasta

sub directa oblăduire a celor care răspund de acest patrimoniu național. Iată ce înseamnă asumarea pătimaşă a naturii. Aceasta nu înseamnă umanizarea naturii, ci căderea omului, un fel de sălbăticire sau naturalizare a lui (sau mai mult decât atât).

Nu poți interveni în natură dacă nu-i cunoşti şi nu-i înțelegi legile. Fără cunoaşterea şi respectarea legilor naturii, legi divine, omul ajunge la o asumare pătimaşă a acesteia.

5. **Actele religioase ale Omului fac o Rememorare a Divinului şi a Chipului de Om, dar Activarea Viului din acestea se face prin „Virtuți" – Răspunsurile Proprii față de Divin şi cu purificare de „anomaliile păcătoase ale Naturii din noi"**.

Fiecare om este purtătorul Pecetei Chipului Divin, însă aceasta nu înseamnă că toți oameni conştientizează această natură privilegiată. Fiind în acelaşi timp şi produşi ai țărânei, mulți cad în păcat şi au o serie de manifestări care se situează mult sub condiția umană. **Părintele Ghelasie** ne atrage atenția că doar rugăciunea îl poate apropia pe om de Dumnezeu. Desigur că actele religioase ne pot deştepta şi ne pot conştientiza de faptul că suntem purtătorii Chipului Divin, însă aşa-numita Activare a Viului se poate realiza doar prin virtuțile proprii, prin apropierea noastră de Divin şi prin eforturile făcute pentru iertarea păcatelor provocate de țărâna din noi.

Rugăciunea şi ritualul religios reprezintă calea către îndumnezeire. Prin ele ni se aminteşte ceea ce suntem, ni se actualizează chipul de om.

6. **Această „Dublă Activare", față de Divin ca şi Purificarea de patimile anormale a Naturii din noi, este reala umanizare a Naturii.**

Suntem purtători ai Chipului Divin şi facem parte din Natură, fiind situați în vârful creației, însă pentru a ne menține la acest statut şi pentru a ne îndeplini misiunea stabilită prin actul creației trebuie să activăm în noi două direcții de bază: - să conştientizăm, în mod permanent, că suntem purtătorii Chipului Divin şi să ne purificăm de patimile anormale ale păcatului provocate de natura (țărâna) din noi.

7. **Rugăciunea şi Ritualul Religios ne Rememorează Chipul de Om şi Asceza – despătimirea Naturii din noi, ne Preface Sacru Natura, până la Umanizare şi Sfințire.**

Pentru a păstra condiția de Om, condiția de purtător al Chipului Divin, **Părintele Ghelasie** ne îndeamnă la rugăciune. Ce este Rugăciunea? „*Rugăciunea Creştină este Altar, Dar, Liturghisire, Prefacere – Euharistie- Împărtăşire, Îndumnezeire, Veşnicie*"[3].

Rugăciunea este un legământ de taină pe care îl faci cu Dumnezeu. În rugăciune îl recunoşti mai presus de toate şi te închini lui aducându-i darul de mulțumire.

Omul este situat între iubirea de Dumnezeu şi iubirea de Lume, de a ceea, pentru a nu uita de Divin şi pentru a nu se afunda în plăcerea lumii trebuie să se apropie de Dumnezeu aducându-i darul său de recunoştință, pentru a restabili astfel permanenta legătură cu Divinul. Menținerea Chipului de Om se face prin Rugăciune, Viață duhovnicească şi asceză. Asceza ca despătimire este sacralizarea naturii.

După cum precizează **Părintele Ghelasie** „*Viața duhovnicească începe cu cele două trepte de bază: oprirea păcatului uciderii şi desfrâului (ca moarte şi stricăciune) şi Reintrarea în Chipul de OM prin HRISTOS*

care S-a făcut OM, ce nu a mai căzut în păcat, ci l-a biruit".[4]

Asceza creştină este o luptă aspră şi dură cu păcatul pentru „**oprirea răului**" şi pentru reintrarea în chipul duhovnicesc de om şi pentru a putea fi „*acel Sfânt Hotar – Legământ între DUMNEZEU şi Lume*", după expresia **Părintelui Ghelasie**.

8. **Natura „stricată" este urmarea păcatului de a face „regresia – naturizarea – ieşirea" din Chipul de Om în memoriile naturii.**

Purtător al Chipului Divin, omul poate ieşi prin păcat din statutul său de Om şi poate să nu mai împlinească misiunea impusă de Pecetea Chipului Divin. Aceasta constituie o cădere a omului, o regresie, o pierdere a Memoriilor Divine şi o exersare doar a memoriilor naturii. Păcatul nu poate reprezenta altceva decât ruperea legăturii cu Divinul. Poți să fii purtător al Pecetei Chipului Divin, dar să nu conştientizezi acest lucru şi, prin căderea în păcat poți să te dezumanizezi, să te sălbăticeşti. Păcatul provoacă regresia, ieşirea din chipul de om.

9. **Omul „împătimeşte Natura", o strică. În Natură nu sunt „patimi", ci „fire – manifestări – legi naturale". Demonii – îngeri căzuți fac o „demonizare" a Naturii şi împătimirea Omului, o anormalizare a Naturii**.

Omul împătimeşte natura prin acțiunea sa şi se împătimeşte şi pe sine. Corida poate reprezenta un simbol a ceea ce înseamnă patimă omenească. Omul se foloseşte de furia taurului aţâţat şi îl aduce în situația de a se sacrifica pentru satisfacerea orgoliilor şi a vanității umane. Mii de oameni asistă la spectacolul jalnic pe care-l poate oferi un toreador, ce nu-şi mai încape în trup de atâta vanitate, hrănită de

comportamentul inuman față de biata viețuitoare. Şi aceasta numai pentru a satisface dorința de sânge şi beția de putere pe care o caută o gloată înrăită.

Luptele dintre câini, dintre cocoşi sau dintre alte animale au devenit o sursă de înavuțire, de petrecere şi de aspirații inumane. La fel şi luptele dintre oameni încadrate în sporturi false.

Omul împătimeşte natura, o deturnează de la cursul ei firesc. Cum putem interpreta altfel homosexualitatea, care în zilele noastre a devenit politică de stat. Nu este oare o demonizare faptul că într-o Europă Creştină sunt căsătoriți bărbații între ei şi femeile între ele?

Consumul de tutun şi de droguri reprezintă o împătimire şi o manifestare, a demonizării a milioane de oameni.

Oficializarea prostituției într-o țară înseamnă o legiferare a împătimirii umane şi a demonizării societății omeneşti.

Pe bună dreptate constată **Părintele Ghelasie** că omul „**împătimeşte Natura**".

10. **Biblic – mistic, Pomul Vieții din Rai era Pecetea Chipului Divin şi „Pomul – Hotarul – Ispitirii", era Hotarul Ascetic, de a „Păstra" o Natură pură ne-pătimaşă – nestricată.**

Ce vrea să ne învețe **Părintele Ghelasie** aici? El dă o interpretare cu totul aparte Pomului Vieții şi Pomului ispitirii (Pomului Binelui şi al răului din Rai).

Pomul Vieții ar fi, după **Părintele Ghelasie**, preînchipuirea Altarului. La Pomul Vieții trebuia să vină Adam pentru a stabili Legătura cu Dumnezeu.

Adam viețuia între „**Plăcerea Raiului**" şi Divinul cel peste Rai al Pomului Vieții. Adam nu trebuia să se bucure

de „**Plăcerile Raiului**" ci el trebuia să se orienteze şi către Divinul cel Dincolo de Rai pentru a stabili legătura cu Dumnezeu.

Şarpele demon sesizează această slăbiciune a protopărinților noştri şi caută să lărgească această despărțire, să facă o scindare care ar reprezenta „**binele şi răul**". Astfel interpretează **Părintele Ghelasie** Pomul Legământului: „*Se zice mistic, că Pomul ispitirii, al Binelui şi al răului, se numea* „***Pomul Legământului***", *dar Şarpele demon îl preface în* „***pomul morții păcatului***"".[5]

Cu insistență ne atrăgea atenția **Părintele Ghelasie** că Pomul Vieții din Rai este Pecetea Chipului Divin. Asupra acestui fapt trebuiau să mediteze Protopărinții, după cum şi noi astăzi trebuie să conştientizăm că suntem purtătorii Pecetei Chipului Divin pentru a ne putea păstra o natură nestricată, nepăcătoasă.

Postul ca asceză nu reprezintă doar o interdicție față de anumite produse alimentare (ce devin ispite), ci înseamnă o cale prin care putem stabili comuniunea cu Dumnezeu. Interdicția pe care au avut-o protopărinții noştri, de a nu se consuma din „**Pomul – Hotarul Ispitirii**" reprezintă tocmai calea ascezei, a purității, calea cea mai directă de apropiere de Dumnezeu.

„*Adam nu avea Voie să mănânce din acest Pom, ci toate Rodurile lui să ia Locul Pomului Vieții, unde se zice că* „***se mistuiau de un FOC DUMNEZEIESC***"".[6]

11. **Omul nu poate fi „părți", ci un Întreg Ființial de Făptura Om.**

Atragem atenția asupra faptului că pe **Părintele Ghelasie** îl interesează omul ca totalitate, ca întreg care funcționează în mod unitar. Porneşte de la ideile Sf. **Palama**, care consideră omul ca un Chip Ființial de Om,

ce nu poate fi împărțit, ca o Asemănare Creativă a CHIPULUI FIINȚIAL DIVIN.[7]

12. **Omul este Chip Ființial-Om şi în cadrul acestuia este Pneuma-Psihi şi Soma, încât Omul-Chip este propriu-zis Omul, sursa Sufletului şi trupului său.**

Secole de-a rândul s-a considerat că omul are o structură dual㠠(dichotomică), trup şi suflet. Se punea accentul pe una sau pe alta dintre aceste două laturi ale omului şi se neglija întregul. Trupul era considerat ca un recipient în care se adăposteşte sufletul, iar acesta ca o **energie spirituală** ce poate părăsi oricând trupul. Astăzi această concepție este abandonată. Nu mai este recunoscută prezența sufletului sau, cel mult sufletul este conceput ca un produs funcțional al trupului. Sufletul, „**mintea**", spiritul ar ține de funcționalitatea neuronilor. Nu cred că ştiința şi în mod special medicina vor mai reveni la conceptul structurii duale a omului.

Părintele Ghelasie consideră că, deşi prin concepție omul este un întreg, păcatul introduce un clivaj în interiorul propriei sale ființe. În teologia sa mistică, omul nu este o ființă compusă din două principii separate: trup şi suflet. El este, înainte de altceva, chip. Trupul şi sufletul sunt manifestări ale chipului, iar nu stări de sine stătătoare. Ni se cere să înțelegem că dualitate nu este în trup şi suflet, ci între principiu şi manifestare. Chipul de om este principiul, în timp ce sufletul şi trupul sunt manifestări ale acestui principiu. Chipul ca principiu, este imuabil şi indestructibil, în timp ce sufletul şi trupul, ca manifestări, sunt supuse schimbărilor. Ne-schimbarea, Permanența, chipului de Om este „Pecetea Suflării Divine". Această pecete divină nu este, însă, o categorie statică, o simplă formă sau tipar, ci un „**viu personal**".

13. **Dumnezeu nu Creează Sufletul şi trupul de Om, ci Creează Chipul Personal de Om care apoi în cadrul acestuia este şi Suflet şi trup. Sufletul şi trupul se formează de la sine, din Chipul Ființial de Om, ca o structură proprie de Om.**

Părintele Ghelasie acceptă această dichotomie a omului în Pneuma (Psihi) şi Soma însă ne atrage atenția asupra faptului că nu trebuie să neglijăm Pecetea Chipului Divin din noi, care formează întregul.

În Referatul Biblic când se vorbeşte despre Facerea omului se spune:

„*Domnul DUMNEZEU a făcut pe om din țărâna pământului, i-a suflat în nări suflare de viață, şi omul s-a făcut astfel un suflet viu*". (Facerea 2, 7)

Se pare că e vorba aici de o Facere a omului în etape: mai întâi este făcut trupul din țărâna pământului, apoi se realizează suflarea Divină. Iată de unde vine dichotomia trup şi suflet. Şi este firesc ca sufletul să capete întâietate, el provenind din suflarea lui Dumnezeu.

Părintele Ghelasie consideră însă că Dumnezeu l-a făcut pe om deodată, cu trup şi cu suflet – prin aplicarea Pecetei Chipului Divin de Om.

Înrudirea Omului cu Divinitatea se realizează prin primirea de către acesta a Pecetei Chipului lui Dumnezeu, Chipul Personal de Om, care este Asumat de către **Hristos**. Aceasta este cea mai profundă Taină Divină.

14. **Sufletul şi trupul sunt schimbători, pe când Chipul de Om este Permanent şi neschimbător, ca Asemănarea Chipului Lui Dumnezeu.**

Cât de schimbător este Omul, câte căderi în păcat şi câte înălțări nu poate realiza el în timpul vieții

sale, însă Chipul de Om şi-l păstrează. Şi-l păstrează oare?

Avem chipul lui Dumnezeu cu noi, în noi, îl neglijăm însă. În loc să-l punem în lumină şi să-l facem să strălucească, adesea îl opacizăm prin comportamentele noastre. Nimeni nu-l mai poate vedea, nici măcar nu-l poate bănui. Chipul lui Dumnezeu este o esență care se întreține prin folosire, prin etalare.

15. **Şi Ne-schimbarea şi Permanența Chipului de Om este că are pe el Pecetea Suflării Divine, ce îl face şi îl Creează pe Om, şi care se menține ne-şters şi Veşnic.**

Ce reprezintă Omul în esența sa? Asemănarea Chipului lui Dumnezeu. Această asemănare este Asumată de către Hristos. Toate aceste reveniri şi insistențe ale **Părintelui Ghelasie** au ca temei asimilarea acestei Taine Divine de către noi.

Trebuie să conştientizăm că suntem purtătorii acestui chip şi să ne ferim să-l murdărim sau să-l acoperim. Îl înțeleg pe **Părintele Ghelasie**, îi înțeleg insistența, însă îmi dau seama că nu am gândit nicicând aşa. Nu am făcut-o fiindcă nu am fost învățat s-o fac. Copil fiind nu am fost luat de mânuță şi dus în fața icoanei pentru a recunoaşte chipul lui Dumnezeu din mine. Nici nu am fost înfricoşat ca să-i pot da cinstire şi nici nu am fost înălțat la înțelegerea acestei mare taine.

Doar **Părintele** m-a apropiat astfel de Dumnezeu, el mi-a arătat pecetea divină din mine.

16. **Nici Sufletul şi nici trupul, nu au Pecetea Divină, ci Chipul Personal – Ființial de Om şi din aceasta se repercutează în Suflet şi în trup.**

Suntem obişnuiți să gândim ca atunci când vorbim de sufletul Omului trebuie să stabilim imediat legătura cu Divinitatea, ca şi cum sufletul ar fi o parte din

Suflarea Divină şi ar fi singura parte a corpului care ar stabili această legătură, ceea ce nu pare a fi tocmai biblic.

17. **Ca Chip de Origine - Om, Omul este în această Unitate – Întreg, cu Activul direct şi Personal, nu cu Sufletul şi trupul.**

Deşi apar unele aspecte naive în gândirea **Părintelui Ghelasie,** eu sunt sigur că el le-a menținut tocmai pentru a preamări întregul. Întregul reprezintă viul, chiar dacă este format din mai multe organe. Atrag atenția asupra unor elemente de naivitate deoarece întregul nu mai este cu adevărat perfect funcțional atunci când unul din organele sale (inima, ficatul, rinichiul etc.) se află în necaz. Insistența **Părintelui Ghelasie** aici este pentru a da Cezarului ce este al Cezarului, iar Cezarul este, în cazul, de față Chipul de Origine – Om.

„*Eu nu trăiesc şi mă mişc cu organele din mine, ci cu VIUL meu Personal care dă Vitalitate organelor. Aşa VIUL Chipului Personal de om Vitalizează Sufletul şi trupul şi toate zisele componente şi mişcări Sufleteşti şi trupeşti. Sursa VIULUI nu este nici în Suflet, nici în trup, ci cu Chipul Personal de Om, care la rândul său are VIUL din ACTIVUL PECETEI DIVINE de pe Chipul Omului*".[8]

18. **Adevărata mistică este aceasta a Chipului de Om Personal, nu mistica Sufletului şi nici a trupului, ci a Întregului direct de Om, care apoi se prelungeşte în Suflet şi trup. Activul nu-l face nici Sufletul şi nici trupul, ci Chipul Personal de Om.**

Lucrurile sunt limpezi până aici, nu necesită comentarii de prisos. Mă gândesc la faptul că mulți filosofi şi oameni de ştiință (adevărați titani ai gândirii umane) au avut trupul schilod, aproape total deteriorat,

dar au realizat opere geniale. A realizat sufletul lor o supracompensare? Amputarea unui braț afectează trupul, Chipul de Om sau toate la un loc? O paralizie totală a corpului provocată de fracturarea măduvei cervicale ce afectează? Faptul că persoana este lucidă, că poate avea trăiri spirituale complexe şi intense ne-ar da dreptul să credem că sufletul este localizat doar la nivelul encefalului? Este legat oare în aceeaşi măsură şi de inimă, de plămâni şi de alte organe? Gândim cu creierul şi simțim cu inima, sau organismul nostru formează un tot unitar, formează Viul ca întreg, de care vorbeşte **Părintele Ghelasie** ?

Ajung aici să-i dau dreptate **Părintelui Ghelasie**.

19. **Omul trebuie să aibă în primul rând Memorialul Conştiinței Pecetei Divine, Imprimată pe Chipul său de Om şi această Conştiință să dea şi o Conştiință de Suflet şi de trup.**

Recunosc că îmi vine greu să accept existența conştiinței de suflet sau a uneia de trup alături de conştiința întregului de Om. Poate îmi vine mie greu să recunosc existența unei conştiințe de suflet şi de trup atâta timp cât nu ştiu ce înseamnă coborârea rugăciunii în inimă, nu ştiu dacă iubesc cu inima sau cu sufletul. Ca biolog nu pot atribui inimii astfel de calități cu toate că, recunosc, nu înțeleg pe deplin ce reprezintă sufletul. Nu am învățat nici la şcoală şi nici nu am descoperit ca autodidact acest lucru. De aceea mă asociez **Părintelui Ghelasie** şi văd omul ca un întreg controlat în primul rând de Memorialul Conştiinței Pecetei Divine. De altfel, chiar **Părintele Ghelasie** ține să ne precizeze că: „*Sufletul şi trupul nu pot avea Conştiințe separate de CONŞTIINȚA Chipului de Om. Vederea lui DUMENEZEU nu se vede cu Sufletul, nici cu trupul, ci cu Chipul direct de Om, prin*

care Vede şi Sufletul şi trupul în specificul lor propriu, ca Minte-Suflet de care vorbesc Sfinții Părinți".[9]

20. **Vederea aceasta directă cu Chipul de Om este Vederea Harică de care vorbesc Sfinții Părinți.**

Purtând Pecetea Chipului Divin se pare că omul poate avea şi o Vedere Harică. Pentru realizarea acesteia se pare că trebuie să întreții cu adevărat legătura cu Dumnezeu prin rugăciune. Rugăciunea este puntea de legătură. Rugăciunea activează asemănarea noastră cu Divinitatea. Activează spun, ceea ce înseamnă că noi avem toate potențele în noi dar fie că nu ştim să le folosim, fie că nu vrem.

Sfinții Părinți au reuşit să realizeze Vederea Harică. Dacă n-ar fi realizat-o ei n-am fi crezut că ar fi posibilă pentru om. Nu cunoaştem limitele umane nici în înălțare şi nici în cădere.

Nu degeaba insista Socrate în al său dicton: „*Cunoaşte-te pe tine însuți*". Aceasta ar însemna, în primul rând, deşteptarea conştiinței că eşti purtătorul Pecetei Chipului Divin.

21. **Dar şi Filocalicii au dreptate, când vorbesc de un Activ al Sufletului şi al trupului, că Omul păcătos intră în altă „manifestare", de patimă şi anormalitate.**

Ce ar trebui să înțelegem prin acest Activ al Sufletului şi al trupului? Să fie vorba de activarea acelor trăiri instinctive care scapă de sub controlul conştiinței sub imperiul păcatului? Unii se îngrozesc atunci când vorbim de animalitatea din noi. Sunt însă unii oameni care au un comportament subuman, am putea spune animalic, însă nu dorim să jignim în nici un fel animalele. Cum este posibil ca o mamă să-şi omoare propriul copil cu o seninătate incredibilă? Cum este posibil ca o ființă umană (un om) să omoare un copil în bătaie? Cum este

posibil ca un stat, cu o putere militară puternică să ocupe un alt stat şi să provoace crime de război abominabile în virtutea unor drepturi imaginare?

Toate acestea par a scăpa de sub Activul Chipului de Om şi să țină de un activ al părților componente (suflet sau trup).

Ce înseamnă activ al trupului? Înseamnă doar plăcere carnală? Înseamnă robia viciilor care satisface plăcerile trupeşti? Orice forțare de acest gen poartă amprenta păcatului. Trufia, vanitatea, fariseismul, narcisismul, mândria şi alte manifestări asemănătoare țin de activul sufletului căzut în păcat.

22. **Prin păcat, Omul orbeşte ca Chip de Om, şi Activul Omului se mută pe componentele sale structurale, ca Suflet şi trup, şi aşa Sufletul se face o compensație de Chip Personal, iar trupul tot o compensație, dar în specific trupesc, care adesea se contrariază şi se distrug reciproc, de unde complexul Psihic şi biologic al Omului păcătos ce moare.**

Acest aspect rămâne o taină pentru mine. Încerc să fac o legătură cu ceea ce reprezintă conştientul, subconştientul şi inconştientul din trăirea noastră. Acestea mi se par în interrelație şi în influențare reciprocă. Să acționeze subconştientul şi inconştientul în mod independent ca şi cum ar scăpa de sub controlul conştientului? Căderea în păcat şi manifestările provocate de această stare să reprezinte oare o etalare a activului sufletului sau trupului? Oare căderea în păcat este întotdeauna involuntară, o manifestare inconştientă?Oare o crimă premeditată pregătită cu multă migală şi cu lux de amănunte poate să însemne o ieşire de sub controlul conştientului? Parcă prea ar fi solvabil păcatul.

Este adevărat însă că în astfel de situații Omul orbește ca Chip de Om. Nu este vorba de a-şi pierde înfățişarea de om ci calitatea de Om, Pecetea Chipului Lui Divin.

Prin păcat, omul pierde conştiința chipului său de om, el orbeşte în duh. Omul vede doar manifestările în trup şi suflet, pe care le consideră realități ultime. În acest fel, manifestarea se substituie principiului care o generează. Aparenta autonomie a sufletului şi trupului dizolvă **chipul de om** într-un complex psihobiologic. Atât trupul, cât şi sufletul încearcă să reconstituie, în mod independent, întregul, să compenseze, fiecare în felul său, absența chipului, ceea ce conduce, inevitabil, la conflict. În cele din urmă, moartea, ca rod al păcatului, separă sufletul de trup, omul devenind astfel un suflet lipsit atât de vederea propriului chip cât şi de trup.

Calea mistică năzuieşte la recuperarea, prin har, a conştiinței chipului de om. Nici trupul şi nici sufletul nu constituie obiecte ale despătimirii. Ele se pot vindeca doar prin redeşteptarea chipului, ceea ce constituie lucrarea tainică a Duhului. Vederea directă a Chipului de Om este vederea harică despre care vorbesc Sfinții Părinți.

23. **Păcatul face două dezgoliri: odată de Chip Personal, şi încă o dată de trup, încât la moarte Omul rămâne un biet Suflet cu Chipul Personal chiar, sau orb şi mutilat de trup.**

De cele mai multe ori păcatul este marcat de patimile trupeşti. De aceea am putea considera că activul trupului duce la ruperea de Chipul Personal, iar la moarte Chipul Personal este pur şi simplu mutilat de trup.

Păcatul poate fi provocat însă şi de Activul sufletului. Căderea pare a fi şi mai mare, iar ruptura de

Chipul Personal şi mai evidentă. Şi în această situație Chipul Personal apare la moarte mutilat.

Şi într-o situație şi în alta păcatul degenerează, duce la dezmembrarea întregului afectând Chipul de Om şi Viul Omului în ansamblu.

24. **Sfinții Părinți vorbesc de un Adânc al Sufletului, ca Duh ce este iarăşi adevărat, că Memorialul Chipului de Om cu Pecetea Divină S-au ascuns în acest adânc de Duh, ca o compensație a Conştiinței Harice.**

Am pus mai mult accentul pe căderea în păcat, care determină o stricăciune a trupului şi chiar a sufletului. Sunt însă şi oameni cu manifestări spectaculoase în Duh. Mulți Sfinți Părinți au probat aceasta, ceea ce înseamnă că poate constitui o caracteristică a Chipului de Om. Pentru a vedea creşterea în Duh, ne sugerează **Părintele Ghelasie**, pornind de la comentariile Sfinților Părinți, ar fi vorba de coborârea şi sălăşluirea Duhului lui Dumnezeu în adâncul Sufletului, în adâncul Ființei Umane, de unde se poate manifesta ca o compensație a Conştiinței Harice.

Este ca şi cum ar avea loc o creştere şi înflorire a Pecetei Chipului Divin.

25. **Taina Pecetei Divine este o Mare Taină, ce doar în Conştiința Harică se descoperă Făpturii Create. De aceea, prin Duhul Cel Preasfânt se Revelează. Noi trebuie să Primim deschiderea Duhului, ca să putem avea acces la cele Divine.**

Un aspect este foarte important apare aici, de care trebuie să ținem seama în trăirea noastră religioasă. Toți suntem purtătorii Pecetei Chipului Divin, însă dacă nu conştientizăm lucrul acesta şi dacă nu ne orientăm către Dumnezeu, la altarul închinării, acesta nu se manifestă. Vorbeam de rugăciune, de Darul Liturghisirii, de faptul că

Duhul Sfânt se coboară pentru a ridica Darul nostru la Dumnezeu. Legătura noastră cu Dumnezeu trebuie mărită continuu. Numai întâlnirea la Altarul închinării duce la creşterea Pecetei Divine din Chipul de Om al nostru.

26. **Persoana Integrală Om cu Pecetea Divină are toate capacitățile de Activ, ce apoi urmează să se răsfrângă şi în Suflet şi trup, ca să participe la cele ale Persoanei Om.**

Două aspecte se ridică aici: „*Ideal ar fi fost, ca tot acest ACTIV să fie direct al Persoanei – Chip – Om, dar păcatul a schimbat direcțiile şi orientările*".[10]

Deci, noi avem un Activ global, pe care îl putem valorifica sau nu. Acesta poate fi atins de păcat şi poate fi strâmtorat în manifestarea sa, sau poate fi substituit de activul sufletului, sau de a-l trupului care, uneori reprezintă mult mai puțin sau cu totul altceva.

Cel de al doilea aspect ar fi dat de faptul că noi suntem înzestrați de Dumnezeu cu anumite calități pe care putem să nu le descoperim sau le descoperim târziu. Descoperirea Harurilor Divine cu care am fost înzestrați prin Pecetea Chipului Divin, se poate realiza numai prin permanenta legătură cu Dumnezeu, altfel acestea se răsfrâng în suflet sau în trup, pot fi diminuate sau umbrite de păcat.

27. **Ființa ca Persoană, are un Activ direct Ființial, ce apoi se răsfrânge şi ca Energie.**

Părintele Ghelasie pune aici în discuție aşa-numitele Energii Harice Dumnezeieşti. El arăta că:

„*DUMNEZEU CA PERSOANĂ FIINȚIALĂ face ACTIVUL Creației, care prin Energiile HARICE DUMNEZEIEŞTI i se face accesul înfăptuirii Creației, că Ființa nu este* ***Transmisibilă****, ci se COMUNICĂ prin ACTELE*

Sale şi ACTELE FIINȚIALE şi Comunică apoi prin HAR, de unde Teologia Creştină a LUCRĂRILOR HARICE DIVINE".[11]

Pe de o parte Activul Creației este transmis prin Energiile Harice, iar pe de altă parte chiar şi Omul ca Ființă – Chip, chiar dacă este de condiție de Creație, are activul său direct Personal – Ființial de Om, care se transmite prin energiile sale. Aceste energii nu ar fi „**energii naturale**" comune ci „**energii umane**".

Părintele Ghelasie ne atrage atenția că este greşit să considerăm sufletul şi chiar trupul ca energii umane: „*Ființial Omenesc este şi în Suflet şi în trup şi apoi Sufletul şi trupul produc şi energiile Ființei Omului, ca fenomene psihice şi fenomene biologice, sau chiar mecanice – fizice*".[12]

Înțelegând greşit energiile Harice şi energiile umane, fie ele psihice sau trupeşti, mulți au degenerat într-o „**mistică prin energie**" şi s-a ajuns la o magie ocultă a fenomenelor energetice fizice şi psihice, ceea ce a condus până la paranormaluri luciferice. În zilele noastre magia ocultă a căpătat dimensiuni nebănuite.

Părintele Ghelasie reia cu insistență că: „*normal mai întâi Actul îl face Persona Ființială Om, şi apoi se transmite Sufletului şi trupului şi apoi se produc energiile psihice şi trupeşti*".[13]

Deşi a fost acuzat, de unii care nu l-au înțeles, sau l-au cunoscut foarte puțin, că ar fi simpatizantul (susținătorul) unor practici yoghine, **Părintele Ghelasie** s-a delimitat categoric de acestea şi ne avertizează cu tărie că:

„*Biblic, nu se admite* „***magia energetică***". *Practicile energetice sunt foarte periculoase, că*" ***fură" Activul Ființial, îl împătimeşte şi îl perverteşte până la demonism. Sufletul, înnebuneşte şi trupul se***

îmbolnăveşte, că este secătuit de energiile sale, şi robit până la pierderea propriilor Memorii. Încercarea de a „trata" şi vindeca bolile energetice tot prin energii, se dovedeşte a fi ineficientă, chiar dacă zis Ştiințific se fac unele ameliorări".[14]

VII. UCENICUL ŞI DUHOVNICUL

În 1989 s-a declanşat, pentru noi, Big-bang-ul luminii şi al libertății spirituale. Nu acelaşi a fost efectul în domeniul libertății materiale. Torentul tumultuos al revoluției a ridicat la suprafața apelor mocirloase puzderia de vreascuri şi de deşeuri umane care trebuiau să curgă în aval şi să dispară vederii şi existenței noastre dincolo de limita orizontului, în Oceanul Planetar. În această privință n-a fost să fie aşa deoarece, deşi apele s-au mai limpezit, toată scursura umană ridicată la suprafață s-a organizat şi a format o rețea maladivă şi rezistentă, care reprezintă mafia puterii şi miliardarii de carton, care se mențin încă la suprafață şi nu se lasă purtați de curenții spălători.

În ceea ce priveşte Big-bang-ul luminii şi al libertății spirituale nu ne putem plânge. Sunt adevăratele câştiguri ale Revoluției, Şi, totuşi, trebuie să-ți croieşti drum statornic printre lianele şi capcanele dezinformării, ale curentelor pseudoştiințifice şi ale magiei albe şi negre, care au proliferat până la refuz. Ai însă libertatea opțiunii şi depinde de tine pe ce cale te orientezi.

Revenirea la normal a fost marcată de o serie de apariții inedite în cultură, religie şi mistică. Dacă înainte de 1989 trebuia să te strecori ca printr-o gaură de şarpe pentru a pune mâna pe o carte bună (şi cartea era ieftină), după câştigarea libertății trebuie să ai mare putere de discernământ pentru a selecta cărțile cu adevărat valoroase acoperite de munți de maculatură (prețul fiind în multe cazuri exagerat).

Aşa am descoperit „**Medicina isihastră**" a **Părintelui Ghelasie.** Cartea a constituit un adevărat şoc

prin maniera prezentării unui conținut deosebit de interesant şi nou pentru noi. Lucrările **Părintelui Ghelasie** apăreau într-un ritm neaşteptat, iar tematica abordată era atât de variată şi de îndrăzneață încât ne provoaca la profunde meditații. De aici a pornit şi dorința de a-l cunoaşte personal. Începutul l-a făcut băiatul meu, Georgian-Tiberiu, care pe atunci era student la medicină şi care, împreună cu nişte colegi de-ai săi, a ajuns, într-o vacanță de vară şi pe la Frăsinei. Cu această ocazie au fost culese primele informații.

Drumul de la Iaşi la Frăsinei l-am făcut în echipă, iar întâlnirea cu **Părintele Ghelasie** îmi va rămâne neştearsă pentru toată viața. Veseli şi cu dorința de a-l cunoaşte pe **Părintele**, care ni se părea inabordabil, influențați fiind, poate, de dificultățile parcurgerii cărților sale, am fost treziți la realitate şi smeriți, din momentul în care am pătruns în mănăstire. Semnalul l-am primit de la mănăstirea din vale, după citirea **Legământului cu Blestem** lăsat de Sfântul Calinic, în care este prezentată interdicția femelilor de a intra în Mănăstirea Frăsinei. Am simțit pecetea Athosului şi am continuat să ne controlăm limbajul şi gesturile.

Întrebăm de **Părintele Ghelasie** pe un monah mai în vârstă, acesta ne-a arătat un grup de călugări în care se afla şi **Părintele**.

Am aşteptat să rămână singur şi apoi ne-am îndreptat cu oarecare şovăială spre dânsul. Stânjeneala ne-a trecut repede, deoarece am fost întâmpinați cu un surâs primitor care îi lumina fața. Înalt, cu fața trasă, cu nasul bine marcat şi cu urechile mari, cu o mustață abia mijândă, ca a unui flăcăiandru, care se arcuia spre barba alcătuită doar din câteva fire lungi, pe care le puteai măsura dintr-o privire ne-a primit zâmbind şi

binevoitor. Cutele frunții se întretăiau şi se delimitau adânc atât pe orizontală, cât şi pe verticală, de parcă formau o cruce. Acum, după ce i-am pătruns cu mintea şi cu simțirea cartea „**Omul HOTARUL de Taină**", când am înțeles că **Părintele** considera omul ca **hotarul crucii cosmice**, iar **crucea** ca Taina Iubirii Absolute, pot spune că era purtătorul Crucii Cosmice, a Crucii ca taină a Iubirii Absolute. Ochii profunzi, inteligenți, catifelați şi blânzi te priveau parcă din adâncul sufletului, iar vocea groasă făcea contrast cu fragilitatea corpului. Părea un om între două vârste, un adolescent maturizat înainte de vreme. Când l-am văzut ultima dată, în 2002, marcat de boală, arăta ca un sfânt. N-am bănuit că n-am să-l mai văd, dar în timp ce-l priveam îl asemănam cu un sfânt. Fața **Părintelui** radia atâta lumină, atât de calm şi bunătate, atâta pace duhovnicească încât n-am s-o uit până la sfârşitul zilelor mele.

De la prima întâlnire ne-am simțit apropiați. După ce ne-a cazat am mers la vecernie, iar după vecernie a venit în chilia noastră, ne-am aşezat pe pat şi am început să-l întrebăm, toți deodată câte ceva. Fiecare cu frământările sale. Eram curioşi să-i cunoaştem ideile, să-i descifrăm tainele gândirii, care din cărți se desprindeau mai greu. În dialog a fost magistral. Nu mă aşteptam. Credeam că are să se învârte în jurul ideilor şi n-am să-l înțeleg. Dimpotrivă, avea o expunere logică, cu un limbaj atrăgător, presărat cu expresii olteneşti, printre care „**măi tataie**" era de un pitoresc aparte.

Discuțiile au fost canalizate pe direcția Genezei. Nu speram să găsesc atâtea puncte comune. De altfel, dezbaterile primei întâlniri au stat la baza primului dialog realizat cu **Părintele Ghelasie: "Un dialog despre Originile Lumii cu Părintele Ghelasie Gheorghe**" (1997).

Următoarele întâlniri au avut caracterul unor prelegeri pe înțelesul neiniților, care vor să afle câte ceva despre mistică pe cale intelectuală.

Cu sinceritate spun că i-am citit şi încă îi citesc unele dintre interesantele şi surprinzătoarele sale cărți cu hârtie în față şi cu creionul în mână, făcând adnotări, scheme şi trimiteri nesfârşite la profundele idei puse în discuție. Dialogul direct reprezenta cu totul altceva. Ideile se derulau cu rapiditate, erau prezentate în toată complexitatea lor, fiind nuanțate aspectele esențiale, apoi reluate şi dezvoltate elementele mai subtile. Nu puteai să nu fii impresionat de uşurința cu care îşi argumenta ideile şi de complexitatea conexiunilor pe care le realiza în mod spontan. Simțeai alături de tine pe gânditorul profund, care analizase toate părțile posibile ale problemei puse în discuție. De unde venea această cunoaştere profundă? De unde îndrăzneala de a trece peste interpretarea comună sau peste cea consacrată, fundamentată de Sfinții Părinți şi de a căuta noi deschideri, noi interpretări? Adesea l-am întrebat direct de unde a pornit în punerea bazelor gândirii sale mistice. Răspunsul era invariabil: de la duhovnicul meu, de la Avva, **Arsenie Praja**, pustnicul de la Mănăstirea Râmeț. Acum, când înțeleg mai bine cine a fost pustnicul **Arsenie Praja** şi ce rol a jucat în formarea **Părintelui Ghelasie** ca isihast şi ca mare mistic, încă mă întreb: ce anume l-a învățat duhovnicul său? La învățat, în primul rând să îşi găsească direct şi personal calea duhovnicească, să descopere Specificul Carpatin Filocalic. Vorbea cu atâta patos şi recunoştință de duhovnicul său încât nu mai puteam continua cu întrebările.

Nu poți să-l înțelegi pe un om dacă nu-l cunoşti cu adevărat, dacă nu îi simți trăirile şi dacă nu-şi deschide sufletul. Mă consider un muritor norocos, care a avut posibilitatea să discute cu **Părintele Ghelasie** şi să afle câte ceva de la el.

Cum de a scris **Părintele Ghelasie** atâtea lucrări de medicină isihastă? De unde a pornit?

Destul de târziu am aflat că tânărul **Gheorghe-Tudor Popescu** a urmat, în perioada 1962-1964, cursurile unei şcoli tehnico-sanitare din Cluj şi că a intenționat să studieze medicina. Nu a avut însă parte de astfel de studii. Aşa se face că a devenit asistent medical la Abrud. Cât de mărinimos şi de înțelegător a fost încă de pe atunci, putem deduce din faptul că, deşi a fost repartizat la un spital din Cluj, a cedat locul său unei colege, căsătorită în Cluj, care l-a rugat să înțeleagă şi s-o ajute să-şi salveze căsnicia. Aşa se face că a plecat în locul ei la un spital din Abrud.

Dorința de a deveni călugăr devenea din ce în ce mai puternică. Îndemnat de gândul acesta a început să ducă un regim de viață asemenea unui monah. Mai mult decât atât, a început să practice o adevărată asceză. Frământările şi trăirile sale au fost sesizate de o colegă din spital, care s-a apropiat de el şi i-a vorbit despre **Părintele Arsenie Praja** de la mănăstirea Râmeț. Ea l-a dus la mănăstire şi l-a pus în legătură cu acest mare isihast, care avea să-i devină duhovnic.

Începutul a fost atât de greu şi încercările au fost atât de dure, aşa cum vom vedea, încât nevoia l-a determinat pe tânărul **Gheorghe-Teodor** să găsească anumite căi de supraviețuire. Povestea adesea cu haz şi cu luare aminte despre încercările sale, dar şi cu smerită recunoştință pentru duhovnicul său. Nevoia l-a învățat să

descopere hrana naturală şi să se „**împrietenească**" cu cerealele.

De la prima întâlnire **Părintele Ghelasie** mi-a recomandat aşa-numita „**pâine harică**". Cu ocazia aceasta mi-a povestit cum a fost învățat să facă şi să mănânce o astfel de pâine, cum a fost nevoit să se „împrietenească" cu ea. Nu este cazul să insistăm aici asupra acestui aspect deoarece, cu multă dăruire ne prezintă experiența sa în lucrarea „**Între Nevoință şi Har**". Pâinea harică poate fi transformată în **lapte de pâine** şi chiar în **borş de pâine**, însă îmi atrage atenția că pentru aceasta trebuie să-ți obişnuieşti organismul.

I-am urmat sfatul şi câteva luni am consumat pâine harică simplă sau cu diverse alimente. Am consumat cu plăcere şi lapte de pâine şi recunosc că a fost cea mai reuşită perioadă de curățire a organismului din viața mea.

Părintele a învățat să facă diferite rețete de hrană naturală (hrană vie), pe care le-a experimentat pe propriul organism. Toate acestea pot fi încadrate în ceea ce avea să numească medicină isihastă, deoarece s-au dovedit benefice şi cu efecte de-a dreptul miraculoase.

Eram la Mănăstirea Frăsinei când a venit un neamț (un sas care se stabilise în Germania) pentru a lua de la **Părintele Ghelasie** rețete pentru tratarea unor boli. **Părintele** îi recomandase înainte un tratament bazat pe principiile medicinii isihaste, care avusese efect pentru o boală pe care o avea şi pentru vindecarea căreia nu găsise nici un fel de remediu. Acum venise în mod special pentru a câştiga cât mai mult din experiența **Părintelui** deoarece tratamentul recomandat de el avea un mare succes.

Cărți de medicină naturistă se găseau şi la noi după 1990 în toate librăriile. **Părintele** mi-a vorbit însă de taina medicinii isihaste, despre modul în care trebuie înțeles tratamentul şi aplicat. De la început mi-a spus, vorbindu-mi despre hrana noastră şi despre îngrijirea trupului, că omul trebuie să „*umanizeze mâncarea prin Focul vieții de sus al Chipului Divin al Vieții*". Îmi atrăgea atenția că hrana trebuie să fie sacralizată. Pentru el cerealele erau sacre, rupte din rai. Considera că cerealele nu sunt „*rodul pământului*" ci „*Chipul Pomului Vieții Divine ce se însămânțează în Pământ*". Nu am mai întâlnit o astfel de gândire până la el şi acum, când **Părintele** nu mai este printre noi, ideile lui îmi revin în minte şi îmi întăresc credința că mâncarea pe care o consumăm ne este oferită chiar de Dumnezeu, că „*omul nu este om prin* „***mâncarea naturii****", ci prin* „***mâncarea Divină***". O astfel de gândire se străduia **Părintele** să ne inducă în conştientul şi subconştientul nostru.

Terapia **Părintelui Ghelasie** este o sacroterapie. Dacă nu o consideri aşa nu are nici o valoare şi nici măcar nu trebuie să o urmezi. Acum abia realizez cu adevărat ce voia să spună **Părintele** când afirma că „*Omul a păcătuit prin mâncare şi stricăciunea începe de la trup spre suflet*". Mâncarea cea mai hrănitoare, cea mai sănătoasă şi cea mai binefăcătoare este cea naturală crescută în arealul tău, în habitatul tău, nu cea străină de casa ta, de apa ta, de aerul tău.

Ca biolog rămân surprins de profunzimea şi subtilitatea gândirii **Părintelui Ghelasie**. Fiecare specie se simte cel mai bine în mediul în care a fost zămislită. **Nicolae Vavilov**, marele genetician sovietic, a încercat să ne convingă de faptul că fiecare specie îşi are centrul său genetic. Aceste observații ale **Părintelui** sunt de

finețe şi de mare importanță în ceea ce priveşte teoria şi practica nutriției.

Dacă nu consideri hrana pe care o introduci în gură ca pe un lucru sacru, pe care trebuie să-l tratezi cu sfințenie, atunci nu are valoare pentru organism. De aceea prelucrarea hranei naturale nu trebuie să fie prea sofisticată. Produsele pământului (cerealele, fructele, legumele etc.) trebuie să nu fie denaturate prin fiert. Sunt ele bune bananele, portocalele şi alte fructe exotice, sunt însă cu mult mai hrănitoare şi mai adecvate fructele locale: merele, perele, nucile, prunele etc. Nici strugurii şi nici roşiile importate nu au aceeaşi valoare cu produsele pământeşti locale.

Hrana sacralizată devine trup al Domnului şi poate fi nu numai aliment, ci şi medicament.

Nu citiți nimic, nu urmați nici o recomandare de a **Părintelui Ghelasie** dacă nu gândiți aşa cum vă învață el, dacă nu sacralizați hrana, dacă nu aveți încrederea că Dumnezeu se găseşte în toate. Cerealele sunt sacralizate fiindcă Trupul Domnului Iisus Christos ni se oferă ca pâinea cea de toate zilele, iar sângele său ca băutura cea dătătoare de viață.

Pentru **Părintele Ghelasie** mâncarea poate fi mobilul bolii şi totodată al sănătății. Depinde cum o pregăteşti, cum o cinsteşti şi cum o foloseşti. Aceasta se poate considera aşa deoarece boala se hrăneşte cu o mâncare negativă, iar sănătatea îşi află rădăcinile într-o mâncare sacralizată.

Şi după cum spune **Părintele Ghelasie** în cartea „**În căutarea unei medicini creştine**", „*prin PÂINEA CEREASCĂ a TRUPULUI EUCHARISTIC LITURGIC HRISTIC prin Pâinea HARICA a Moralei Sfinte şi prin VIUL HARIC din*

Chipul Pâinii naturale, se vor reface MEMORIILE Vieții atinse de păcat şi moarte" (p. 54).

*

Părintelui Ghelasie îi plăcea mult să depene amintiri din anii de ucenicie. Vorbea cu sfințenie despre duhovnicul său **Arsenie Praja**, cel care, ca un adevărat Avva l-a inițiat în tainele vieții isihaste. Îl considera un mare duhovnic. Nuanța însă faptul că un mare duhovnic poate să fie acela care are parte de ucenici mari. Aşa îmi place şi mie să gândesc. Degeaba eşti un mare profesor dacă nu ai discipoli care să-ți continue opera ştiințifică. Marii profesori sunt puşi în lumină de discipolii lor, care trebuie să-i depăşească. Tot aşa un duhovnic bun poate pregăti mulți ucenici de valoare. Ucenicii mari însă pun în lumină strălucirea unui Mare Duhovnic.

Părintele Ghelasie era în căutarea unui Mare Duhovnic. N-a căutat însă mult. Soarta l-a ajutat să-l întâlnească pe Părintele **Arsenie Praja**. Se pare că erau pe aceeaşi măsură, sau tind să cred că Avva **Arsenie Praja** a avut norocul să-l aibă ucenic pe tânărul **Gheorghe Teodor Popescu** şi să-l modeleze după „**chipul şi asemănarea sa**". Nu aş fi îndrăznit să folosesc această expresie dacă n-aş fi simțit acest lucru din spusele **Părintelui Ghelasie**.

Multe dintre relatările sale le găsesc în cartea „**Între Nevoință şi HAR"** şi nu numai.

„*… cel mai important este să fie „Ucenici Mari şi ÎNFOCAȚI" că aceştia Descoperă şi mențin şi pe Duhovnicii Mari şi totodată se fac „Urmaşi şi Continuatori*".[1]

Un astfel de ucenic a fost **Părintele Ghelasie**. El simțea bine acest lucru, dar era pătruns până în toate

fibrele sale de recunoştința pe care un smerit discipol poate s-o aibă față de magistrul său (a se citi un smerit ucenic poate s-o aibă față de duhovnicul său).

Citesc însemnările **Părintelui Ghelasie** şi mi se reactualizează relatările de taină pe care ni le strecura în inimă şi în memorie în întâlnirile noastre.

Curiozitatea ne îndemna să-l întrebăm cum a pornit pe calea uceniciei şi cum de a acumulat atâtea comori ale spiritului. Nu puteam să înțelegem cum un pustnic a reuşit să-i deschidă gustul şi pornirile către mistica ortodoxă. Doream să ştiu, cu adevărat, cine a fost acest duhovnic despre care ne vorbea cu atât patos şi recunoştință. Aşa am aflat câte ceva despre Avva **Arsenie Praja**, însă tot aşa l-am descoperit pe Marele Ucenic care a fost **Părintele Ghelasie**, care pornise în căutare, fără încetare, pentru „**GĂSIREA Duhovnicească**".

„*Această GĂSIRE Duhovnicească nu ți-o poate da nici un Duhovnic, cât de mare ar fi, ci trebuie s-o câştigi tu direct şi Personal. Şi aşa Vei putea fi şi tu un Urmaş al TAINEI Duhovniceşti*".[2]

Întâlnirea cu pustnicul **Arsenie Praja** a fost hotărâtoare pentru tânărul **Gheorghe Teodor**. Întâlnirea nu a fost uşoară. În sensul că ucenicul nu a fost primit cu brațele deschise şi „dădăcit" către viața de călugăr. A fost mai curând invitat să-şi măsoare puterile, să gândească la ceea ce urmează cu toată seriozitatea, deoarece Jugul Crucii Duhovniceşti este foarte greu.

Tânărul **Gheorghe Teodor** a înțeles că pentru a deveni ucenicul pustnicului **Arsenie Praja** trebuie să se comporte în aşa fel încât să-l poată cuceri, să-l poată determina, prin calitățile pe care le are şi prin hotărârea neclintită, să-l ia ca ucenic.

Situația este clar prezentată în relatările **Părintelui Ghelasie**:

„Este greu să ne „POTRIVIM". Aşa, te rog, nu-mi strica „Liniştea" cu această „Obligație" în plus. Dacă tu ca Ucenic te vei „LEGA" de mine fără ca eu să mă LEG de tine, treaba ta. Dacă eşti capabil să mă URMEZI fără ca eu să-ți spun prea multe, este treaba ta să te faci „Ucenic". La urmă de tot se va vedea dacă eu te „PRIMESC" şi te ÎNFIEZ ca Ucenic. Să vedem ce „Foc de Ucenic" ai".[3]

O astfel de primire i s-a părut descurajantă. A înțeles însă, în final, că a fost calea cea mai bună pentru a aținta „FOCUL de Ucenic" din el. Nu a fost o descurajare pentru tânărul **Gheorghe Teodor**, însă, aşa cum spunea, a fost o mare încercare, o mare provocare. A aprins şi mai mult dorința de a merge pe calea aleasă.

Pentru a limpezi definitiv relațiile şi lucrurile pustnicul **Arsenie Praja** îi spunea, ca învățătură, să nu admită lângă el nici un ucenic pătimaş, supărător, gâlcevitor şi viclean.

Cele spuse de pustnicul **Arsenie Praja** nu erau glume. Nu au spuse fost spuse aşa, în treacăt, pentru a vedea ce efect au. Comportamentul său a fost, la început, de-a dreptul ostil. Acest comportament neaşteptat, mai ales în momentele grele de la început, i-au stârnit mânia, neîncrederea şi chiar gândul că totul este făcut cu răutate pentru a-l îndepărta. Cu sinceritate mărturisea **Părintele Ghelasie** trăirile sale de revoltă în acele momente, mânia care creştea de la o zi la alta provocând chiar dorința de a se răzbuna şi de a-l bate pe părintele **Arsenie Praja**.

Acest comportament era în aşa fel explicat de Avva încât nu dădea sorți de izbândă ucenicului.

Meditând la tâlcul celor spuse a înțeles tânărul **Gheorghe Teodor** că, de fapt, prin comportamentul său Avva începuse deja să-l accepte ca ucenic.

„*Fiule, îmi mai zicea Avva, Ucenicul Supărăcios este ca o* „***muiere blestemată***" *… Fii atent, eu sunt călugăr şi nu am voie să am lângă mine* „***chipuri muiereşti***", *dacă te Superi ca o muiere să dispari din faţa mea, că şi eu te alung ca pe un* „*drac blestemat*". *Cel mofturos şi Supărăcios să nu fie făcut călugăr şi să fie scos din Mănăstire. Să nu ai milă de Cel Supărăcios ca de un Şarpe otrăvitor, care trebuie să-l alungi. Este prima condiție şi baza Vieții Duhovniceşti: Să domini Supărarea şi mofturile ca la muiere*".[4]

Ne atrăgea **Părintele Ghelasie** atenția asupra înțelepciunii duhovnicului său. Pentru asta îl slăvea, pentru faptul că a procedat corect de la început. Duhovnicul nu trebuie să se comporte de la început ca un părinte, ci ca un legist. Ca unul care impune legile aspre ale isihasmului şi cere respectarea lor.

Atât de adânc i-au rămas înscrise în suflet şi în memorie amintirile primilor ani de ucenicie încât vorbea adesea despre experiența sa. Prezentările nu erau reluări asemenea povestirilor de război relatate de unii veterani. Regăsesc în scrierile sale multe dintre amintirile depănate, însă acum le dau semnificația unor învățăminte, a unor căi de urmat pentru începători în ale uceniciei isihaste.

„*În prima Treaptă Duhovnicul este CRUCE şi RĂSTIGNIRE pentru a ÎNVIA apoi în HAR, treapta a doua.*

În treapta întâi, Duhovnicul este cu bâta, cu sabia în mână. Ucenicul îl vede pe Duhovnic „*LEGISTUL*", *HOTARUL peste care nu poate trece*".[5]

Ce reprezintă aceste consemnări ale **Părintelui Ghelasie**, amintiri din propria formare, sau sfaturi către isihaşti? Aşa cum le-am simțit eu sunt trăiri personale care au căpătat caracter de norme, de legi ale vieții isihaste. Purificarea sufletului se face cu sacrificii, înaintarea pe calea isihastă se face cu mare greutate, cu anevoie. Purificarea însă se face pentru totdeauna. **Părintele Ghelasie** şi-a purificat sufletul, mintea şi simțirea pentru toată viața în perioada uceniciei sale. Este un mare păcat să vorbeşti despre un om dacă nu-l cunoşti, dacă nu-l înțelegi. **Părintele Ghelasie** s-a comportat ca un adevărat ascet, nu ca un yoghin, cum îl acuză, pe nedrept, unii. Nu accepta nici măcar să discute despre yoga şi despre yoghini şi ne avertiza asupra pericolului acestor practici păgâne. Acum tind să cred că reacțiile sale erau provocate şi de etichetările nedrepte şi jignitoare care erau făcute în acest sens la adresa sa. Le recomand celor care şi-au permis să facă aceste etichetări să se aplece măcar puțin asupra scrierilor cu caracter autobiografic ale **Părintelui Ghelasie**. Le recomand să ceară măcar câteva informații privind viața ascetului perfect celor de la Mănăstirea Frăsinei.

Revin la însemnările Părintelui deoarece mi-au fost relatate adeseori în discuțiile noastre: „*Duhovnicul el însuşi este văzut ca un ÎNGER al DOMNULUI, chiar dacă Poartă SABIA. Şi aşa O CINSTIRE SFÂNTĂ se trezeşte în Ucenic şi o ATENȚIE Duhovnicească în Duhovnic*".[6]

Găsesc aici dubla trăire a **Părintelui Ghelasie.** Îl recunosc pe ucenicul pe cale de formare care, într-un târziu reuşeşte să înțeleagă ce este şi ce trebuie să fie un Duhovnic, iar pe de altă parte îl simt pe Duhovnicul meu, pe **Părintele Ghelasie**, în simțirea şi trăirea de adevărat

Duhovnic. Nu poți fi un adevărat Duhovnic dacă nu te ridici la înălțimea sfântă a acestei misiuni.

Cea de a treia treaptă a uceniciei este aceea când „*HARUL LEGII se face şi IUBIRE de FIU şi de PĂRINTE*".[7]

Îl citesc şi răscitesc pe **Părintele Ghelasie** şi la fiecare reluare rămân uimit cât de multe elemente noi găsesc, care mi-au scăpat în citirile anterioare. Cu cât revin asupra lucrărilor sale cu atât le găsesc mai profunde. Mă rog la Bunul Dumnezeu să mă ajute să pot intra în profunzimea gândirii **Părintelui Ghelasie**. Simt însă că gândirea sa este fără margini, că în unele fraze a încimentat o adevărată filosofie. Îi urmăresc cu insistență gândirea antropologică şi consider că nu are seamăn. Nu a aprofundat-o nimeni până la El în felul acesta. A reuşit să-mi deschidă ochii şi să sfințesc Omul ca CHIP al lui DUMNEZEU. Am schițat în partea introductivă unele dintre frământările mele de biolog privind omul. Îmi dau seama că eu, ca biolog, am pus şi pun accentul pe omul căzut în păcat, pe omul care n-a reuşit să se desprindă de animalitate. **Părintele Ghelasie** îmi scoate în lumină pe omul mântuit de păcate, pe omul purificat prin rugăciune şi smerenie, care caută comuniune cu Dumnezeu. Acesta este Omul care reprezintă Hotarul de Taină conceput de **Părintele Ghelasie.**

Căutați-l aici pe **Părintele Ghelasie**. Încercați să-l simțiți cu adevărat, chiar dacă este greu. Răsplata insistenței este de neprețuit.

Citindu-l pe **Părintele Ghelasie** rămâi profund impresionat de profunzimea gândirii sale, însă cu o smerenie de adevărat isihast arată că: „*Scrierile mele sunt nişte însemnări proprii, în care am adunat „căutările mele de o Viață", cu nedumeririle şi neînțelegerile mele*

personale şi de aceea par uneori cu „amestecuri" de acest fel … Şi invit „cititorii" mei, să nu se grăbească, să se alarmeze, ci cu răbdare să parcurgă totul şi apoi să-şi facă o „părere".

Este greu să te „aperi" şi să „susţii" propriile tale „adevăruri", încât vor fi întotdeauna şi „învinuitori neîmpăcaţi". Nu aceşti „învinuitori" mă supără, ci mă înfricoşează „greşelile" ce pot fi într-adevăr şi pe care eu însumi nu le bag în seamă"[8].

Puţini sunt oameni care să preţuiască atât Omul. **Părintele Ghelasie** îl ridică până în sferele cele mai înalte şi îl face Hotarul de Taină dintre Dumnezeu şi Lume, îl consideră un simbol al Crucii Transcedentale şi îl pune, prin rugăciune în comuniune cu DUMNEZEU. După **Părintele Ghelasie** : „*Omul este considerat un Microcosmos, că are în miniatură tot Complexul memorial al Universului şi mai este considerat un „Micro-teos", o Asemănare de DUMNEZEU, nu Însuşi DUMNEZEU, că DUMNEZEIREA este doar în Sine Însăşi şi nu are o altă DUMNEZEIRE. Omul este PECETE – Asemănare Creată a CHIPULUI DIVIN şi în fiinţa Creată are Menirea să facă această Zugrăvire – Oglindire*".[9]

Nu întâmplător am pus aici şi alte păreri despre om. Urmăreşte iubite cititor măcar unele dintre gândurile despre om ale **Părintelui Ghelasie** şi, cu siguranţă, vei lua în serios măcar unele dintre ele şi îţi vei remodela gândirea, vei dori să intri cât mai mult în comuniune cu Dumnezeu.

VIII. ÎN LOC DE CONCLUZII

Mi-am propus să esențializez gândirea **Părintelui Ghelasie** trecând în revistă principalele idei privind facerea omului şi menirea sa. Am renunțat însă, deoarece m-am temut să nu încarc această carte şi să nu cad în greşeala veşnicii reveniri a **Părintelui Ghelasie**. Am revenit însă şi am considerat că n-ar fi lipsită de interes folosirea metodei practicată de Părintele, folosindu-i aşa-zisele rezumate în versuri. În toate lucrările sale **Părintele Ghelasie** reia în versuri şirul ideilor prezentate într-un anumit capitol.

O astfel de reluare şi esențializare a ideilor sale poate fi urmărită în câteva dintre tabletele sale.

În ceea ce priveşte Întruparea divină, chintesența gândirii sale poate fi urmărită în versurile:

„Într-un moment dincolo de Veşnicie,
FIUL se ARATĂ TATĂLUI:
- PĂRINTE, iată încă un DAR de IUBIRE!
CHIPULUI Meu de FIU
SINGURUL ce poate fi DĂRUIT Ție,
Îi mai Adaug şi un Chip de Creație,
Şi Eu UNICUL şi Absolutul Tău FIU
Iată-mă de DOUĂ Ori FIU,
Cel NĂSCUT din Tine
Şi ***Cel Asemenea*** *cu Mine Creat,*
Într-o UNIRE Ne-amestecată.
Iată-mă deodată FIUL Tău
Şi Fiul cel Creat
Şi aşa IUBIREA Mea
Să fie încă odată
Ție ÎNCHINATĂ.

Nu mă împart în două,
Ci rămân UNICUL FIU
Dar PURTĂTORUL
Şi al Unui Chip Creat.
Şi acest Chip Asemenea Mie
Mă va PURTA pe Mine
Şi EU pe EL
Ți în această DĂRUIRE
Ție ne PLECĂM!
Şi TATĂL PRIVEŞTE
Şi DARUL îl PRIMEŞTE
Şi-L BINECUVÂNTEAZĂ,
Şi iată ia Ființă
Chipul cel Creat,
TRUPUL *din care se va Naşte*
Lumea toată,
FIUL Lui DUMNEZEU
Cel ÎNTRUPAT".[1]

Părintele Ghelasie îl înalță pe om şi îl aşează la Răscrucea Hotarelor de Taină, unde se poate întâlni cu Dumnezeu.

La Răscrucea HOTARELOR de TAINĂ!

*

„DOAMNE, TU ai Creat
O Lume
Care să Te poată ÎNTÂLNI,
Să Te poată IUBI
Pe Tine Cel Ce din IUBIRE
Ai Făcut Lumea!

Dar Lumea
Stă Dincoace de Tine

Că între Lume şi Tine
Este un HOTAR
Ce DEOSEBEŞTE Făptura
De CREATOR.
O Răscruce de TAINĂ
Unde ALTAR
De SFÂNTA ÎNCHINARE
Se Face
Unde Tu Însuți Vii
Şi CHEMI Lumea
Să Vină la Tine
Să TREACĂ HOTARUL
Doar în PREFACEREA Ta
ÎMBRĂCATĂ în HAINA
De TAINĂ.

Însăşi Cerul are un HOTAR
Peste care nu TRECE
Decât în TAINA
NUMELUI Tău
Ce este DINCOLO
De tot Numele,
*De care se „**ŞOPTEŞTE**"*
În IUBIREA Ta,
Ce este TAINA

Însăşi a NUMELUI
Căruia Se ÎNCHINĂ
Şi Cântă în
Nespusă Slavă!

Pământul cu toată Făptura
Are HOTARUL de TAINĂ,

Unde toate se OPRESC
Şi fac ALTAR
Pe care Se ***DĂRUIESC***
JERTFE Vii*,*
Pe care Tu DOAMNE
Le PRIMEŞTI
Şi în MISTUIREA
IUBIRII
Le PREFACI
Şi aşa TRECEREA
DINCOLO peste HOTAR
Poate să „FIE".
Lumea nu poate
TRECE HOTARUL de TAINĂ,
Că este Făptură Creată,
Dat Tu Însuți,
ÎNTINZI
IUBIREA Ta,
Care Se Face
DRUM peste HOTAR
Unde VEŞNICIA
Se Face
ÎNTÂLNIREA,
TAINA dintre
Tine şi Lume,
NUME-ÎNCHINARE,
IUBIRE –
UNIREA peste toate
IUBIREA-OPRIREA
FAȚĂ în FAȚĂ,
Ce nu se mai Sfârşeşte
Care mereu ÎNCEPE
Şi mereu se Face

TAINĂ şi Răscruce
ALTAR şi TRECERE
IUBIRE fără margini
În care toate se ADUNĂ
DARURI de ÎMPĂRTĂŞIRE
HOTAR fără OPRIRE
OPRIRE fără HOTAR
DUMNEZEU şi Lume
În ÎNTÂLNIRE!

**

DOAMNE, iată-mă şi pe mine,
La HOTARUL- Răscrucea de TAINĂ!
Văd DRUMUL Ceresc
Cu NUMELE
Ce s-a ÎNTRUPAT,
FIUL Lui DUMNEZEU,
CUVÂNTUL CREATOR,
*Ce **CRUCEA Lumii***
*La **ÎNVIEREA** Veşniciei*
A Ridicat.
Şi aşa,
Cu NUMELE DUMNEZEIESC,
Cu ÎNCHINAREA Lui,
DINCOLO Pornesc.
În LUMINA Cerească
Fără de Seamăn.

Iată-mă DOAMNE
Şi la HOTARUL
Unde Universul întreg
Este PLIN de Frumuseți
Şi de Miresme
Ce pe Tine Te MĂRTURISESC.

Nu este voie să se rupă ceva
Le Mângâi cu Mâna
Şi în şoapte de TAINĂ
AUD Cântarea DUMNEZEIEASCĂ!
Ce mă TRECE
Peste HOTAR.

Iată-mă şi la Răscrucea
Unde o ICOANĂ
STĂ LUMINATĂ
De o Candelă
Ce nu se mai Stinge Niciodată!
Mă OPRESC,
Cu Privirea
La CHIPUL de TAINĂ
Şi AŞTEPT
De asemeni să mă PRIVEASCĂ …
***NUMELE** DUMNEZEIESC*
*Îmi **şopteşte în Inimă,***
*În **Urechi***
*Aud **Cântarea** Întregii Lumi,*
*Doar **PRIVIREA ICOANEI***
Le UNEŞTE pe Toate
În CEVA
În Care şi DUMNEZEU şi Lumea
Se ÎNTÂLNESC
FAȚĂ către FAȚĂ
Şi nu mai contenesc
Să STEA
În OPRIREA
Ce se face VEŞNICIE
Şi totodată
TRECEREA ne-oprită

În VEŞNICIE.

O CHIP de IUBIRE
Ce le UNEŞTI pe toate,
O ICOANĂ
HOTARUL şi RĂSCRUCEA
Unde Toate TAINELE
Se ÎNTÂLNESC
Şi se ÎMPĂRTĂŞESC
La CINA Cea de TAINĂ.
În VEŞNICIA
Unde ***mereu este HOTAR***
Şi mereu TRECERE.**"**[2]

*

Acatistul Chipului Omului îmi creează emoție şi mă cutremură. Ai putea scrie o carte numai despre acest acatist. Aici găsim dăltuită în marmură concepția antropologică a **Părintelui Ghelasie**, Omul este Pecetea Chipului Dumnezeiesc.

Nu dorim să comentăm acest acatist pentru a nu strica plăcerea cititorului de a găsi aici nestematele gândirii **Părintelui Ghelasie.**

Ce este Omul de-l face **Părintele Ghelasie** atât de mare?

Încerc să înțeleg omul şi nu pot. Încerc să-l scot din noroiul păcatului şi nu reuşesc. Încerc să-l pun deasupra animalelor. De ce nu pot? Probabil din cauza păcatului. Probabil că nu pot ieşi din noroiul păcatelor ca să-l pot vedea apoi pe om ca pe o adevărată creatură a lui Dumnezeu.

Părintele Ghelasie are sufletul curat. S-a ridicat deasupra mocirlei păcatelor şi îşi dă seama că HRISTOS,

„*Unicul şi Absolutul FIU DUMNEZEIESC se Face şi Chip de* ***FIU de Creație****, şi în Chipul de Om aceasta Se ÎMPLINEŞTE, încât Omul este PESTE Gândirea de Cer şi PESTE Simțirea de Pământ, este TAINA directă a CHIPULUI de FIU ce ÎNRUDEŞTE pe DUMNEZEU cu Făptura Sa, în Cântarea de : ALILUIA*".[3]

Iată de ce nu pot să-l găsesc pe omul **Părintelui Ghelasie**, pe Omul Creației. Fiindcă sunt hrănit cu mizeria umană, fiindcă mă bălăcesc în cloaca mass-mediei şi nu pot să mă înalț la lumina cea adevărată. Nu avem o hrană spirituală care să ne înalțe, trăim în mocirla satanică. Şi, dacă cineva încearcă să ne ridice la înălțimea calității de om atunci şi acela este coborât în mocirlă. Cum putem înțelege altfel că „*TAINA Facerii Lumii este TAINA NAŞTERII FIULUI Lui DUMNEZEU din Chipul Făpturii, ca CEL NĂSCUT din TATĂL-DUMNEZEU să se nască şi din Făptura-Om, ca DUMNEZEU şi Lumea să se poată ÎNTÂLNI, în Cântarea de: ALILUIA!*"[4]

Urmând pe Sfinții Părinți, **Părintele Ghelasie** ne deschide ochii şi ne arată ce este Omul şi care este menirea lui.

Adam – Omul – Bărbat este Chip de Fiu, este Altar-Preoție, iar Eva-Omul este Icoana Făptura cu Chipul Lui Dumnezeu în Brațe, este Chipul Naşterii Fiului, Icoana Însăşi a Facerii Lumii. Eva pe Însuşi Dumnezeu Primeşte.

„*Omul – Fptură – Adam este PECETEA directă a CHIPULUI de FIU, ce din Coasta Sa se Creează MAMA – Eva, MAMA – Chipului Naşterii Fiului – Om, ce Săvârşeşte ÎMPLINIREA Creației ce NAŞTE şi ea pe DUMNEZEU*".[5]

Părintele vrea să ne convingă de faptul că:

„*Omul este locaşul unde Cerul şi Pământul se întâlnesc, este altarul unde se cântă CUVÂNTUL Ceresc şi se ÎNCHINĂ Trupurile Pământeşti şi se unesc*".[6]

Fiul Lui Dumnezeu, Cuvântul creează Cerul şi Pământul. În Cer, prin Îngeri Cuvântul se face **gândire**. Omul însă le uneşte pe acestea fiind purtătorul Pecetei Chipului Dumnezeiesc.

Este zguduitoare taina dezvăluită de **Părintele Ghelasie**: „*Cerul şi Pământul din CUVÂNTUL FIULUI DUMNEZEIESC se Nasc, iar Omul NAŞTE şi el pe FIUL, TAINA Înfricoşată, ca Făptura să NASCĂ din Chipul său pe DUMNEZEU FĂCĂTORUL*".[7]

Într-adevăr, înfricoşătoare taină. Nu am crezut că am să ajung până aici cu gândirea despre om. Însă **Părintele Ghelasie** este limpede în gândirea sa: „*UNICUL şi Absolutul FIU DUMNEZEIESC se Face şi Chip de* ***FIU de Creație,*** *şi în Chipul de Om aceasta Se ÎMPLINEŞTE, încât Omul este PESTE Gândirea de Cer şi PESTE Simțirea de Pământ, este TAINA directă a CHIPULUI de FIU ce ÎNRUDEŞTE pe DUMNEZEU CU Făptura Sa…*"[8]

Cu adevărat înălțătoare este această poziție a omului. A omului înainte de căderea în păcat. Însă căderea în păcat s-a produs. Consecințele le ştim. Vorba **Părintelui Ghelasie**: „*O, amarnicul păcat, căderea Îngerilor din CHIPUL CUVÂNTULUI, ce-i face demoni şi căderea Omului din CHIPUL de FIU, ce-l face muritor şi ucigaş, păcat ce pe Pământ se prăbuşeşte şi înfricoşător îl chinuieşte,* ***fără Cântarea*** *de: ALILUIA!*"[9]

No coment! Să reținem însă – **fără Cântarea de: Aliluia!**

Căderea omului în păcat a dus la întinarea Pecetei Chipului Dumnezeiesc de Fiu. Căderea neascultării a produs moartea în locul vieții veşnice şi a instaurat întunericul în locul **luminii dumnezeieşti**. Păcatul a creat prăpastia dintre făptură şi Făcătorul ei.

Însă tot Dumnezeu ne-a scos din impas. Prin tragedia Golgotei, prin jertfa lui Hristos, urmată de Învierea Divină s-a produs Mântuirea. Noul Adam, Iisus Hristos, a realizat Restaurarea Omului. Hristos a făcut din nou posibilă unirea omului cu Dumnezeu. Omul însă trebuie să se mântuiască şi să tindă către Dumnezeu.

Părintele Ghelasie ne atrage în mod hotărât atenția: „*Omule, PECETEA CHIPULUI DUMNEZEIESC de FIU nu s-a şters, şi COMOARA aceasta de Mare PREȚ dezgroap-o din noianul patimilor ucigaşe şi curăță CHIPUL tău de ALTAR şi cu ÎNCHINĂRI Neîncetate iarăşi să te faci ICOANA de Femeie*".[10]

Prin rugăciune, prin dialog continuu cu Dumnezeu putem să ne salvăm. **Părintele Ghelasie** a iubit omul, l-a cinstit şi a avut încredere în el. A crezut din toată ființa sa că omul va ajunge să-şi înțeleagă poziția şi menirea în lume:

„*Mintea şi Inima Omului – Bărbat sunt CHIPUL de FIU – ALTAR – SFINȚENIA DUMNEZEIASCĂ, şi Mintea şi Inima Omului – Femeie sunt CHIPUL de ICOANA – NAŞTEREA CHIPULUI FIULUI, şi aşa se UNESC în Omul ce ÎNTRUPEAZĂ pe DUMNEZEU, însăşi MENIREA şi ÎMPLINIREA Facerii Lumii*".[11]

Am putea să continuăm, considerăm însă că ar fi păcat să vă răpim bucuria citirii acestui acatist:

Acatistul
Chipului Omului

Ierom. Ghelasie Gheorghe

Se citeşte pentru umilință şi smerenie.

Obişnuitul început…

Condac 1

A Făcut DUMNEZEU Cerul şi Pământul şi toate Făpturile şi PESTE toate apoi a Făcut şi pe Om în care a SUFLAT şi a PECETLUIT CHIPUL DUMNEZEIESC, ca Chipul de Făptură al Omului în ÎNTÂLNIRE de TAINĂ să UNEASCĂ Zidirea cu ZIDITORUL său, în Cântarea: ***Ne ÎNCHINĂM, PECETEI CHIPULUI DUMNEZEIESC !***

Icos 1

DUMNEZEU a luat Țărâna-Chipul Pământului, şi în Tiparul de TA1NĂ al CHIPULUI DUMNEZEIESC, a Plămădit Chipul de Făptură al Omului şi aşa l-a Făcut Trup şi Suflet cu PECETEA ce de nimic nu mai poate fi înlăturată:

Ne ÎNCHINĂM PECETEI DUMNEZEIEŞTI ale **Omului;**

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, în care s-a Plămădit deodată şi Trupul şi Sufletul;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, în care Chipul Omului s-a Creat;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care DUMNEZEU S-a întrupat;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce pe Om l-a Zidit;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care NEVĂZUTUL Se Arată;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care se Creează şi o Lume;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care Chipul de Făptură se Naşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care DUMNEZEU Trece şi PESTE Sine;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care şi Făptura Trece HOTARUL de TAINĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, TEMELIA Veşnică a Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 2

DUMNEZEU Cel de Dincolo de toate, Zideşte şi o Lume şi prin CUVÂNTUL DUMNEZEIESC se Creează, şi CUVÂNTUL Se PECETLUIEŞTE în toată Făptura şi în Tiparul Acestuia toate se Nasc şi în Asemănarea Lui Cresc în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 2

Cu Văzduhurile cele de Sus ale Cerului, DUMNEZEU pe îngeri Creează, prin care CUVÂNTUL DUMNEZEIESC Se Face şi Chip de Făptură; şi în cele de jos ale Pământului CUVÂNTUL se Face şi Trup, iar apoi pe Om îl Plămădeşte din REVĂRSAREA însăşi a CHIPULUI Său:

Ne ÎNCHINÂM, PECETEI CUVÂNTULUI, ce Făptura Creează;

Ne ÎNCHINĂM PECETEI. CUVÂNTULUI, ce Creează şi Trupul;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce Creează pe îngerii Cerului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce Creează Făpturile Pământului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce Creează Spiritul şi materia;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce se face **CARTEA** Facerii Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce Lumea din „nimic" o Creează;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CUVÂNTULUI, ce LEGEA vieții şi mişcării Se Face;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, care şi PESTE CUVÂNT creează pe Om;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, însăşi a CHIPULUI DUMNEZEIESC SUFLAT în Om;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce Creează pe Om ca însuşi ÎNTRUPAREA CHIPULUI Lui DUMNEZEU;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 3

Văzduhurile de Sus cu îngerii sunt Cântarea neîncetată a PECETEI CUVÂNTULUI DUMNEZEIESC Revărsat şi în chipuri de Făptură, iar Pământul cu lucrurile şi Viețuitoarele de asemenea, şi PESTE acestea apoi, Făptura Om, cu CHIPUL însuşi PECETLUIT în care Lumea şi ZIDITORUL se ÎNTÂLNESC în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 3

Omul nu este nici Cer nici Pământ ci LOCAŞ unde Cerul şi Pământul se ÎNTÂLNESC, la ALTARUL chipului de Om, unde se Cântă CUVÂNTUL Ceresc şi se ÎNCHINĂ Trupurile Pământeşti şi aşa se UNESC:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI de ALTAR;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI CUVÂNTULUI, Ceresc;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Trupului Pământesc;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI. BISERICII, LOCAŞUL Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care DUMNEZEU Lucrează;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care DUMNEZEU, HARUL Revarsă;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care toate le Orânduieşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care toate le dă Viață;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, HOTARUL peste netrecutul abis;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce în Om se DEZVĂLUIE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 4

DUMNEZEU a **ZIS** şi s-a **FĂCUT** şi în toate CUVÂNTUL Său S-a PECETLUIT şi în LUCRARE de HAR DUMNEZEIESC S-a ÎNSCRIS şi toată Făptura are în Sine Revărsarea DUMNEZEIASCĂ în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 4

La Crearea Omului, DUMNEZEU nu a mai ZIS ci a SUFLAT, direct PECETEA CHIPULUI Său, şi în Tiparul Acesteia LUCRAREA de HAR l-a Plămădit ca Chip de Făptură de Om, Trup şi Suflet deodată, LOCAŞ în care Cerul să Grăiască şi Pământul să se Facă Trup de Rai:

Ne ÎNCHINÂM, PECETEI, Ce pe Om l-a Plămădit;

Ne ÎNCHINÂM, PECETEI, Ce prin SUFLARE l-a Creat pe Om;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Alt Chip l-a înfăptuit;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Om are Altă Alcătuire;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Om Oglindeşte Lumea;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Om trece şi peste HOTARUL Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce îl Face pe Om peste Gândirea de Cer;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce îl Face pe Om, peste Simțirea de Pământ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce îl Face pe Om SUFLARE-Suflet;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce îl Face pe Om Suflet şi Ceresc şi Pământesc;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce îl Face pe Om Suflet şi Trup în UNIRE de CHIP;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 5

CHIPUL de TAINĂ al Lui DUMNEZEU este Dincolo de toate, dar PECETEA Sa este CHIPUL FIULUI DUMNEZEIESC ce prin DUHUL DUMNEZEIESC pe TATĂL-CHIPUL ÎNSUŞI îl Dezvăluie, ca TREIMEA ce prin CUVÂNT se Revarsă şi prin DUH se OGLINDEŞTE în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 5

TAINA PECETEI este TAINA CHIPULUI FIULUI DUMNEZEIESC. Ce prin CHIPUL Său de CUVÂNT toate se Creează, şi prin SUFLARE se ÎNTIPĂREŞTE în Om şi aşa toată Făptura este TRUPUL FIULUI, prin care PECETEA CHIPULUI de FIU se Face Veşnicia Lumii:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce prin FIUL DUMNEZEIESC Se ARATĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce prin Om se ÎNTRUPEAZĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, **Ce pe FIUL Lui** DUMNEZEU **îl Face şi Om;**

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce pe FIUL Lui DUMNEZEU îl Face şi Fiul Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care FIUL Lui DUMNEZEU toate le LUCREAZĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, **Ce Omului îi** DĂRUIEŞTE CHIPUL DUMNEZEIESC;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, TAINA ce prin Om se Descoperă;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Mărgăritarul din Taina Lumii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Sămânța RODULUI Vieții;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Sămânța pentru Omul Făpturilor;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, DUMNEZEU şi Făptură ce Stau Față în Față;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 6

Nici Cerul cu îngerii, nici Pământul cu lucrurile şi Vieţuitoarele, nu sunt ÎNTRUPAREA CHIPULUI FIULUI DUMNEZEIESC şi aşa prin Chipul Omului toată Creația Se UNEŞTE în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 6

FIUL DUMNEZEIESC SCRIE CARTEA Facerii Lumii, şi toate se ÎNFĂPTUIESC prin DUHUL Cel PREASFÂNT, Ce HARUL îl LUCREAZĂ, iar Omul este MENIT să Scrie şi el **„Cartea Lumii”,** ca RĂSPUNS Față de DUMNEZEU:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, în care sunt SCRISE toate;

Ne ÎNCHFNĂM, PECETEI, CARTEA Vieții din toate;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, pe care Omul o Scrie şi el în Lume;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, pe care Omul o Traduce şi în Făptură;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce Se Face PIATRA din Capul Unghiului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce Se Face Soarele din Nevăzut;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce LUMINEAZĂ din Adânc;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Conştiința de Făptură;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, IUBIREA cea nepieritoare;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, IUBIREA ce Ține însăşi Viața;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, în care Omul este Chip de Om;

Ne ÎNCHJNĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 7

FIUL Lui DUMNEZEU Creează din CUVÂNTUL Său Cerul şi Pământul, şi prin îngeri CUVÂNTUL Se Face Gândire şi prin Țărâna Pământului Se Face Simțire, şi în Om acestea Se UNESC ca Suflet şi Trup în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 7

Cerul şi Pământul din CUVÂNTUL FIULUI DUMNEZEIESC se Nasc, iar Omul NAŞTE şi el pe FIUL, TAINĂ înfricoşată, ca Făptura să NASCĂ din Chipul său pe DUMNEZEU FĂCĂTORUL:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce pe Omul Născător a

Creat;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Om se face şi Pecete de Făptură;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Ce în Om Se NAŞTE CHIPUL de FIU;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în Om se face IUBIRE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în Om se face DĂRUIRE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în Om se face VORBIRE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în Om TAINA se Descoperă;

Ne INCHINĂM, PECETEI, Care în Om Făptura se ÎNDUMNEZEIEŞTE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în Om cu Făptura se ÎNRUDEŞTE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care în **Om** toate se UNESC;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, în Care toate au Veşnică NUMIRE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 8

TAINA, Facerii Lumii este TAINA NAŞTERII FIULUI Lui DUMNEZEU din Chipul Făpturii, ca Cel NĂSCUT din TATĂL-DUMNEZEU să se Nască şi din Făptura-Om, ca DUMNEZEU şi Lumea să se poată ÎNTÂLNI, în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 8

Gândirea Cerească Naşte doar CUVÂNTUL, de aceea, îngerii au doar un Singur-Unic Chip de Înger-Duh, iar Simțirea Pământului dă Trup Gândirii CUVÂNTULUI, de

aceea Trupul este Îndoit, Masculin şi Feminin, şi PESTE acestea Chipul Omului ce poate NAŞTE însuşi CHIPUL de FIU:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, TEOLOGIA cea mai înaltă;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Filozofia cea Dincolo de Minte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Cea din Străluminarea de DUH:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, **Cea din** LUMINA **de HAR;**

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Care are toate Chipurile şi Numirile;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Mintea însăşi a Minții;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Simțirea însăşi a Simțirii;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, SUFLETUL însuşi al Sufletului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, TIPARUL însuşi al Trupului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPUL al însuşi oricărui Chip;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce în Om se face ASEMĂNARE;

Ne ÎNCHTNĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 9

UNICUL şi Absolutul FIU DUMNEZEIESC se Face şi chip de **Fiu de Creație,** şi în Chipul de Om aceasta Se ÎMPLINEŞTE, încât Omul este PESTE Gândirea de Cer şi PESTE Simțirea de Pământ, este TAINA directă a CHIPULUI de FIU ce ÎNRUDEŞTE pe DUMNEZEU cu Făptura Sa, în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 9

Omul-Făptură-Adam este PECETEA directă a CHIPULUI de FIU, ce din Coasta Sa se Creează MAMA-Eva, MAMA-Chipul Naşterii Fiului-Om, ce Săvârşeşte ÎMPLINIREA Creației ce NAŞTE şi ea pe DUMNEZEU:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, FIULUI-Om ce sunt deodată;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Fiului ce este în Coasta Chipului de Om;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce în Coasta Adamică Se ÎNTIPĂREŞTE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Inima de TAINĂ a lui Adam;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPUL INIMII ÎNTRUPĂRII **Lui** HRISTOS;

Ne ÎNCHINĂM. PECETEI, ce pe Eva o face MAMĂ-Coasta NAŞTERII FIULUI;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce din Coasta Sa Creează Lumea;

Ne ÎNCHINÂM, PECETEI, ce pe HRISTOS, DUMNEZEU-Omul Zămisleşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce pe NĂSCĂTOAREA de DUMNEZEU Orânduieşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, TAINA însăşi a Lui DUMNEZEU;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, HOTARUL de FOC **Mistuitor;**

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 10

Omul-Adam-Bărbat şi Omul-Eva-MAMĂ sunt CHIPUL de FIU şi CHIPUL NAŞTERII FIULUI, ICOANA însăşi a Facerii Lumii, în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 10

Adam-Omul este ALTAR-PREOȚIE, şi Eva-Omul este ICOANĂ- Făptura cu CHIPUL Lui DUMNEZEU în Brațe, şi aşa Cerul însuşi se Coboară la ALTARUL-Om şi Pământul se DĂRUIEŞTE şi Lumea se face BISERICĂ-LOCAŞUL CHIPULUI FIULUI DUMNEZETESC, unde Făptura se ÎNDUMNEZEIEŞTE, fără să-şi piardă Chipul de Făptură:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ALTARUL lui Adam-Bărbat;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ICOANA **Evei-Femeii;**

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care Adam se Sfințeşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care Eva pe însuşi DUMNEZEU Primeşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, SFIINȚENIA F1ULUI DUMNEZEIESC;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ICOANA NAŞTERII FIULUI;

Ne ÎNCH1NĂM, PECETEI, ÎNDUMNEZEIREA, ce Coboară peste Făptură;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ÎNDUMNEZEIREA, ce se OPREŞTE în Făptură;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ÎNDUMNEZEIREA, pe care Bărbatul o SLUJEŞTE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ÎNDUMNEZEIREA, pe care Femeia o face DAR;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Necontenita creştere a Vieții;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 11

O, amarnicul păcat, căderea îngerilor din CHIPUL CUVÂNTULUI, ce-i face demni şi căderea Omului din CHIPULUI de FIU, ce-l face muritor şi ucigaş, păcat ce pe Pământ se prăbuşeşte şi înfricoşător îl chinuieşte, fără Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 11

O, amarnic păcat, ce iadul în locul Cerului a produs, şi moartea în locul Raiului-Veşniciei, şi întunericul a lăsat peste LUMINA DUMNEZEIASCĂ, cu prăpastia ne-întâlnirii dintre Făptură şi FĂCĂTORUL ei:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, cu plâns pentru păcat;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce stă ascunsă în noi;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CU RUGĂCIUNE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce prin BOTEZUL Creştin Se întăreşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce prin ÎNTRUPAREA Lui HRISTOS Se împlineşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce nu se poate Şterge;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Temelia Făpturii noastre;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, care ne Oglindeşte pe noi;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, pe care şi noi o Oglindim;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce trebuie s-o scoatem din patimi;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Veşnicia din Creație;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 12

Omule, PECETEA CHIPULUI DUMNEZEIESC de FIU nu s-a şters, şi COMOARA aceasta de Mare PREȚ

dezgroap-o din noroiul patimilor ucigaşe şi curăță CHIPUL tău de ALTAR şi cu ÎNCHINĂRI Neîncetate iarăşi să te faci ICOANĂ de eşti Femeie, în Cântarea de: **ALILUIA!**

Icos 12

Mintea şi Inima Omului-Bărbat sunt CHIPUL de FIU-ALTAR-SFINȚENIA DUMNEZEIASCĂ, şi Mintea şi Inima Omului-Femeie sunt CHIPUL de ICOANĂ-NAŞTEREA CHIPULUI FIULUI, şi aşa se UNESC în Omul ce ÎNTRUPEAZĂ pe DUMNEZEU, însăşi MENIREA şi ÎMPLINIREA Facerii Lumii:

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce pe DUMNEZEU îl Adevereşte;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care Lumea se Creează;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care se întemeiază;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, izvorul a toate ce Există;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, prin care Legea se formează;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, HOTARUL Veşniciei;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, ce pe DUMNEZEU şi Lumea ÎNCRUCIŞEAZĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, Căreia Făptura Se ÎNCHINĂ;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, BISERICA FIULUI DUMNEZEIESC;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, MĂRTURISIREA Adevăratei CREDINȚE;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, SEMNUL Cerului, Pământului şi al Omului;

Ne ÎNCHINĂM, PECETEI, CHIPULUI DUMNEZEIESC!

Condac 13

Prin ÎNCHINAREA Neîncetată, Mintea şi Inima s-o UNIM în PECETEA CHIPULUI de FIU din Făptura noastră peste care şi DUHUL PREASFÂNT Străluceşte cu LUMINA de HAR ce ne DĂRUIEŞTE BINECUVÂNTAREA IUBITOARE a TATĂLUI DUMNEZEU şi aşa în UNIRE cu Cerul şi Pământul să Cântăm: **ALILUIA!**

(de 3 ori)

Se repetă Icosul 1 şi Condacul

NOTE

Introducere

1. Ghelasie Gheorghe, Acatistul Icoanei Maicii Domnului nezugrăvită de mână . Comoara Carpaților
2. Ghelasie Gheorghe, 1995 – „Sf. CALINIC, Ctitorul Mănăstirii FRĂSINEI", Colecția Isihasm, p. 14
3. Ibidem, p. 22
4. Ibidem, p. 22
5. Ibidem, p. 23
6. Ghelasie Gheorghe, 2002 – Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 5-6

Aspecte antropologice

1. Mustață Gheorghe, Mustață Mariana, 2002 – „Homo sapiens sapiens L. Origine şi evoluție, „Vasile Goldiş" University Press, Arad, p. 27
2. Ibidem, p. 27
3. Ibidem, p. 26
4. Ibidem, p. 28
5. Morin Edgar, 1999 – Paradigma pierdută: natura umană, Ed. Univ. „Al.I. Cuza" Iaşi, p. 157
6. Ibidem, p. 118

Sfinții Părinți despre crearea omului

1. Ignatie Briancianinov, „Cuvânt despre om", p. 29
2. Ibidem, p. 30
3. Sf, Macarie cel Mare citat de Sf, Ignatie Briancianinov, p. 30
4. Ibidem, p. 32
5. Serafim Rose, 2001 – Cartea Facerii, Crearea Lumii şi omul Începuturilor, Ed. Sophia, p. 97-98, citându-l pe Sf. Grigore Teologul, „Al doilea cuvânt de

Paşti, p. 6-7 în NPNF, vol 7
6. Serafim Rose, opera citată, p. 98, citându-l pe Sf. Vasile cel Mare „Despre obârşia omului" 1, 16-17
7. Serafim Rose, opera citată, p. 99
8. Serafim Rose, opera citată, p. 102, citându-l pe Sf. Grigore al Nyssei, Despre facerea omului, 18, p. 53-54
9. Serafim Rose, opera citată, p. 102
10. Lars Thunmberg, 1999 – Omul şi Cosmosului în viziunea Sf. Maxim Mărturisitorul, p. 51
11. Ibidem, p. 54
12. Dumitru Stăniloaie, 1987 – Chipul nemuritor al lui Dumnezeu, p. 273
13. Preot Vasile Răducă, Antropologia Sf. Grigore de Nyssa, citându-l pe Filon, p. 68
14. Ibidem, p. 73
15. Ibidem, p. 65
16. Ibidem, p. 65
17. Ibidem, p. 72
18. Ibidem, p. 76
19. Ibidem, p. 28
20. Alexandros Kalomiros – Sfinți Părinți despre originile şi destinele omului şi cosmosului, p. 20
21. Ibidem, p. 8
22. Ibidem, p. 60
23. Ibidem, p. 40
24. Ibidem, p. 46
25. Ibidem, p. 54
26. Teilhard Pierre de Chardin, 1995, Fenomenul uman, Ed. Aion, p. 143
27. Ibidem, p. 144
28. Ibidem, p. 144
29. Ibidem, p. 145

30. Ibidem, p. 150
31. Ibidem, p. 202
32. Ibidem, p. 233
33. Ibidem, p. 257

Antropogeneza Părintelui Ghelasie

1. Ghelasie Gheorghe, 2002 – Răspuns de apărare. Colecția Isihasm, p. 8-9
2. Ibidem, p. 9
3. Ibidem, p. 9
4. Ibidem, p. 10
5. Ibidem, p. 10
6. Ibidem, p. 12
7. Ghelasie Gheorghe, 2003 – Chipul Omului (Căutarea Originilor), Colecția Isihasm, p. 9
8. Ibidem, p. 9
9. Ibidem, p. 9
10. Ibidem, p. 9

De unde s-a pornit la creație?

11. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 28
12. Ibidem, p. 35-36
13. Ghelasie Gheorghe, 2000 – HRISTOS, Trupul Lumii şi al Veşniciei (Despre întrupare şi reincarnare). Col. Isihasm, p. 14
14. Ibidem, p. 15

Facerea omului

15. Ghelasie Gheorghe, 2003 – Chipul Omului, Colecția Isihasm, p. 9
16. Ibidem, p. 11
17. Ibidem, p. 10

18. Ibidem, p. 11
19. Ibidem, p. 14
20. Ibidem, p. 19

Sexualitatea şi semnificația mistică a sexelor

21. Ghelasie Gheorghe, 1996 – Mic dicționar de isihasm. Colecția Isihasm, p. 63
22. Ibidem, p. 63
23. Ibidem, p. 64
24. Ibidem, p. 65
25. Ibidem, p. 65
26. Ibidem, p. 65
27. Lars Thunberg, 1999 – Omul şi Cosmosul în viziunea Sfântului Maxim Mărturisitorul, Ed. I.B.M.B.O.R., p. 76
28. Ibidem, p. 77
29. Ghelasie Gheorghe, 1996– Mic dicționar de isihasm. Colecția Isihasm, p. 59
30. Ibidem, p. 59
31. Ibidem, p. 60
32. Ghelasie Gheorghe, 2003 – Chipul Omului (Căutarea Originilor), Colecția Isihasm, p. 29
33. Ibidem, p. 30
34. Ghelasie Gheorghe, 2002 – Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 55
35. Ibidem, p. 57
36. Lars Thunberg, 1999 – opera citată, p. 77

Omul, Hotarul de Taină

1. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Omul, HOTARUl de Taină, Colecția Isihasm, p. 80
2. Ibidem, p. 51
3. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare,

Colecția Isihasm, p. 106
4. Ibidem, p. 22
5. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Omul, HOTARUl de Taină, Colecția Isihasm, p. 81
6. Ibidem, p. 43
7. Ibidem, p. 33
8. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 104
9. Ibidem, p. 96-101
10. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Omul, HOTARUl de Taină, Colecția Isihasm, p. 83
11. Ibidem, p. 81
12. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 104
13. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Omul, HOTARUl de Taină, Colecția Isihasm, p. 83

Omul măsura divino-creație

1. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 49
2. Ibidem, p. 50
3. Ibidem, p. 51
4. Ibidem, p. 51

Omul şi misiunea sa cosmică

1. Ghelasie Gheorghe, 2002 – Răspuns de apărare. Colecția Isihasm, p. 18
2. Ibidem, p. 18-19
3. Ghelasie Gheorghe, 2001, Omul, HOTARUL de Taină, Colecția Isihasm, p. 35
4. Ibidem, p. 55
5. Ibidem, p. 37
6. Ibidem, p. 37

7. Ghelasie Gheorghe, 2002, Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 21
8. Ibidem, p. 22
9. Ibidem, p. 23
10. Ibidem, p. 24
11. Ibidem, p. 24
12. Ibidem, p. 25
13. Ibidem, p. 25
14. Ibidem, p. 26

Ucenicul şi Duhovnicul

1. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Între Nevoință şi HAR, Colecția Isihasm, p. 6
2. Ibidem, p. 6
3. Ibidem, p. 7
4. Ibidem, p. 8
5. Ibidem, p. 11
6. Ibidem, p. 11
7. Ibidem, p. 12
8. Ghelasie Gheorghe, 2002 - Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 5-6
9. Ghelasie Gheorghe, 2001 – Omul, HOTARUl de Taină, Colecția Isihasm, p. 32

În loc de concluzii

1. Ghelasie Gheorghe, 2002, Răspuns de apărare, Colecția Isihasm, p. 29
2. Ibidem, p. 88-90
3. Ibidem, p. 138
4. Ibidem, p. 137-138
5. Ibidem, p. 139
6. Ibidem, p. 133
7. Ibidem, p. 137

8. Ibidem, p. 138
9. Ibidem, p. 140
10. Ibidem, p. 141
11. Ibidem, p. 141
12. Ibidem, p. 131-142